

Parapagimi për revistën.....	2
Rishikim i punës bashkëkohore selefite	3
Shkaqet e fitores	9
Nuk e njohën Allahun ashtu si meriton	15
Në besim është shpëtimi.....	19
Zemërimi është këshillues i keq	20
Gjërat që duhet patur parasysh gjatë mësimit të fesë.....	22
Pendimi dhe zotimi për t'u përmirësuar	31
Argumentimi dhe gjykimi	34
Shpagimet-Qefaretet	37
Si të jesh një baba i suksesshëm.....	39
Martesa dhe pastërtia	42
Kujtimi i vdekjes me frikë.....	44
Kontrata e martesës.....	45
Imam Bekijj ibën Mahled	48
Imam Xha'fer Es Sadik	49
Imam Muhammed ef. El Birgivi.....	51
Muaji Rebiul Ahir.....	54
Pjesa e dytë e shehadetit.....	56
Ndalimi i padrejtësisë.....	60

Parapagimi për revistën

Parapagimi kushton gjithsej **10 euro** (dhjetë) për Europë, (përfshirë edhe Shqipërinë, Kosovën, Turqinë dhe ish republikat Jugosllave), **20 euro** për Kanada dhe Amerikë dhe vetëm **310 denarë** për parapaguesit nga Maqedonia. Me këtë parapagim brenda një viti juve ju dërgojmë 12 numra të revistës, prej numrit aktual kur ju parapaguheni. Në këtë çmim janë të përfshiera edhe harxhimet postare për dërgim të thjeshtë. Për parapagim mjafton që të dërgoni pajtimin tuaj me emrin dhe adresën e plotë në:

email: albislam@albislam.com

sms: +389 70 445 725

fax: +389 2 3230 827

tel: +389 2 3230 827 (çdo ditë, përveç të xhumasë dhe të dielës, prej 9 deri 16)

ose me postë në: rr: 110 nr: 5 1000 Shkup, Maqedoni

viti IV nr: 34

albislam@albislam.com

redaksia: Ramadan Ramadani (kryeredaktor),
Bekir Halimi, Talha Kurtishi, Alajdin Idriz,
Fatmir Zaimi, Ali Shabani, Agim Bekiri,
Metush Memedi, Omer Berisha

rr: 110 nr: 5
Çarshija e vjetër
1000 Shkup
fax: +389 2 3230827

Del në fillim të muajit, kalendari i hixhretit, takvimi i Türkiye Diyanet Vakfı. Numri i ardhshëm: 28 05 2006

Boton: NUN-R DOOEL

Xhirollogaria: 300000001759616 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (denar)

Xhirollogaria: 0270100209184 Komercijalna Banka A.D. - Skopje (euro)

rr. "Kej Dimitar Vlahov" 4

S.W.I.F.T. : KOB5MK2X

IBAN MK07300701002091869

Numri tatimor: 4030003487017

Revista është e regjistruar pranë Agjencisë për Informata të Maqedonisë nr. 02-124/2.

Shtypur në: Cetus Print -Shkup Tirazhi: 1500 kopje ISSN: 1409-6250

Rishikim i punës bashkëkohore selefite

Trendi selefit në këtë kohë ka nxjerrë në dritë një sërë të arritura që nuk janë të paqarta për çdonjërin i cili mediton realitetin e davetit islam. Kur flasim për veprimtarinë e selefijve në fakt flasim për një trend të ummetit i cili është më i gjerë se të qenit anëtarësi e disa organizatave. Anëtarësia e organizatave, qofshin ato shoqata apo institute nuk përfaqësojnë pos vetëm një pjesë të këtij trendi.

Të flasësh për të arriturat e veprimtarisë selefite është një punë e gjatë dhe nuk e nxënë rreshtat e këtij artikulli, andaj do të mjaftohemi duke sinjalizuar në më të rëndësishmet prej tyre e që janë:

1. Nxjerrja në shesh e një trendi thirrës që mbështet metodologjinë e grupit të shpëtuar.
2. Dhënia rrëndësi dijes së sheriatit dhe ngjallja e saj.
3. Praktikimi i sheriatit, të disiplinuarit sipas normave të tij në nivel të individëve dhe institucioneve.
4. Ngjallja e sunnetit dhe vdekja e bidateve.
5. Madhërimi i teksteve të sheriatit dhe moskalimi i kufijve të tij.

Të arriturat sa do që janë madhore dhe të larta, shpresat e ummetit ndaj kësaj veprimtarie do të jenë të mëdha. Kjo është një kërkesë e ligjshme dhe natyrore dhe assesi nuk duhet të na pengojë në këtë drejtim mbrojtja dhe kujdesi i tepërt i kësaj metodologjie porse ky kujdes duhet të na bëjë të guximshëm për autokritikë dhe transparencë në vlerësimin e realitetit. Në vijim do të përmendim gjërat më të rëndësishme që priten nga ky trend.

Një: guximi për autokritikë dhe vlerësim:

Kontributi ynë nuk është më tepër se një veprimtari njerëzore i cili s'është i pagabueshëm. Pagabueshmëria është për metodologjinë, kurse njerëzit përveç peygamberëve nuk janë të pagabueshëm. Që këndej del se ne kemi nevojë për rishikim të ecurisë tonë në veprimtarinë selefite në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe të plotë. Kemi nevojë për vlerësim preciz dhe të drejtë i cili mbështetet në guximin për të kritikuar, për të rishikuar vetveten me qëllim që të përmirësojmë gabimet të cilat e lënë mbrapa ecurinë tonë.

Ky rishikim për të arritur frytet e tij patjetër duhet të jetë shkencor dhe serioz, jo spontan e as të jetë thjeshtë një vetllogaritje (muhasabe) për sjelljen personale. Kjo vetllogaritje - edhe pse është e kërkuar - gjëja që ne dëshirojmë është më gjithëpërfshirëse dhe më e gjerë se ajo. Ne kemi nevojë për vlerësim dhe rishikim që rezulton me pyetjet e sinqerta që do t'ia bëjmë vetvetes:

- cilat janë qëllimet që nxitojmë t'i realizojmë?
- Cilat janë planet dhe vizionet tona për realizimin e këtyre qëllimeve?
- Këto qëllime e plane a përshtaten me sfidat që kanë të bëjnë me veprimtarinë e davetit?

Guximi për rishikim dhe rivlerësim të vetve tona na bën që t'i kërkojmë gabimet tona duke menduar rreth vetes dhe duke dhënë mundësinë për të bërë vlerësime brenda rreshtave tonë, si dhe na

bën që të përfitojmë nga kritikën që na drejtohen jashtë kornizave tona. Interesi ynë është që të dëgjojmë çdo fjalë që thuhet larg qëllimit dhe thënësit të saj si dhe larg klasifikimit dhe qëndrimit tonë ndaj saj.

Kur të tjerët flasin për ne - edhe nëse janë armiq - do të kujdesen që të jenë bindës ndaj njerëzve dhe kështu do të jenë më të aftë në gjetjen e gabimeve dhe të metave tona. Ne nuk mohojmë se ata mund t'i hiperbolizojnë gjërat, stërmadojnë, gënjejnë, mirëpo po ashtu mund që edhe të flasin drejtë. E gjithë kjo nëse paramendojmë se kritiku është armik i yni i përbetuar, e si do ishte nëse ai pajtohet me ne në bazat e fesë dhe dallon në disa qëndrime dhe praktikime?

Dy: ndarja mes metodologjisë dhe anëtarësisë së instituteve:

Pejgamberi, salallahu alejhi ve sel-lem, dëshmoi për një grup se do të hyjë në Xhennet, atë e përshkroi qartë e mirë, pra janë ata që i përmbahen rrugës së tij dhe shokëve të tij. Kush realizon këtë kusht meriton të jetë prej atij grupi.

Me përhapjen e veprimtarisë islame dhe me zhvillimin e saj, u themeluan institute, trende, organizime që mbështesin metodologjinë selefite dhe thërrasin në të. Allahu, azze ve xhel, kishte shkruar që në duart e tyre të bëhet hajr i madh.

Edhe përkaj respektit tonë ndaj kontributit të këtyre organizatave dhe strukturave, është gabim që kauzën selefite ta kufizojmë në anëtarësinë e këtyre organizatave apo në suazat e instituteve që u përkasin çfarëdo qoftë forma e organizimit apo karakteri i tyre. Metodologjia e grupit të shpëtuar është më e gjerë se sa ta rrumbullojë një organizatë apo një anëtarësi e të mos flasim për një shkollë me kapacitet të kufizuar intelektual. E vër-

teta është më e gjerë se sa ta përkufizojmë në suaza të ngushta. Nga ana tjetër, në disa organizata, ndodh që të ketë defekte në disa aspekte, mirëpo mund që brenda saj të ketë njerëz me besim të pastër dhe të shëndoshë, që kujdeset shumë për praktikimin e sunnetit e që ua tejkalon kujdesit të disa subjekteve brenda organizatave selefite. S'ka dyshim se ky lloj është më afër metodologjisë që e mbështesim ne nga të tjerët qofshin ata edhe anëtarë të organizatave selefite.

Tre: dallimi ndërmjet metodologjisë dhe atyre që mbështesin atë dhe mënyrës se si e mbështesin:

Pejgamberi, salallahu alejhi ve sel-lem, na sqaroi se metodologjia e grupit të shpëtuar është e pagabuar, s'ka lajthitje në të e as devijim. Mirëpo me gjithë këtë dëshmi pejgamberike ne obligohemi ta dimë se Allahu, azze ve xhel, ka garantuar vetëm pagabueshmërinë e metodologjisë e nuk garantoj pagabueshmërinë e bartësve të tij prej njerëzve përpos pejgamberëve. Kjo do të thotë se kur ne bartim këtë metodologji nuk është e pamundur që të bëjmë gabime, sepse nuk jemi të pagabueshëm. Kjo po ashtu do të thotë që të mos gjykojmë ata që na kritikojnë apo kundërshtojnë neve, se janë kundërshtarë të metodologjisë, kritikues të saj. Prej drejtësisë është që të bëjmë dallim mes armiqësisë ndaj sunnetit dhe armiqësisë ndaj personaliteteve tona. Ato janë dy çështje të ndara dhe çdonjëra prej tyre ka shkaqet dhe pikënisjet e veçanta.

Ka edhe një grup, që nuk janë pak, të cilët refuzojnë davetin selefij, jo për shkak fundamentalizmit të tyre në bidate as për shkak urrejtjes ndaj sunetit por për shkak bartësve të atij menhexhi. Ai që bart të vër-

tetën mund që mos e interpretojë atë në formë të vërtetë porse duke e shëmtuar.

Pra, të qenit e metodologjisë tonë e drejtë nuk do të thotë se ne jemi në të drejtë dhe nuk do të thotë se këtë metodologji e bartim në mënyrë të drejtë dhe të shëndoshë. Kjo na shpjen në pikën që vijon.

Katër: domosdoshmëria e veprimit të shkaqeve të suksesit.

Kur bëjmë dallim mes metodologjisë, bartësve të saj dhe mënyrës së bartjes, kjo na bën që të shikojmë kontributin dhe projektet tona për përhapjen e kësaj metodologjie si një kontribut njerëzor që s'është i pagabueshëm vetëm pse i takon metodologjisë në fjalë. Pagabueshmëria është për metodologjinë jo për bartësit e saj. Kjo na bën që të mbajmë përgjegjësinë e kryerjes së shkaqeve të suksesit në davet, në të gjitha fazat: gjatë planifikimit, zbatimit, përmirësimit dhe zhvillimit, pa u mbështetur në pagabueshmërinë e metodologjisë.

Mund që ai i cili s'ka metodologji të pastër të kuptimit të fesë të jetë i suksesshëm në veprimin e shkaqeve të suksesit, e tjetri i le pas dore këto shkaqe, andaj dështon i dyti dhe fiton i pari. Ky është ligj i Allahut në jetë dhe ai që dështon duhet të mbajë përgjegjësinë e dështimit e jo të lavdërojë veten dhe t'i akuzojë ata që i thirr në fe.

Pesë: të qenit i hapur me tjerët dhe të përfituarit nga përvojat e tyre të suksesshme:

Fusha e davetit është përplot thirrës dhe punonjës të Islamit. Ata janë grupe, tabore dhe shkolla të llojllojshme. Te një numër i madh i tyre ka shembuj të shkëlqyeshëm të suksesit, në veçanti në aspekt të ndikimit ndaj tjerëve dhe komunikimit me shoqërinë. Të këtillët që kanë arritur suksese mund që të kenë gabime dhe defekte. A duhet që për shkak këtyre

defekteve t'i gjuajmë përvojat e tyre të suksesshme? Madje metodologjia e shëndoshë a kërkon që të mos përfitojmë nga këto përvoja?

Pejgamberi, salallahu alejhi ve sel-lem, i tha Ebu Hureres për shejtanin: "e ka thënë të vërteten edhe pse është rrenacak i madh" (Buhariu). Nëse kështu është puna me shejtanin i cili është dëbuar nga mëshira e Allahut, azze ve xhel, si do të ishte me vëllezërit tanë thirrës të cilët na shoqërojnë në fushën e përmirësimit dhe veprimtarisë islame?

Kur Kurejshtiët dhe aleatët e tyre rrethuan muslimanët në luftën e Hendekut, Pejgamberit, salallahu alejhi ve sel-lem, nuk i mbeti gjë pos të veprojë sipas mendimit të Selman Farisiut i cili i sugjeroi të hap hendek, dhe kështu bëri një kurth që s'e kishin njohur arabët më herët, siç thanë Kurejshtitët.

Trendi selefit ka nevojë që të jetë i hapur me tjerët, të dëgjojë dhe të përfitojë prej tyre. Në atë rast do të kenë thirrës të suksesshëm, shembuj ta lartë në punë dhe zbatim.

Kur të tjerët na e tejkalojnë në joshjen e njerëzve, ndikimin ndaj mëkatarëve apo në zgjimin e ummetit, kjo nuk ndodhë pse ata janë më tolerantë e as mbetja jonë prapa nuk ndodhë për shkak se e vërteta dhe ithtarët e saj janë të huaj për njerëzit. Gabimet që bëjnë të tjerët nuk na lejojnë që të mos përfitojmë nga përvojat e tyre.

Gjashtë: rishikimi i sjelljes me kundërshtarët:

Selefi dha kontribut të madh në luftimin e bidateve dhe ballafaqimin me ithtarët e tyre. Madje në disa raste ishte nevoja për të qenë i ashpër ndaj tyre dhe për t'i bojkotuar. Ky është një aspekt. Aspekti tjetër është se ata ishin më të mëshirshmit ndaj

njerëzve. Këtë e kishin trashëguar nga Pejgamberi, salallahu alejhi ve sel-lem, në sjelljen me njerëzit, të mirët dhe të këqijtë. Këto dy aspekte janë dy anë që nuk kundërshtojnë njëra tjetrën. Mëshira dhe butësia është bazë ngase kudo që është butësia e zbuluron atë. Ashpërsia dhe këputja e lidhjeve (hexhri) janë dënime - përdorimi i tyre është i lidhur me dobinë që sjellin dhe nuk lejohet të shndërrohen në moral apo simbol i pasuesve të metodologjisë selefite.

Po ashtu duhet rishikuar edhe paramendimin e lidhshmërisë mes xhelozisë për metodologjinë selefite dhe kujdesit për t'i nxjerrë njerëzit nga kjo rrugë, duke i gjykuar ata, dukë kontrolluar dhe analizuar fjalët e tyre me qëllim që të zbulojnë diçka që do të arsyetojë nxjerrjen e tyre nga rrafshi i kësaj metodologjie.

Shtatë: zgjerimi i rrafshit për t'ju ofruar njerëzve dijen e sheriatit:

Prej të arriturave më të rëndësishme të trendit selefit është ngjallja e dijes së sheriatit në mesin e ummetit pasi që gati ishte pasivizuar tërësisht. Me gjithë kontributin që është dhënë në drejtim të përhapjes së dijes së sheriatit dhe ngjalljes së saj, akoma eksitojnë disa aspirata, prej tyre:

-Zgjerimi i rrafshit të përhapjes së dijes fetare; ngase nuk ka hije që kujdesi për këtë dije të përkufizohet brenda rrethit të nxënësve të sheriatit; nevoja për dije të sheriatit është e përgjithshme edhe pse dallon prej njërit nga tjetri për nga vlera.

-Kërkesa për zgjerimin e këtij rrafshi nuk përfundon vetëm me përvetësimin teorik të tij porse kërkon të studiohen mjetet e përhapjes së dijes dhe ofrimit të saj për të realizuar një përhapje të përkryer, jo të ngurtësohet në pajtim me suaza të

caktuara duke u kërkuar prej tjerëve të adaptohen me to.

Kujdesi për thjeshtëzimin e dijes së sheriatit dhe bërja e tij sa më të kapshëm për masën e gjerë; pa marrë parasysh a ka të bëjë me mënyrën e mësimdhënies, shkrimit apo me programe publicistike; ngase stili dominues nuk ju përshtatet përpos nxënësve të dijes që e kuptojnë gjuhën e shkencës dhe atë profesionale të fesë.

-Zgjerimi i përhapjes së dijes fetare brenda trendëve tjera islame; nuk ka hije që trendi selefit të afirmoj stilin e kritikës e pa u kujdesur për dijen fetare, por patjetër të mban përgjegjësinë e ofrimit të kësaj dije të tjerëve duke ua përshtatur metodën dhe përmbajtjen.

Tetë: ngritja e vetëdijes:

Fushat e veprimtimit selefit përmbajnë grupe të njerëzve të sinqertë, të devotshëm e të mirë e që kanë dije të sheriatit. Ata janë të stolitur me sjellje të mirë dhe i përmbahen me përpikëri metodologjisë së selefit, mirëpo shohim se disa prej tyre jetojnë jashtë kohës së tyre; ata nuk perceptojnë ndryshimet e kohës dhe kapacitetin e sfidave të saj ashtu siç nuk zotërojnë vetëdijen që i aftëson për suksesin e shpresuar në procesin e përmirësimit.

Veprimtarët sipas metodologjisë selefite, përderisa nuk kuptojnë se janë para një projekti të madh i cili mëton ndryshimin e realitetit të ummetit dhe përmirësimin e tij, dhe përderisa nuk kuptojnë mangësinë e tyre në drejtim të arritjes së vetëdijes së nevojshme për suksesin e këtij projekti, projekti i tyre përmirësues do të ngec.

Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, është shembull i gjallë për thirrësin i cili është i vetëdijshëm për ngjarjet dhe sfidat e kohës së tij; ai u tha shokëve të tij kur dëshiruan të emigrojnë në Abisini: "atje ka

një mbret te i cili asnjërit s'i bëhet padrejtësi." Ai i kushtoi rrëndësi përleshjes që ndodhi mes persianëve dhe romakëve, dhe në atë kohë muslimanët shpresonin të dalin fitimtarë romakët ngase ishin më të afërt me ta se me persianët.

Vetëdija që pritet prej thirrësve në rru-gë të Allahut e tejkalon të thelluarit në pa-ramendimin e komplotëve dhe kurtheve të armiqve dhe del në perceptimin e qëndri-mit politik, shoqëror, ekonomik dhe ideolo-gjik me të gjithë faktorët e tyre, qëndrimet e çdo faktori, pikat e dobësisë dhe forcës dhe del në perceptimin e shanseve, sfidave dhe barrierave, po ashtu del në përvetësi-min e forcës individuale dhe institucionale që do të kuptojnë realitetin dhe do të ofrojnë zgjidhje e mendime.

Nëntë: prania në shoqëri dhe institucio-net e saj:

Prej obligimeve të trendit selefit është të pyes veten: ku është pozita ynë në shoqëri? Ku është pozita ynë në instituci-onet që merren me udhëzime, të cilat i dëgjojnë njerëzit dhe shoqëria?

Kur ju themi tjerëve: islami ofron daljen nga krizat e jetës bashkëkohore; patjetër të shohin prej nesh kujdesin dhe mundë-sinë për t'u marrë me problemet e tyre dhe ofrimin e zgjidhjeve.

Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, jetonte me shoqërinë në vështirësi dhe në rehati, i ndihmonte të mbajnë barrën e ty-re, nderonte mysafirin, ju ndihmonte të marrin të drejtat e tyre, i ndihmonte atij që i bëhej padrejtësi, dhe mori pjesë në një besëlidhje që u iniciua me qëllim të mbrojtjes së atyre që u bëhet padrejtësi. Abdurahman ibën Aafi, radijallahu anhu, transmeton se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ka thënë: "kur kam qenë djalë i ri kam marrë pjesë në besëlidhjen e të

parfymosurve (hilful-Fudul) së bashku me kusherinjtë e mi; nuk do ta theja atë as për deve të kuqe." (transmeton Imam Ah-medi, Ahmed Shakir e vlerëson këtë ha-dith si: hasen (sh.p.)

Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ishte aktiv në çështjet e shoqërisë, ai me-rrej me zgjidhjen e tyre, bënte pajtimin mes bashkëshortëve siç vërehet në tregimin e Berires me Mugithin. Shëronte problemet ekonomike siç vërehet në tregimin e atyre që s'ju përshtat ushqimi i Medines dhe dyndjes së nomadëve në Medine.

Prania në shoqëri dhe kujdesi për zgjidh-jen e problemeve të njerëzve, një gjë që e shpresojmë, patjetër të jetë në përputh-shmëri me kohën dhe ndryshimet e saj. Kujdesi për problemet ekonomike të nje-rëzve, për shembull, duhet që të mos për-kufizohet vetëm në ofrimin e zekatit dhe lëmoshës grupeve të fukarave dhe të mje-rëve kur ata vijnë e kërkojnë ndihmë por-se duhet bërë studime ekonomike dhe projekte që ndihmojnë në zgjidhjen e problemeve të papunësisë, zgjidhje isla-me për zhvillim, sponzorim dhe shërim të varfërisë, themelim të institucioneve eko-nomike, investuese që do të ndihmojnë rizgjim-in e shoqërive islame. Njëjtë duhet vepruar edhe në sferën shoqërore, medi-cinale, pedagogjike dhe politike.

Dhjetë: ngritja e ndjenjës dhe shijes qy-tetëruese:

Prej moralit të njerëzve të mirë është modestia dhe zemërgjerësia; mirëpo një grup që identifikohen si pasues të trendit selefit duke pasur një sjellje të caktuar, dhanë një pasqyrë e cila nuk kujdeset për shijen dhe ndjenjën qytetëruese; kjo mund t'ju jap të tjerëve një mesazh se prej kërke-save të fetarizmit dhe të kapurit për me-todologjinë e selefit është heqja dorë nga

shija dhe ndjenjat meritorë për atë që jeton në këtë kohë.

Allahu është i bukur dhe e do bukurinë. Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, kujdesej që njerëzve t'ju japë një pasqyrë pozitive për të dhe pasuesit e tij kur u përmbajt nga vrasja e hipokritëve me qëllim që njerëzit të mos flasin se ai vret shoqëritë e tij, (Buhariu), kur i la abisinasit të lozin në xhami duke arsyetuar këtë me fjalën e tij: "le ta dinë jehudijtë se në fenë tonë ka liri; unë jam dërguar me fenë e pastër nga shirku dhe të lirë." (Ahmedi)

E gjithë kjo kërkon prej nesh që njerëzve t'ju japim pasqyrë pozitive për personalitetet dhe institucionet tona; jo me dëshirë që të bëhemi kryeneç apo të dallohemi sepse dallimi në aspekt negativ është i urrejtur.

Njëmbëdhjetë: adaptimi me epokën e re dhe ndryshimet e globalizmit:

Në kohën e globalizmit dhe ndryshimeve gjigante në tërë botën - e ne jemi një pjesë e saj, ndikohemi dhe ndikojmë në të - lindin disa pyetje për të cilat ka nevojë trendi selefit dhe forcat tjera në fushën e daveitit dhe atë ideologjik: cila është pasqyra jonë e bashkëveprimit me këtë sfidë? A e kemi ngritur veten me punë dhe vizione për t'u ballafaquar me ndryshimet e epokës së globalizmit: në edukimin e fëmijëve tanë, ofrimin e të vërtetës njerëzve, pasqyrimi i problemeve me të cilat

do të ballafaqohen njerëzit, ofrimin e zgjidhjeve dhe shërimin? A posedojmë vetëdije të lakmueshme për realitetin e shoqërisë tonë? A jemi munduar që të parashikojmë se kah do të orientohet shoqëria jonë pas dhjetë apo njëzet viteve? A e dimë se cilat janë forcat e ndryshimit që ndikojnë në shoqëri? Kah janë duke shkuar këto forca? Sa është kapaciteti i çdo drejtimi? Cili është vizioni ynë i të ardhmes së shoqërisë tonë nën hijen e këtyre ndryshimeve? Në çfarë niveli është vizioni ynë për atë se si duhet të jemi? A kemi vizion të qartë për të ardhmen e trendëve tonë thirrëse? A jemi munduar ta lexojmë të ardhmen në bazë të së tashmes, në mënyrë që të përgatitemi? Çështja jonë është bërë e madhe, gjigante, rrjedhojat e jetës janë komplikuar; a ka hije që me kohën e internetit dhe revolucionit të komunikimit të bashkëveprojmë njësoj si në kohët e mëparshme?

Këto pyetje na detyrojnë të rishikojmë synimet, programet dhe mjetet tona; të aklimatizohemi me ndryshimet e kohës, përndryshe do të na ikë treni dhe do të humbim vendin e ndikimit.

Këto janë ambicie dhe aspirate që s'e kalojnë së qeni mendime personale, ithtari i të cilave mendimeve pra shpreson të nxisë një studim, debatim, përmirësim dhe rishikim.

Muhamed ibën Abdullah ed-Duvejjish
Shqipëroi: Agim Bekiri

Shkaqet e fitores

Është e ditur sigurisht se fitorja kundër armiqve realizohet me plotësimin e shkaqeve, gjegjësisht, kushteve.

Do ti përmendi shkaqet më kryesore në version të shkurt duke e lutur All-llahun që të na i mundëson realizimin e tyre:

1. Imani (besimi) dhe veprat e mira:

a) Besimi

All-llahu u ka premtuar besimtarëve fitore të qartë dhe atë me triumfim të fesë së tyre dhe shkatrim të armiqëve të tyre edhe nëse zgjatë koha.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Ne me të vërtetë do ti ndihmojmë të dërgurit tanë në jetën e kësaj bote po edhe ata që besuan si dhe në Ditën e prezentimit të dëshmive" Gafir 51

Poashtu ka thënë: "...ne me të vërtetë e kemi obligim ti ndihmojmë besimtarët" Rum 47

Besimtarët, që All-llahu u ka premtuar fitore janë të përshkruar në thënien e Allahut: "E, besimtarë të vërtetë janë vetëm ata të të cilëve kur përmendet Allahu ju rrënoqethen zemrat, e kur u lexohen Ajetet e Tij u shtohet besimi dhe Zotit të tyre ata i mbështeten. Ata të cilët e falin namazin (rregullisht) dhe me atë që i kemi furnizuar, ata japin. Të tillët janë besimtarë të vërtetë ..." Enfal 2-4

b) Veprat e mira

All-llahu i mdhëruar ka thënë: "Allahu u ka premtuar atyre që besuan dhe bëjnë vepra të mira se do ti bën zotërues në tokë ashtu-siç i pat zotërues bërë ata që ishin para tyre, e fenë që e pëlqeu për ta, do tua bën të mundur ta zbatojnë dhe do tua ndrojnë

frikën me siguri. Ata mua Më adhurojnë dhe nuk më përshkruajn shok askë ..." Nur 55

2. Ndihma e fesë së All-llahut të madhëruar:

Nga shkaqet më të mëdha të fitotes është ndihma e fesë së All-llahut të Madhëruar duke e ruajtur atë me besim, me të shprehur, me vepra dhe thirje.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "[Ai i ndihmon] Ata të cilët kur Ne u mundësojmë vendosjen në tokë, e falin namazin, japin zeqatin, urdhërojnë për punë të mira dhe ndalojnë nga punët e këqia. Përfundimi i çështjeve i takon All-llahut" Haxh 41, 42

Poashtu ka thënë: "O ju të cilët keni besuar, nëse e ndihmoni fenë e All-llahut, All-llahu do të ju ndihmon juve dhe do tua përforcon këmbët" Muhamed 7,8

3. Mbështetja në All-llahun (teveku) dhe marja parasys shkaqet:

Mbështetja në All-llahun me përgatitjen e forcës, janë nga faktorët më të mëdhenj për fitore sipas thënies së All-llahut të madhëruar:

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Nëse All-llahu ju ndihmon, ska kush ju mundë e nëse Ai ju braktisë, atëherë kush mund t'ju ndihmojë përpos Tij. Pra All-llahu le t'i mbështeten besimtarët" Ali Imran 160

"...e kur të vendosësh, atëherë mbështetu në All-llahun, se All-llahu i do ata që i mbështeten" Ali Imran 159

"Mbështetju All-llahut se mjafton All-llahu të jetë mbrojtës i yt" Ahzab 3

"Ti mbështetju Atij të përjetshmit që nuk vdes kurrë, madhëroje me lavdërimin që i takon Atij. Ai është vetë i mjaftueshëm për ti ditur mëkatet e robërve të vet" Furkan 58

I dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: Ju sikur ti mbështeteshit All-llahut me tevekul të vërtetë, do të ju furnizonte ashtu siç furnizon zogjt, dalin të uritur, kthehen të ngopur.

Është e domosdoshme që me tevekul të kihen parasysh shkaqet sepse tevekuli mbështetet në dy shtylla të mëdha:

a) Mbështetja te All-llahu me besim në premtimin dhe ndihmën e Tij

b) Marjra parasysh shkaqet në suaza të shariatit

Mu për këtë shkak All-llahu i madhëruar ka thënë: "Dhe përgatituni kundër tyre (armikut) me gjithë atë që keni mundësi nga forca (usharake) dhe kuaj kështuqë ta frikësoni armikun e All-llahut dhe armikun tuaj ...". Enfal 60

Nga Enesi, radijallahu anhu, se një njeri i ka thënë pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem: O i dërguar i All-llahut, a ta lidhi (deven) dhe të mbështetem te All-llahu, apo ta lë zgjidhur e të mbështetem te All-llahu? i dërguari i All-llahut i ka thënë: "Lidhe e pas-taj mbështetu te All-llahu. Tra. Tirmidhiu

4. Konsultimi me përgjegjësit

I dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, me gjithë intelegjencën që ka pasur, ai është konsultuar me sahabët e tij për ta zbatuar urdhërin e All-llahut dhe nga ana tjetër tua ngjall vullnetin sahabëve.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Ti ishe i butë ndaj tyre ngase All-llahu të dhuroi mëshirë, e sikur të ishe i vrazhdë e zemërngurtë, ata do të largoheshin nga ti, andaj ti falju atyre dhe kërko ndjesë për ta, konsultohu me tan ë të gjitha çështjet ...". Ali Imran 159

"... e çështjen e tyre ata e kanë me konsultim të përbashkët mes tyre..." Shura 38

5. Përqëndrimi në takimin e armikut:

Nga faktorët e fitores është përqëndrimi gjatë takimit me armikun duke mos ikur. I dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, është

përqëndruar në të gjitha betejat që i ka zhvilluar si në ate në Bedër, Uhud, Hunejn etj.

Në Hunejn, kur është përqëndruar, e disa nga muslimanët u kthyen, ai ka thënë: "Unë jam pejgamber, kjo nuk është gënjeshtëri, Unë jam i biri i Abdul-Mutalibit. O Zot, zbritë ndihmën Tëndel!". Pastaj edhe sahabët u përqëndruan. Ai është udhëheqësi ynë dhe shembëlltyra jonë.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Për ju, shembulli më i mirë (çdoherë) është i dërguari i All-llahut, për ata që shpresojnë në All-llahun dhe në Ditën e Gjykimit dhe e përmendë All-llahun shumë" Ahzab 21

I dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: O ju njerëz, mos e dëshironi takimin me armikun, po lutne All-llahun për shëndet, e kur t'i takoni, bëni durim dhe dijeni se Xheneti është nën hijën e shpatave. Tra. Muslimi

6. Guximi, trimëria dhe sakrifikimi

Nga shkaqet më të mëdha të fitores është edhe të stolisurit me trimëri, sakrifikim me shpirt dhe duke patur besim se xihadi nuk e bjen vdekjen më para dhe as që e vonon.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Ku të jeni, vdekja do tu arrijë po edhe nëse jeni në palate të fortifikuara ...". Nisa 78

Poeti ka thënë:

Ai që nuk vdes nga shpata, do të vdes prej tjetër sendit

Shkaqet janë të shumta, a vdekja është njëvendit

Për këtë shkak besimtarët e vërtetë janë më të guximshmit, a më i guximshmi ka qenë prijësi i tyre Muhamedi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Trimëria e tij është shfaqur në betejat më të mëdha në të cilat ka luftuar. Prej tyre:

a) Trimëria e tij e veçantë në betejën e Bedrit.

Ali ibën ebi Talib, radijallahu anhu, ka thënë: "E kam parë në Ditën e Bedrit se si strehoheshim te i dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Në ato çaste ai ishte më afër armikut se ne. Atë ditë ai ka qenë më i rrepti nga të gjithë. Tra Ahmedi

Poashtu ka thënë: "Kur fillonte përleshja dhe takohshin të dy palët, ne mbroheshim te i dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Asnjëri nga ne nuk ka qenë më afër armikut se ai, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Tra. Hakimi

b) Në betejën e Uhudit ka luftuar me trimëri të madhe që se ka pasur shoqin.

c) Në Betejën e Hunejnit, El-Berra' ka thënë: "Kur bëhej beteja më vështirë, strehoheshim te ai, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, a më trimi prej neve ishte ai që qëndronte barabar me të dërguarin, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Tra Muslimi

Kështu kanë vazhduar sahabët, e pas tyre gjeneratat tjera. Kështu muxhahidët duhet ta kenë shembull të dërguarin e All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Për ju, shembulli më i mirë (çdoherë) është i dërguari i All-llahut, për ata që shpresojnë në All-llahun dhe në Ditën e Gjykimit dhe e përmendë All-llahun shumë" Ahzab 21

7. Lutja (dua) dhe përmendja e All-llahut (dhikri)

Nga faktorët më të mëdhenj dhe më të fortë për fitore është të kërkuarit ndihmë nga All-llahu dhe përmendja e shumtë e All-llahut, sepse Ai është i Forti dhe i Ghithmundshmi t'a dëbon armikun dhe ti ndihmon miqtë e Tij.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "E kur robërit e Mi të pyesin ty për Mua, Unë jam afër, i përgjigjem lutjes kur lutsi më lutet, prandaj le të më luten Mua dhe le të besojnë Mua ashtuqë të jenë drejtë të udhëzuar" Bekare 186

"Zoti juaj ka thënë: "Më lutni Mua, Unë ju përgjigjem, e ata që nga mendjemadhësia i shmangen adhurimit ndaj Meje, do të hynë të nënçmuar në Xhehenem" Gafir 60

"Përkujtoni kur kërkuat ndihmë prej Zotit tuaj, e ai ju është përgjigjur ..." Enfal 9

All-llahu ka urdhëruar të bëhet dua dhe të përmendet kur të takohet armiku dhe ka thënë: "O ju që besuat, kur të takoni armikun, përqëndrohuni dhe përmendni çdoherë All-llahun që të arini fitoren e dëshiruar" Enfal 45

Sepse All-llahu i madhëruar është ndihmë-tari e sa mbrojtës i mirë është Ai dhe sa ndihmëtarë i mirë!

All-llahu i madhëruar ka thënë: "...ndihma nuk vjen përpos prej All-llahut Ngadhnyjesit, Të Urtit" Ali Imran 126

Për këtë shkak Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, e luste Zotin në beteja dhe kërkonte ndihmë prej Tij, e All-llahu e ndihmonte dhe përkrahte me ushtri. Prej tyre është rasti kur Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, në Bedër shikoi kah mushrikët e ata ishin njëmijë, ndërsa as'habët treqind e sa, atëherë i dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, u kthye kah Kibla, i ngrit duart dhe kërkoj ndihmë prej All-llahut. Vazhdoi të kërkon medet prej All-llahut me duar të ngritura derisa i ra palltoja nga krahët. Aty i afrohet Ebu Bekri, e merr pallton dhe ia qet mbi shpinë, pastaj e kapë nga mbrapa dhe i thotë: "O pejgamber i All-llahut, të mjafton kjo lutja jote Zotin tënd, Ai do të përmbush atë që të ka premtuar". Pastaj All-llahu shpalli ajetin: "Përkujtoni kur kërkuat ndihmë prej Zotit tuaj, e ai ju është përgjigjur: "Unë do tju ndihmoj me njëmijë engjëj që vijnë një pas një ..." Enfal 9 dmth All-llahu e ka ndihmuar me melekë.

Kështu Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, e ka lutur All-llahun në të gjitha betejat. Nga duat që i ka bërë është dua: O All-llah zbritës i Librit, i shpejti në llogari,

lëvizës i revedëbues i parive, dëboi paritë. O All-llah, dëboi dhe dridhi ata e neve na ndihmo kundër atyre! Tra. Muslimi

Kur e takonte armikun, thoshte: "O All-llah, Ti je përkrahja ime, Ti je ndihmëtar im. Me ndihmën e largoj kurthin e kafirave, me ndihmën tënde ngadhnjej dhe me ndihmën tënde luftoj. Ebu Davudi dhe Tirmidhiu

Kur ka pasur frikë nga armiku, ka thënë: "O All-llah, ne t'i lëmë Ty qafët e tyre dhe kërkojmë mbrojtje te Ti nga sherri i tyre. Tra. Ebu Davud

Ibën Abasi, radijallahu anhu, ka thënë: "Hasbunall-llahu ve niamel-vekil (të mjaftueshëm e kemi All-llahun dhe sa mbrojtës i mirë është) e ka thënë Ibrahim, alejhis-selam, kur e kanë hedhur në zjarr dhe e ka thënë Muhamedi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, kur i thanë: "... populli (idhujtarët) është tubuar tju sulmojë, pra kini frikë! Ajo vetëm ua shtoi edhe më shumë besimin e thënë: "neve na mjafton që kemi All-llahun, Ai është mbrojtësi më i mirë". Ali Imran 173

Kështu duhet të jenë muxhahidët në rrugë të All-llahut, sepse me dua All-llahu e largon dëmin.

I dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Nuk e kthen Kadanë (përcaktimin) asgjë, përveç lutjes dhe nuk e shton ymrin gjë tjetër përveç mirësjellja. Tra Tirmidhiu

8. Respekti i All-llahut dhe respekti i të dërguarit të Tij, sal-lallahu alejhi ve sel-lem

Respekti ndaj All-llahut dhe të dërguarit të Tij janë nga ndihmat dhe faktorët më të fortë për të korrur fitore. Kështu që çdo muxhahid e ka për obligim por edhe çdo musliman të mos të kundërshton All-llahun asnjë çast. Atë që e ka urdhëruar All-llahu duhet të zbatohet e atë që e ka ndaluar, duhet të largohemi nga ajo. Për këtë shkak ka thënë:

"Respektone All-llahun dhe të dërguarin e Tij e mos u përçani mes vete e të dobësoheni e tju humbë era (fuqia) ..." Enfal 46

"Ai që e respekton All-llahun dhe të dërguarin e Tij, i frikësohet Atij dhe është i devotshëm ndaj Tij, ata janë fitimtarët" Nur 52

"... e kush e kundërshton All-llahun dhe të dërguarin e Tij vetëm se ka ka devijuar me devijim të qartë" Ahzab 36

"... le të ken kujdes ata që e kundërshtojnë urdhërin e tij, se mundë t'i godasë ndonjë sprovë ose t'i godasë ndonjë dënim i dhembshëm" Nur 63

Ka thënë I dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem: "...dhe është bërë poshtrimi dhe nënshtrimi për ata që ma kundërshtojnë urdhërin, a kush i përngjan një populli ai është prej atyre. Tra. Ahmedi

9. Bashkimi dhe mirkuptimi e jo përçarje dhe konflikti

Muxhahidët duhet ti realizojnë kushtet e fitores e sidomos bashkimit në fenë e All-llahut dhe të afruarit me njëri tjetrin e jo konflikt dhe përçarje.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "...e mos u përçani mes vete e të dobësoheni e tju humbë era (fuqia)" Enfal 46

"Kapuni që tq gjithë për litarin (fenë) e All-llahut e mos u përçani!..." Ali Imran 103

"O jut ë cilët keni besuar, respektone All-llahun dhe respektone të dërguarin si dhe prijësit nga ju. Nëse nuk pajtoheni për ndonjë çështje, atëherë parashtrone atë te All-llahu dhe te i dërguari, nëse i besoni All-llahut dhe Ditës fundit (Ahiretit). Kjo është më e dobishme dhe përfundim më i mirë" Nisa 59

10. Durimi (Sabri)

Patjetër duhet bërë sabër në të gjitha gjërat, e sidomos në luftë kundër armiqve të All-llahut dhe pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Sabri është tre llojë:

a) Sabri në respektimin e All-llahut që është nga faktorët e fitores,

b) Sabri nga haramet (ndalesat) e All-llahut dhe

c) Sabri në kaderet (përcaktimet) fatkeqëse.

All-llahu i madhëruar ka thënë: ((O ju të cilët keni besuar, bëni durim, bëhuni të qëndrueshëm kundër armikut, rriini të pregatitur dhe keni frikë All-lahun ashtuqë jut ë shpëtoni" Ali Imran 200

"... dhe bëni durim se me të vërtetë All-llahu është me durimtarët" Enfal 46

I dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Dije se fitorja vjen me sabër, e shpëtimi vjen pas brengës dhe pas vështirësisë vjen lehtësimi". Tra. Ahmedi

All-llahu i madhëruar ka thënë: "E sa peygamberë pati që së bashku më ta luftuan turma të mëdha besimtarësh dhe për atë që i goditi në e All-llahut, ata nuk u dobësuan dhe as nuk u përulën All-llahu i do durimtarët. Fjala e tyre nuk ishte tjetër vetëm se të thonin: "Zoti ynë, na fal mëkatet tona dhe lëshimet në punë tona dhe na forco në vendet tona (në luftë), e ndihmona kundër popullit jobesimtarë. Andaj All-llahu ua dha atyre shpërblimin më të mirë të botës tjetër. All-llahu i do bëmërësit" Ali Imran 146 - 148

11. Singëriteti

Luftëtari nuk konsiderohet se është mu-xhahid në rrugë të All-llahut, përpos me sinqeritet. All-llahu i madhëruar ka thënë: "Mos u bëni si ata që dolën nga shtëpitë e tyre me mendjemadhësi dhe syfaqësi ..." Enfal 47

"Ata që u përpoqën për Ne, me siguri se do ti orientojmë në rrugët Tona. Me të vërtetë All-llahu është me bëmërësit (të sinqeritetit)" Ankebut 69

Një njeri ka ardhur te I dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, dhe e ka pyetur: O i dërguar i All-llahut, ka njerëz që luftojnë për plaçkën, tjetri lufton për tu përmendur e

tjetri lufton që të duket pozita e tij, pra kush është fisebilil-lah (në rrugë të All-llahut? i dërguari tha: "Kush lufton për të qenë fjala e All-llahut më e larta, ai është fisebilil-lah. Tra. Buhariu dhe Muslimi

Poashtu siç qëndron në hadithi e vërtetë se të parët që do të gjykohen në Ditën e Kijametit janë tre (grupe) dhe ka përmendur atë që ka luftuar vetëm se të thonë për te që ka qenë i guximshëm. Tra. Muslimi

12. Dëshira (lakmia) për të arritë atë që është te All-llahu

Ajo që të ndihmon për të ngadhnjyer kundër armikut, është lakmia për aritjen e begative të All-llahut, lumturinë në dynja dhe Ahiret. Për këtë shkak All-llahu e ka ndihmuar të dërguarin e vet dhe sahabët pas. Ajo që tregon dëshirën për aritjen e asaj që është te All-llahu janë shembujt siç vijojnë:

a) Ajo që e ka bërë Umejri ibën El-Hamam në Bedër kur ka thënë i dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "ngrituni kah Xheneti gjërësia e të cilit është sa qiejt dhe toka. (I habitur dhe kureshtarë pyet) O i dërguar i All-llahut, Xhenet me gjërësi sa qiejt dhe toka?! Tha: Po. Ai pastaj tha: Ih, Ih. i dërguari, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, e pyeti: Çka të shtyri të thuash Ih, Ih? Jo o i dërguar i All-llahut tjetër gjë përveç dëshirës për të qenë nga banorët e tij. i tha: "Ti je nga banorët e tij". Pastaj ai i nxjerri hurmat që kishte pasur në xhep dhe filloi ti han por pastaj tha: po të jem gjallë derisa t'i ha këto hurma është kohë e gjatë, i hudhë ato që i mbetën e pastaj luftoi derisa u vra.

b) ajo që e ka bërë Enes ibën En-Nadër (xhaxhai i Enes ibën Malik) në ditën e Uhudit. Ai nuk kishte prezentuar në Bedër e tha: betejën e parë që zhvilloi Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, mungova, e nëse më jep All-llahu rastin pas kësaj, do të shoh All-llahu se çka do të bëj. Ai pastaj prezentoj

me të dërgurin në Uhud. Kur është takuar me S'ad ibën Muadhin i tha: në Uhud po e ndjej erën e Xhenetit. Luftoi derisa u vra. Në trupin e tij gjetën tetëdhjetë e disa plagë nga goditjet prej shpatave e shigjetave. Mot-
ra e vet nuk e njohi përpos prej shenjave në gishtërinj. Me këtë rast zbriti ajeti: "Prej besimtarëve kishte burra që vërtetëuan besën e dhënë All-llahut, e disa prej tyre e realizuan premtimin duke dhënë jetën, dhe ka prej tyre që janë duke pritur dhe nuk bënë ndryshim (në premtimin e dhënë)." Ahzab 23

13. Mbështetja e udhëheqjes besimtarëve të denjë

Nga shkaqe e fitores është dorëzimi i udhëheqësisë ushtarake, atyre që njihen në mesin e besimtarëve me iman të plotë, me vepra të mira, me trimëri dhe urtësi.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "... më i ndershmi te All-llahu është më i devotshmi në mesin e juaj ..." Huxhurat 13, e All-llahu i do të devotshmit. A dashuria e All-llahut ndaj robërve të vet është nga shkaqet më kryesore për t'i ndihmuar kundër armiqëve.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "Jo (nuk është ashtu siç thonë ata) por kush e përmbush emanetin e vet dhe ruhet nga mëkatet, e pa dyshim All-llahu i do të devotshmit" Ali Imran 76

14. Të mbrojturit duke u furnizuar me shkaqe të shpëtimit

Besimtarët kanë furnizime të ndryshme (subjektive) që janë shkak për të shpëtuar nga fatkeqësitë dhe sprovat e ndryshme. Këto gjëra janë nga faktorët më të rëndësi-

shëm për mbrojtje edhe para se të ndodhin ato sprova. Prej tyre janë:

a) Teubeja (pendimi) dhe istigfari (kërkimi i faljeve të mëkateve) nga gjitha gjynahet, të mëdha dhe të vogla. Teubeja nuk pranohet përpos me kushte:

1 — Izolomo nga të gjitha mëkatet dhe lërja e tyre

2 — Vendosja për të mos u rikthyer në mëkate dhe

3 — Pendimi për mëkatin e bërë.

Nëse është mëkati në raport me njeriun, atëherë ka edhe një kusht. Ai është të kërkosh falje nga ai ndaj të cilit ke bërë mëkat. Teubeja nuk ndihmon gjatë gargares (fryma e fundit sh.r.), apo pasi të lind Dielli nga perëndimi. Nuk ka dyshim se teubeja e sinqertë është nga ndërmjetësuesit për të korrur fitore.

All-llahu i madhëruar ka thënë: "... Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli derisa ata ta ndryshojnë gjendjen e tyre ..." R'ad 11

"Po All-llahu nuk do ti dënojë ata derisa ti (o Muhamed) je në mesin e tyre dhe All-llahu nuk do ti dënojë derisa ata kërkojnë falje (bëjnë istigfar)." Enfal 33

b) Devotshmëria

c) Zbatimi i të gjitha farzeve dhe pasimi i tyre me nafle.

d) Urdhërimi në punë të mira dhe ndalimi nga punët e këqia.

e) Pasimi i të dërguarit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, në besim, thënie dhe vepra.

f) Lutja (dua) dhe përkulja, strukja para All-llahut të Madhëruar.

Ali Shaban Tanusha

Marrë nga libri "El-Hikmetu fid-daveti ilall-llahi teal" Said ibën Ali El-Kahtani

Nuk e njohën Allahun ashtu si meriton

Falënderimi dhe lavdërimi i takon vetëm Allahut, Zotit të botërave, Sunduesit të ditës së gjykimit, Zotit të të parëve dhe të vonshmive, i Vetmi I përhershëm. Falënderimi i takon Allahut, zotërimin e të Cilit e dëshmojnë të gjitha krijesat dhe adhurimin e të Cilit e pranon çdo i mençur. I Lartësuar qoftë Ai të cilin e lavdërojnë qiejt dhe ç'ka në të, yjet dhe orbitat e saj, tokat dhe banorët e saj, detet dhe gjallesat e tij, malet, druritë, kafshët dhe rëra. Atë e falënderon çdo e njomë dhe e thatë, çdo e gjallë dhe e vdekur. Atë e falënderojnë shtatë qiejt dhe toka së bashku me ç'ka në të.

"Nuk ka asgjë, e cila nuk i shpreh falënderim Atij, por ju nuk e kuptoni falënderimin e tyre, Ai është i Butë dhe Falës".

"Ç'është me ju që Allahut nuk i shprehni respekt? Kur Ai ju krijoi në disa etapa".

Taberiu transmeton nga Muxhahidi se kuptimi i fjalës respekt është madhështia. Në tjetër transmetim thotë: "Nuk e njihni madhësinë e Allahut" apo "Nuk interesoheshin për madhësinë e Allahut".

Ndërsa Ibën Abbasi, radijallahu anhu, e transmeton këtë koment: "Ç'është me ju që nuk e madhëroni Allahun, me një madhërim të vërtetë" apo "Ç'është me ju që nuk po e njihni madhësinë e Allahut".

Taberiu solli edhe disa komente tjera, pas të cilave do të shton: "Komenti më i drejtë i këtij ajeti sipas neve, është komenti: "Pse nuk keni frikë Allahun për shkak të madhësisë së tij..."

El-Elusi tha: "Cila është ajo gjë që ju shtyri të mos i keni frikë Allahut, apo të mos e njihni madhësinë e Allahut, duke e ditur fare mirë se Ai "ju krijoi në disa etapa". D.m.th. ju e dini se Ai ju ka krijuar duke ju kaluar nga një etapë në tjetrën; prej lëngut me baltë, pastaj pikë uji, pastaj në gjak të ngurtë, pastaj në copë mishi,

pastaj në eshtra dhe mish dhe pastaj një krijesë e plotë.

Pra, mosmadhërimi i Atij i cili ka këtë fuqi dhe këtë bamirësi të plotë, nuk mund të pararendohet të delë nga dikush i cili ka mend.

Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë:

"Ata (mohuesit) nuk e njohën All-llahun sa duhet, kur thanë: All-llahu nuk i shpalli gjë asnjë njeriu! Thuaj: Kush e zbriti librin, me të cilin erdhi Musai e që ishte dritë e udhërrëfyes për njerëzit, e të cilin ju e bëni të shpërndarë në letra, që disa i prezentoni, kurse shumicën e fshehni. Dhe u mësuar çka nuk e dinit ju as prindërit tuaj? Thuaj: (e zbriti) All-llahu. Mandej lëri ata që luajnë në atë kotësinë e tyre. Edhe ky (Kur'an) është libër që e zbritëm; është i bekuar, vërtetues i të mëparshmes, e që t'i tërheqësh vërejtjen nënës së fshatrave (Mekës) dhe atyre përreth saj. Ata që e besojnë Ahiretin, besojnë në të (Kur'anin), ata edhe e falin namazin rregullisht".

Ibën Xheriri ka thënë: "Nuk e kanë çmuar Allahun sa meriton dhe nuk e kanë madhëruar sa meriton". Si dhe ka thënë: "Kush nuk është i bindur se Allahu ka fuqi mbi çdo gjë, ai nuk e madhëron Allahun ashtu si meriton".

Allahu, subhanehu ue teala, në suren el-Haxh thotë:

"Ata nuk madhëruan All-llahun me madhërinë e Tij të vërtetë, All-llahu është i fuqishëm, ngadhënjyes".

Poashtu ka thënë:

"Ata nuk e çmuan All-llahun me atë madhësinë që i takon, ndërsa në ditën e kijame-it e tërë toka është në grushtin e Tij, e qiejt të mbështjellë në të djathtën e Tij. Ai është i pas-tër nga të metat dhe Ai është i lartë nga ajo që i shoqërojnë!" (Zumer 67), d.m.th. nuk e kanë

madhëruar sa meriton e as nuk e kanë njohur si duhet.

Në temën "emrat dhe cilësitë e Allahut" Seid ibën Mensuri, Ahmedi, Abd ibën Humejdi, Buhariu, Muslimi, Tirmidhiu, Nesaiu, Ibën Xheriri, Ibën Mundhiri dhe ed-Darekutni transmetojnë nga Ibën Mes'udi, radijallahu anhu, se ka thënë: "Një nga dijetarët e jehudive erdhi te Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, dhe i tha: O Muhammed, ne kemi informata se ditën e kijametit Allahu do t'i mbajë qiejt në një gisht, tokat në një gisht, drunjtë në një gisht, tokën edhe dheun në një gisht dhe krijesat tjera në një gisht. Pastaj do të thotë: Unë jam Mbreti. Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, qeshi saqë iu dukën dhëmballat, gjë që ishte vërtetim i fjalës së këtij prifti, dhe e lexoi ajetin:

"Ata nuk e çmuan All-llahun me atë madhësinë që i takon, ndërsa në ditën e kijametit e tërë toka është në grushtin e Tij".

Tregon Ebu Hurejre, radijallahu anhu, se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Allahu do ta kapë tokën me të djathtën dhe do ta palojë qiellin me të djathtën dhe do të thotë: Unë jam Mbreti, ku janë mbretërit e tokës".

Transmeton Muslimi nga Ibën Omeri, radijallahu anhu, se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Ditën e Kijametit, Allahu do t'i palojë qiejt dhe do t'i merr në dorë të djathtë, pastaj do të thotë: Unë jam Mbreti, Unë jam i Plotëfuqishmi; ku janë mendjemëdhenjtë?! Pastaj i palon shtatë tokat dhe i merr me të majtën e tij dhe thotë: Unë jam Mbreti, Unë jam i Plotëfuqishmi; ku janë mendjemëdhenjtë?!"

Në temën "emrat dhe cilësitë e Allahut" Seid ibën Mensuri, Abd ibën Humejdi, Buhariu, Muslimi, Nesaiu, Ibën Xheriri, Ibën Maxhe, Ibën Mundhiri, Ibën Ebi Hatim, Ebu Shejh, Ibën Merdevejh dhe Bejhekiu transmetojnë nga Ibën Omeri, radijallahu anhu, se në minber një ditë Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, lexoi ajetin: "Ata nuk e çmuan All-llahun me ma-

dhësinë që i takon, ndërsa në ditën e kijametit e tërë toka është në grushtin e Tij, e qiejt të mbështjellë në të djathtën e Tij. Ai është i pastër nga të metat dhe Ai është i lartë nga ajo që i shoqërojnë!" duke e lexuar ajetin, me gishtin e tij bënte kështu, e lëvizte para dhe mbra-pa, dëshironte të tregojë se si Allahu, subhanehu ue teal, do ta lavdërojë Vetën: Unë jam i Plotëfuqishmi, Unë jam Më i Madhi, Unë jam mbreti, Unë jam Fisniku. Minberi i Resulullahut, salallahu alejhi ue selem, lëvizi aq shumë saqë thamë se do ta gjuajë në tokë".

1. Kush bën mëkat ndaj Allahut dhe kundërshton urdhërin e Tij, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Kamata, muzika etj. Bilal ibën Sa'di ka thënë: "Mos shiko sa është mëkati i vogël, por shiko sa është i madh Ai, ndaj të cilit po bën mëkat".

2. Kush mendon se Islami do të përjetojë disfatë nga forca e perëndimit, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

3. Kush beson se zullumqarët dhe tagutat mund ta shuajnë dritën e Allahut, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

4. Kush i humb shpresat në fitoren e Islamit dhe muslimanëve, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

5. Kush mendon se Allahu, nuk i ndihmon robërve të tij besimtarë, ai nuk e madhëron Allahun sa meriton.

6. Kush i mohon cilësitë e Allahut, ai nuk e madhëron Allahun sa meriton.

7. Kush e përngjason Allahun me krijesat tjera, ai nuk e njeh Allahun si duhet.

8. Kush ka caktuar ndonjë gjë, të cilës i frikësohet e jo Allahut dhe zemrën e ka të mbushur me frikë nga krijesat. Ashtuqë largohet nga ndonjë punë e mirë nga frika prej tyre, vepron ndonjë haram nga frika prej tyre apo shpreson diçka tek ata, ai njeri nuk e njeh e as madhëron Allahun ashtu si meriton. Allahu, subhanehu ue teal, ka thënë:

"Mos keni frikë nga ata, por nga Unë, nëse jeni besimtarë". Dhe ka thënë:

"Allahu është më Meritor t'i frikësoheni, nëse jeni besimtarë".

9. Kush ka caktuar ndonjë gjë, në të cilën shpreson e jo në Allahun, ai nuk e njeh Allahun si duhet. Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë:

"Kush e shpreson takimin e Zotit të vet, le të bëjë vepër të mirë, e në adhurimin ndaj Zotit të tij të mos e përziejë askë".

10. Kush e lutë tjetërkënd pos Allahut dhe prej atij kërkon ndërmjetësim (shëfat) apo zgjidhje të problemeve, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë: "Xhamitë janë të Allahut, pos Allahut mos lutni askënd tjetër", dhe ka thënë: "Zoti juaj tha: Më thirrni e Unë përgjigjem, ata që tregohen mendjelartë ndaj adhurimit Tim, do të hyjnë në xhehenem të poshtëruar".

Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Lutja është ibadet".

Si mundet një i mençur të kërkon mbrojtje apo ndihmë nga dikush i vdekur. Po të kishte pasur ndonjë fuqi ai, do ta ndalte vdekjen e vet.

Pastaj, ai evlija apo njeri i mirë, a thua vallë është më i mirë se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem.

Vëllezër, toka nuk ka mbajtur e as qielli nuk e ka mbuluar ndonjë njeri më të mirë se ai. Por, sërish Allahu, e urdhëron që ummetit të vet t'i thotë kështu:

Thuaj: "Unë nuk kam në dorë për veten time as ndonjë dobi, as ndonjë dëm, pos çka do Allahu. Sikur ta dija të fshehtë, do t'i shumoja për vete të dobishmet, e nuk do të më prekte gjë e keqe. Unë nuk jam tjetër vetëmse qortues dhe përgëzues për njerëzit që besojnë".

"Thuaj: Unë nuk kam në dorë asgjë që t'ua largoj dënimin, as t'ju sjell dobi! Thuaj: Është e vërtetë se mua nuk më mbron askush prej (dënit) të Allahut dhe përveç Tij unë nuk gjej mbështetje".

Pasi që Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, nuk paska mundur të sjellë ndonjë dobi apo dëm, dhe nuk ka gjetur mbrojtje askund përveç tek Allahu, atëherë a mund të pararendohet vallë se dikush pas tij mund të sjellë ndonjë dobi apo dëm. Zot na ruaj, që ndonjë musliman të ketë atë besim.

Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë:

"Adhurojnë përveç Allahut gjëra që nuk iu sjellin dëm e as dobi dhe thonë: këta do të ndërmjetësojnë për neve tek Allahu". Kështu vepronin idhujtarët e Mekës me putat e tyre. Për të cilët gjithashtu, Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë: "Ndërsa ata që në vend të Tij adhurojnë miq të tjerë (duke thënë): Ne nuk i adhurojmë ata për tjetër, vetëm që të na afrojnë sa më afër All-llahut, s'ka dyshim se All-llahu do të gjykojë mes tyre për atë që ata ishin në kundërshtim. E, është e vërtetë se All-llahu nuk udhëzon në rrugë të drejtë atë që është gënjeshtar dhe jobesimtar".

Allahu, subhanehu ue teala, na e ka bërë të qartë pamundësinë (pafuqinë) e të gjithë atyre që adhurohen veç Tij. Ai ka thënë: "Ata që i lutni pos Tij, nuk munden t'ju ndihmojnë dhe as ta ndihmojnë vetveten".

Pasi që Allahu, subhanehu ue teala, thotë se ata nuk munden t'i ndihmojnë askujt, e as vetvetes, atëherë, si mundet që një musliman i mençur të besojë se ata munden të ndihmojnë. Kush beson ashtu, ai e ka përgënjeshtuar Allahun, e kush e përgënjeshton Allahun ai është kafir edhe nëse falet e agjëron dhe ia merr mendja se është musliman.

Muhammedi, salallahu alejhi ue selem, zotëriu i peygamberëve, zotëriu i njerëzimit, i cili ditën e gjykimit ka të drejtë për ndërmjetësim, si dhe të gjithë njerëzit - bile dhe peygamberët - do të jenë nën flamurin e tij, për shkak të namit dhe gradës së lartë që posedon, prapë se prapë nuk mundet t'i ndihmojë askujt nga të afërmit e tij. A ke dëgjuar se çka ka thënë

Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, kur hypi në kodrën Safa, ku sqaroi se vendi nuk e bën të mirë askënd e as farefisi nuk i bën dobi askujt për në ahiret. Këtë e transmeton Bu-hariu në Sahihun e tij nga Ibën Abbasi dhe Ebu Hurejre, të cilët thonë: "Kur zbriti ajeti 'dhe këshilloji familjen tënde të afër' ai u ngrit dhe tha: O fisi kurejsh - apo diç të ngjashme — kujdesuni për veten tuaj, sepse unë nuk ju bëj asnjë dobi tek Allahu.

O fisi Abdumena, unë nuk ju bëj asnjë dobi tek Allahu.

O Abbas, djali i Abdulmutalibit, unë nuk të bëj asnjë dobi tek Allahu.

Oj Safije, halla e të Dërguarit, unë nuk të bëj asnjë dobi tek Allahu.

Oj Fatime, bija e Muhammedit, kërko çka të duash nga pasuria ime, por tek Allahu, nuk të bëj asnjë dobi.

Pasi që Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, nuk paska mundësi t'i bëjë ndonjë dobi mixhës të tij, hallës së tij po as bijës së tij, atëherë ç'mund të themi për të tjerët. Andaj, ke kujdes vëlla i nderuar.

11. Kush i respekton hoxhallarët apo kryetarët në ndalimin e hallallit apo lejimin e haramit, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

12. Kush kërkon ndihmë nga dikush tjetër pos Allahut, për të kryer ndonjë nevojë apo therrë ndonjë kafshë në emër të tij, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

13. Kush e braktisë librin e Allahut, duke mos e lexuar, duke mos gjykuar me të dhe duke mos punuar sipas tij, ai njeri nuk e njeh Allahun sa duhet.

14. Kush fsheh diçka nga feja e Allahut, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Allahu ka thënë: "Dhe kur Allahu mori zotimin nga ata që iu dha libri: që gjithqysh t'ua publikoni atë njerëzve, e të mos e fshehni, por ata e lanë pas dore atë për pak send të kësaj jete; pra, bënë punë të keqe".

15. Kush shpifë diçka për Allahun, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

16. Kush e barazon ligjin e Allahut me ligje tjera, ai nuk e njeh Allahun sa duhet.

17. Kush shpikë diçka në fenë e Allahut, subhanehu ue teala, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Sepse mendon se Allahu nuk e ka plotësuar këtë fe dhe se ajo ka nevojë për plotësim, ndërsa Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë: "Sot e plotësova fenë tuaj dhe dhuntinë Time ndaj jush, dhe jam i kënaqur që Islami të jetë feja juaj".

18. Ai i cili për suksesin e punëve të tij mbështetet në dikënd tjetër pos Allahut, dhe beson se ai mund t'i bëjë dobi apo dëm, ky njeri nuk e njeh Allahun sa duhet. Tevekkuli është nënshtrimi i sigurtë dhe mbështetja në Allahun për të gjitha punët, si dhe shfaqja e pamundësisë para fuqisë së Allahut.

Argument për këtë janë ajetet: "Tek Allahu mbështetuni, nëse jeni besimtarë"; "Kush mbështetet në Allahun, Ai i mjafton atij". Pra, ai që është nën mbrojtjen e Allahut, askush s'mundet ta dëmton.

19. Kush bën tallje me muslimanët e mirë, i armiqëson, u bën dredhia apo i akuzon me të pa drejtë, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Në hadith kudsij, Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë: "Kush e armiqëson ndonjë mik Timin, unë i shpalli luftë atij".

20. Kush iu bën zullum njerëzve, qoftë në pasurinë apo nderin e tyre, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Allahu, ka thënë: "Po pra, mallkimi i Allahut qoftë mbi zullumqarët".

21. Kush nuk urdhëron në të mira dhe nuk largon nga të këqijat, nga frika e vdekjes apo rizkut, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë: "Allahu është Furnizuesi, I cili ka forcë, është i Fuqishëm".

Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Askënd të mos e ndalojë frika nga njerëzit, që të flet të vërtetën apo të përkujtojë

për gjë të madhe. Sepse të thënit e të vërtetës dhe përkujtimi për gjëra të mëdhaja nuk e largon rizkun e as që e afron vdekjen".

22. Kush mendon se besimi në Allahun në frikë dhe shpresë, nënshtrimi ndaj Tij, lutja e Tij, kërkimi i ndihmës nga Ai dhe mbështetja në Të, nuk sjellë kurrfarë dobie dhe Allahu nuk i përgjigjet, ai ka menduar për Allahun shumë keq dhe nuk e njeh Atë si duhet.

23. Kush mendon se Allahu nuk i përgjigjet të nevojshmit dhe nuk e largon të keqen, ai nuk e njeh Allahun sa duhet. Allahu, ka thënë:

"A nuk është Ai që i përgjigjet nevojtarit, kur ai e thërret, duke ia larguar të keqen e juve ju bën mbizotërues të tokës. A ka zot tjetër pos All-llahut? Jo, por ju shumë pak përkujtoni".

24. Kush mendon se nëse largohet prej diçkaje për hirë të Allahut, Ai nuk ia zëvendëson me më të mirë, apo vepron diçka për hirë të Allahut, Ai nuk i jep diçka edhe më të mirë, ai ka mendim të keq për Allahun.

25. Kush i humb shpresat në Mëshirën dhe në ndihmën e Tij, ai ka menduar keq për Allahun dhe nuk e ka njohur si duhet.

Prof. Dr. Jahja ibën Ibrahim el-Jahja
Përktheu: Omer Berisha

Në besim është shpëtimi

"...e çështjen time ia besoj All-llahut." [Gafir:44]

"Çfarëdo e keqe që ndodh (godet), nuk mund të jetë ndryshe, vetëm sipas caktimit të All-llahut, e kush i beson All-llahut, Ai ia udhëzon zemrën e tij; All-llahu është i Gjithëdijshëm për çdo send". [Tegabun:11]

Allahu e udhëzon zemrën e atij, i cilit e di që një fatkeqësi është e paracaktuar dhe e vendosur.

"...dhe heq nga ata barrën e rëndë të tyre dhe prangat që ishin mbi ta...." [Araf: 157]

Disa shkrimtarë të famshëm, të huaj, të tillë si Kersey Meerson, Alexis Carlyle dhe Dale Carnegie me gadishmëri e kanë pranuar që shpëtimtari i mendjes materialiste, dhe Përendimit që po rrënohet është besimi në Allah. Ata mbrojnë tezën që arsyeja prapa numërit të madh dhe alarmues të fenomenit të vetëvrasjes në perëndim është ateizmi dhe një mungesë besimi tek Allahu, Zoti i të gjithë asaj që ekziston.

"Ata që largohen prej rrugës së All-llahut i pret dënim i rëndë për shkak se e harruan ditën e përgjegjësisë". [Kur'an 38:26]

"...dhe duke mos i përshkruar Atij shok, e kush i përshkruan shok All-llahut, ai është sikur të bjerë nga qielli e ta rrëmbëjë shpendi, ose si ai të cilin e gjuan era e stuhishme në ndonjë vend të humbur". [Kur'an 22:31]

Kuzmani ishte në Luftën e Uhudit, duke luftuar në anën e muslimanëve. Ai luftoi me ashpërsi dhe zotësi. Njerëzit thanë: "Për të është Xheneti" I Dërguari i Allahut, salallahu alejhis ve sel-lem tha: "Me të vërtetë, Ai është nga banuesit e zjarrit!"

Pse? Përshkak se kur plagët e tij u bënë serioze, në vend që të bënte durim, ai ia morin jetën vetes me shpatën e tij.

"Ata janë veprimi i të cilëve u asgjësua në jetën e kësaj bote, e megjithatë ata mendojnë se janë kah bëjnë mirë". [Kur'an 18:104]

"E kush ia kthen shpinën udhëzimit Tim, do të ketë jetë të vështirë dhe në ditën e kijametit do ta ringjall të verbër". [Kur'an 20:124]

Një musliman nuk merr rrugën e vetvrasjes, s'ka rëndësi sesa të rënda janë vështirësitë. Dy rekatë namaz duhet të kryhen me përlushtëri dhe me mendje të përqëndruar pasi merret abdes, kjo do t'ju garantojë asgjësimin e ankthit dhe shqetësimit në jetën tuaj.

“Prandaj, ti bëhu i durueshëm ndaj asaj që thonë ata, dhe duke falënderuar Zotin tënd, falu para lindjes së diellit dhe para perëndimit të tij, falu edhe në orët e matës dhe në skajet e ditës, ashtu që të gjejsh kënaqësi (me shpërblim)”. [Kur'an 20:130]

Në Kur'an është një pyetje e fuqishme ndaj atyre të humburve: “E, çka kanë ata që nuk besojnë?”. [Kur'an 84:20]

Çfarë i bën ata të largohet nga besimi ndërsa faktet janë të qarta?

“Ne do t'u bëjmë atyre të mundshme që të shohin argumentet Tona në horizonte dhe në veten e tyre deri që t'u bëhet e qartë se ai (Kur'ani) është i vërtetë. A nuk mjafton që Zoti yt është dëshmitar për çdo gjë?” [Kur'an 41:53]

“E kush ia dorëzon veten All-llahut duke qenë edhe punëmirë, ai është kapur për lidhjen më të sigurt dhe vetëm tek All-llahu është përfundimi i çështjeve”. [Kur'an 31:22]

Shejh Aid el-Karni
Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Zemërimi është këshillues i keq

Të dashur vëllezër e motra, zemërimi dhe gjaknxehtësia bëjnë pjesë ndër vetitë e këqia të njeriut. Njeriu që zemërohet shpejt dhe nevrikoset pa arsye, zakonisht ka marrëdhënie të këqia e të tensionuara me njerëzit e tjerë si dhe është në konflikt të vazhdueshëm me ambientin që e rrethon. Kjo veti e shëmtuar mund të ketë pasojë negative, sepse personi që vuan nga kjo, mund ta gjejë veten lehtësisht në ndikimin e shejtanit dhe për rrjedhojë të bëjë gjynahë. Njeriu gjaknxehtë është si guri shkëmbor që rrokulliset apo si treni të cilit i janë prishur frenat. Shkatërron gjithçka gjen përpara dhe asgjë s'mund ta ndalojë.

Gjaknxehtësia e sëmurë e çon njeriun drejt veprimeve të nxituara e të pamenduara, për të cilat do të pendohet më vonë. Në raste ekstreme mund të çojë në gabime të pandreqshme si për shembull vrasja e

një personi të pafajshëm apo ndarja e nxituar dhe e pamenduar nga bashkeshortja ose bashkëshortja. Gjaknxehtësia mund ta detyrojë njeriun të humbasi kontrollin e fjalës duke bërë kështu që të thotë gjëra që në kushte normale dhe në qetësi nuk i thotë kurrë.

Sidoqoftë duhet thënë se gjaknxehtësia mund të luftohet. Po kështu, është e vërtetë që të jesh i sukseshëm në këtë luftë, nevojitet jo vetëm vullneti i fortë, vendosmëria dhe durimi i madh, por mbi të gjitha nevojitet besimi i fortë e me siguritë tek fakti se Allahu na ndihmon në luftën në fjalë. Në Kuran dhe në syne të Pejgamberit gjejmë këshilla të çmuara:

1. Një menyrë se si mund të mposhtet gjaknxehtësia është kërkimi i strehimit dhe i mbrojtjes tek Allahu. Një nga shokët e Pejgamberit ka thënë: „Një herë po rrinim

me Pejgamberin dhe pamë sesi dy burra po shaheshin me njëri-tjetrin. Njërit prej tyre iu skuq fytyra nga zemërimi dhe i kërcyen damarët. I Dërguari i Zotit iu drejtua: „Kam dijeni për disa fjalë, të cilat po ti shprehte ky burrë, nuk do ti ndodhte kjo që po shohim. Këto fjalë janë: Rend për tek Allahu, larg djallit (shejtanit) të mallkuar (eudhu bi-Llâhi mine 'sh-shejtâni 'rr-raxhim)'“.

2. Një mënyrë tjetër sesi mund të mposhtet gjaknxehtësia është heshtja e plotë. Kjo edhe nëse dëgjojmë të thuhet ndaj nesh sharje, fyerje apo kritika të padrejta, sepse nuk korrigjohet gabimi me gabim. Myslimani nuk duhet ta humbasi kontrollin mbi gjuhën e vet, sepse mund të lëndojë të tjerët në gjaknxehtësi e sipër. Nëse i hidhet benzinë zjarrit, kjo e rrit zemërimin dhe nuk zgjidh kurrëgjë. Pejgamberi Muhamed, alejhis-selam, ka thënë: "Nëse dikush nga ju zemërohet, do të bënte mirë të heshtte!"

3. Mënyrë tjetër e zbutjes së zemërimit është ndryshimi i pozicionit të trupit apo edhe i vendndodhjes. Nëse personi i nxehur zemërohet gjendet në këmbë, le të ulet. Nëse rri ulur, le të shtrihet dhe e kundërta. Mund të braktisi dhomën ose vendin ku rri në momentin e zemërimit. Ndryshimi i pozicionit dhe vendndodhjes e ndihmon individin në zbutjen e zemërimit.

4. Kur zemërohemi duhet të kujtojmë gjithmonë hadithin e mëposhtëm nga Ebu Hurejre ka thënë: "Një ditë erdhi një burrë tek Pejgamberi dhe i tha: „Më jep një këshillë të mirë.“ Pejgamberi iu përgjigj: „Mos u nxe“ dhe e përsëriti këtë disa herë. "

5. Gjithashtu duhet të mbajmë mend, se kontrolli i zemërimit është shenjë e besimtarit dhe e besimit të thellë në Allah. Në

Kuran thuhet: Dhe nxitoni për tek mirësia e Zotit tuaj dhe tek kopshti (i Parajsës) madhësia e të cilit është e barabartë me qiejt dhe tokën. Ai është bërë gati për besimtarët të cilët në momente të mira e të këqia dhurojnë (nga ajo çka jua ka dhënë me bujari Zoti) dhe që mposhtin zemërimin si dhe falin fajtorët.

Të dashur vëllezër e motra, ta dini se gjaknxehtësia nuk i jep njeriut guxim dhe as nuk e ndihmon atë në zgjidhjen e problemeve. Gjaknxehtësia mund të ketë pasoja katastrofale jo vetëm për atë që zemërohet por edhe për ata që i gjenden përreth. Sa të rinj kanë humbur të ardhmen e tyre, apo ndonjëherë edhe jetën, vetëm në sajë të disa minutave zemërimi, pikërisht, sepse kanë kryer krim nën mbërthimin e gjaknxehtësisë. Ata që e paguajnë më shtrenjtë janë fëmijët e pafajshëm. Sa familje e fqinjë janë armiqësuar për jetë a vdekje kot, vetëm për shkak të zemërimit. Pejgamberi ka thënë: „Mysliman është ai, prej gjuhës (dmth. fjalëve) dhe duarve (dmth. Veprimeve) të të cilit, myslimanët e tjerë janë të sigurtë.“

Megjithatë duhet të theksojmë se, ka një lloj zemërimi që në kushte të caktuara është i lavdëruar dhe i kërkuar madje. Është fjala për rastet kur zemërohemi për gjëra të cilat janë në kundërshtim me ligjet e Zotit dhe ndaj individëve të cilët mohojnë Zotin dhe ligjet e Tij apo e fyejnë Atë. Thuhet se Pejgamberi nuk është zemëruar kurrë për hatër të vet por veçse për Allah e për fenë Islame. Tek Pejgamberi shihej zemërimi vetëm në rast se dikush fyente fenë e Zotit, prandaj edhe ne myslimanët kur shohim të bëhen padrejtësi ndaj fesë sonë, kemi të drejtë dhe detyrë të zemërohemi si dhe ta vejmë në dukje qëndrimin tonë.

Përgatiti dhe të drejtat e botimit: islamweb.sk

Gjërat që duhet patur parasysh gjatë mësimit të fesë

Në hutbet e kaluara kemi folur për pozitën e fesë në mesin e hoxhallarëve dhe masës, në hutbet e dytë kemi folur për shkaqet e devijimit në kuptimin e fesë. Në këtë hutbe do të flasim për gjërat e domosdoshme të cilat duhet ta përcjellin një njeri gjatë mësimit të fesë.

Mësimi i fesë është një proces që nuk përfundon kurrë, ka fillim, kurse përfundimi i këtij procesi është përfundimi i ymrit dhe ardhja e vdekjes. Andaj edhe këto gjëra duhet patur parasysh vazhdimisht, pa marrë parasysh fazën në të cilën gjindet ai që mëson fenë, a është në fazën studentore, apo është në fazën passtudentore, duke zhvilluar detyrën e tij si hoxhë apo mualim, apo hatib.

Kur i përmendim këto gjëra dhe kërkojmë që të kihen parasysh synojmë të potencojmë se mësimi i fesë është adhurim dhe si i këtillë duhet të mbetet dhe se nuk pranon asnjëherë të bëhet profesion ose zanat nga i cili jetohej dhe fitohet.

Kuptimi i këtill i kësaj detyre ka qenë shkak që mos të mësohet si duhet feja dhe të devijojmë në kuptimin e saj, mos të vazhdojmë mësimin e fesë edhe pas përfundimit të fazës studentore, mospreokupimin tonë me përhapjen e kësaj feje në të gjitha format, me ligjërim, këshillim, praktikim dhe dhënie të yrnekut dhe shembullit.

E tërë feja nuk mund të mësohet për katër pesë vite, e as për dhjetë dhe pesëmbëdhjetë vite, diturite fetare vazhdimisht zgjërohen dhe shtohen, andaj secili hoxhë dhe njeri asnjëherë nuk duhet të mjaftohet me ato gjëra që i ka mësuar në një kohë, por duhet vazhdimisht të

jetë në kontakt me librat, dijen dhe dijetarët që të freskojë mendjen e tij dhe të shtojë dituritë e tija. Është për të qarë kur shohim pluhurin që ka mbuluar ato pak libra që i kemi nëpër shtëpiat tona!

Kjo qasje ndaj dijes dhe mësimit të fesë e bën një hoxhë aktual dhe me kohën, e mbron nga injoranca dhe devijimi dhe e bën të doli-shëm, të frytshëm dhe interesantë për xhematin e tij.

Prej këtyre gjërave që duhet ti ketë parasysh njeriu në rrugën e mësimit të fesë janë:

1- Singëriteti.

Tërë jeta dhe mbarë veprimet tona duhet të jenë të singërta për All-llahun, subhanehu ve teala, ska dyshim se edhe dija që është prej adhurimeve më të mëdha dhe më fisnike duhet të mësohet singërisht për Te.

Njeriu kur e mëson fenë, duhet ta mësojë për hirë të All-llahut, e jo për të marrë diplomë apo detyrë dhe punë, sepse Pejgamberi, sallallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Ai që mëson një dije, e cila duhet të mësohet për hirë të Fytyrës së All-llahut, për të fituar diçka nga dynjaja, nuk do të nuhat aromën e xhenetit në Ditën e Kijametit". (Sahih, Ahmedi).

Kjo që përmendet në këtë hadith është një kërcënim mjaft i madh për këta njerëz.

Në çdo vepër të cilën e bën njeriu duhet të jetë i pranishëm singëriteti, sepse singëriteti është bazë dhe themel, pa të cilin nuk mund të zhvillohet asnjë vepër. Njeriu që dëshiron ta mësojë fenë e All-llahut, duhet që këtë vepër ta bëjë në shenjë zbatimi të urdhërit të All-llahut, azze ve xhel-le, i cili ka urdhëruar të

mësohet feja, duke thënë: "Atëherë, dije se nuk ka zot tjetër pos All-llahut, kërko falje për mëkatin tënd, ...". (Muhammed: 19).

Andaj, ai që e mëson fenë e zbaton urdhërin e All-llahut, subhanehu ve tealë.

2- Eliminimi i injorancës nga vetja dhe tjerët.

Njeriu që është nisur në rrugën e mësimi të fesë duhet të ketë qëllim me këtë vepër largimin e injorancës nga vetja dhe tjerët, sepse njeriu në origjinë nuk dinë, mirëpo me kalimin e kohës e mëson fenë.

All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë:

"All-llahu ju nxori nga barqet e nënave tuaja (si foshnje) që nuk dinit asgjë. Ju pajisi me (shqisa për) të dëgjuar, me të parë dhe me zemër, ashtu që të jeni falënderues". (En-Nahl: 78).

Njeriu kur e largon injorancën prej vetes, ai njëkohësisht edhe e arrinë frikërespektin ndaj All-llahut, subhanehu ve tealë, sepse: "...Po All-llahut ia kanë frikën nga robërit e Tij vetëm dijetarët, ...". (Fatir: 28).

Nisës në këtë rrugë dhe pasiqë mëson dijen e fesë bëhesh prej dijetarëve dhe pastaj fillon me dijen tënde të ngrisish injorancën edhe nga të tjerët dhe bëhesh i dobishëm edhe për tjerët.

Mënyra më e dobishme për të përhapur fenë është që ta përhapish atë në çdo rast dhe në çdo vend, sepse Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Kumtoni prej meje edhe nëqoftëse është vetëm një ajet". (Buhariu).

Nëse bëhesh shkak për tia mësuat dikujt fenë, kurse ky ia mëson fenë dikujt tjetër, ti do të marrish shpërblimin e këtij të parit dhe atij të dytit, e nëse ia mëson fenë edhe të tretit e të katërtit, edhe shpërblimin e tyre e merr duke mos u pakësuar asgjë nga shpërblimi i tyre.

Imam Ahmedi, rahimehull-llah, ka thënë: "Asgjë nuk arrin në nivelin e dijes, nëse ka nijet të shëndosh. I thanë: si? Tha: e bën nijet që të ngritë injorancën nga vetja dhe tjerët".

3- Mbrojtja e sherijatit.

Ta ketë qëllimin nga mësimi i fesë mbrojtja e sherijatit, sepse librat nuk mund ta mbrojnë sherijatin, por këtë rol mund ta luaj ai që e bartë sherijatin dhe ai që e mëson fenë.

Prania e këtyre njerëzve e mbron fenë nga bidatet dhe shpikjet e ndryshme që ia shëmtojnë bukurinë fesë. Pastaj me ndryshimin e kohës dalin në shesh edhe bidate të reja që ndoshta nuk kanë qenë të evidentuara në librat e vjetra, andaj këtë rol e luan dijetari dhe ai që e ka mësuar fenë.

Kjo tregon se njerëzit kanë nevojë të madhe për dijetarë, sepse vetëm ata mund ti mbrojnë muslimanët nga kurthet e bidatçive dhe armiqve tjerë të fesë. Kjo detyrë nuk mund të kryhet në mungesë të dijes fetare të marë nga Kur'ani dhe Sunneti i Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

4- Zemërgjërësia në çeshtjet divergjente.

Njeriu në këtë rrugë shpesh do të hasë mendime të ndryshme të dijetarëve për ndonjë çështje, andaj duhet ta edukojë veten që të jetë zemërgjërë dhe të toleron divergjencat e dijetarëve në çeshtjet ku ka hapësirë të këtyllë. Dijetarët kanë sqaruar se çeshtjet divergjente mund të jenë të toleruara dhe të patoleruara, aty ku tolerohet duhet qenë zemërgjërë, duhet arsyetuar mendimin tjetër dhe nuk duhet bërë shkak për tu ofenduar dhe akuzuar mes vete e as për të shkaktuar armiqësi dhe uurejtje, kurse aty ku nuk tolerohet, aty ku kundërshtohet besimi i Ehli Sunetit, aty nuk duhet të lejojmë mendime të kundërta që e kundërshtojnë mendimin e saktë.

Sahabet kanë patur mendime të ndryshme në shumë çështje dhe argument për këtë janë transmetimet e shumta prej tyre në

çeshtje të ndryshme, çeshtje të cilat sot disa njerëz i kanë bërë shkak për tu ndarë në grupe dhe parti.

Duhet të kujdesemi që mos të bëhet divergjencia mes dijetarëve shkak për përçarje dhe kacafytje, sepse secili e synon hakun dhe secili vepron sipas asaj që e ka shpër në të ixhtihadi i tij. Nëse është gjendja kështu, atëherë nuk duhet bërë këto gjëra shkak për armiqësi dhe përçarje.

Ata që mësojnë fenë duhet të jenë një grusht, mos të bëjnë këto dallime shkak për armiqësi dhe përçarje, por nëse të kundërshton dikush me argument që ka ose ti e kundërshton ate me argumentin që ke, duhet të bashkoheni sepse mënyra e kuptimit të fesë tek ju është e njëjtë, e ajo është pasimi i argumentit. Domethënë ecni në një rrugë edhe në qoftëse dallojnë destinacionet dhe rezultatet.

Gëzohemi kur shohim djem të rinjë që janë orientuar drejt mësimin të çeshtjeve të fesë me argumente, ti mbështasin në Kur'an dhe Sunnet. Kjo është një e mirë e madhe dhe është myzhde për hapje të dyerve të shëndosha të mësimin të fesë dhe nuk dëshirojmë aspak që kjo gjë të bëhet shkak i përçarjes dhe urrejtjes mes njerëzve, sepse All-llahu, azze ve xhel-le, ka thënë: "Vërtet ata që e përçanë fenë e tyre dhe u ndanë në grupe, ti (Muhammed) nuk ke kurrfarë përgjegjësie...". (El-Enam: 159).

Nxënësit e dijes duhet të sillen si vëllezër edhe nëse kanë divergjencia në disa çeshtje sekondare dhe secili të debaton tjetrin me butësi dhe qetë duke patur për qëllim arritjen deri te mendimi i saktë. Nëse kështu veprojmë, atëherë do të arrijmë deri te afrimi dhe bashkimi dhe do të largohet rigoroziteti dhe ashpërsia që është në mesin e disa njerëzve, gjë që shkakton kacafytje dhe hasmi. Sdo mend se kjo i gëzon armiq të muslimanëve dhe u sjell dëm muslimanëve. All-llahu, xhel-le

shanuhu, thotë: "Dhe respektojeni All-llahun e të dërguarin e Tij, e mos u përçani mes vete, e të dobësoheni e ta humbni fuqinë (luftarakë). Të jeni të durueshëm se All-llahu është me të durueshmit". (El-Enfal: 46).

5- Vepro sipas dijes.

Ai që është në rrugën e mësimin të fesë, çdo herë që mëson ndonjë çeshtje të re duhet ta praktikojë dhe ta hedh në zbatim, qoftë në sferën e besimit, adhurimit, moralit, edukatës, raporteve, etj, sepse kjo është fryti i dijes, rezultat i dijes, dhe bartësi i dijes i ngjan bartësit të armës, ajo mund të jetë në dobi apo në dëm të tij. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Kur'ani është argument për apo kundër ty". (Muslimi).

Është për ty nëse punon sipas tij dhe kundër teje nëse nuk punon sipas tij. E njëjta vlen edhe për zbatimin e porosive të vërteta të Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, kjo është mënyra e besimtarëve.

All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë: "Kur Allahu ka vendosur për një çeshtje, ose i dërguari i Tij, nuk i takon (nuk i lejohet) asnjë besimtar dhe asnjë besimtare që në atë çeshtje të tyre personale të bëjnë ndonjë zgjidhje tjetërfare. E kush e kundërshton All-llahun dhe të dërguarin e Tij, ai është larguar shumë larg së vërtetës". (El-Ahzab: 36).

Sahabet kur dëgjonin ndonjë gjë nga Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, sado që u dukej e çuditshme dhe e pabesueshme, ata i besonin dhe nuk pyetnin pse dhe si, për dallim nga muslimanët e kohës së fundit, të cilët nëse një hadith i vërtetë nuk përputhet me mendjen e tyre, ata menjëherë fillojnë të kundërshtojnë me llojlloj argumentesh dhe teorish, andaj edhe u mungon suksesi dhe bereqeti.

Qëndrimi i besimtarit kundrejt ajeteve dhe haditheve është besimi dhe dorëzimi, sikurse ka treguar All-llahu, xhel-le shanuhu, për

besimtarët duke thënë: "I dërguari i besoi asaj që iu shpall prej Zotit të tij, e ashtu edhe besimtarët...". (El-Bekare: 285).

Besimi duhet të mbështetet në argumente nga Kur'ani dhe Sunneti dhe të dijë njeriu se roli i logjikës në këtë drejtim është vetëm kuptimi i tyre dhe asgjë me tepër. Nuk duhet të shfrytëzohet logjika për të kundërshtuar gjërat që nuk i kupton.

Edhe adhurimet, ato mbështeten në dy principe kryesore:

Të adhurohet sinqerisht All-llahu, subhanehu ve teala, dhe të realizohen këto adhurime në përputhje me sunetin e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem dhe duke mos shpikur asgjë në fenë e All-llahut, subhanehu ve teala, as në origjinë e as në formë.

Shejh Ibën Uthejmini, rahimehull-llah, tregon se adhurimi duhet të ketë mbështetje në sherijat si nga forma, ashtu edhe nga vendi, koha dhe shkak. Andaj nëse ndokush e shpik ndonjë shkak për ndonjë adhurim pa argument, i themi se ky shkak refuzohet dhe nuk pranohet, sepse mungon argumenti që e vërteton këtë shkak. Ashtu sikurse nëse një njeri e bën një adhurim që është në përputhje me sherijatën mirëpo në formë apo kohë që e ka shpikur ai, edhe këtij i themi kjo është e refuzuar dhe nuk pranohet. Këto qëndrime janë rezultat i dijes të cilën ta ka dhënë All-llahu, subhanehu ve teala.

Ai që mundohet ta mësojë fenë duhet ta adhurojë All-llahun sipas asja që ka ardhur në sherijat, duke mos pakësuar dhe duke mos shtuar asgjë. Ky njeri nuk duhet të thojë se kjo ma kënaq shpirtin, ose me këtë më gëzohet zemra, por çdo vepër të tij duhet ta peshojë me peshorë të sherijatit, me peshorën e Kur'anit dhe Sunnetit, përndryshe ndërhyrë shejtani për tia zbukuruar atë vepër. All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë: "A atij që vepra e vet e keqe i është hijeshuar dhe e sheh si të mirë

(a është i njëjtë me atë që i largohet asaj)? Në të vërtetë, All-llahu e largon nga e vërteta atë që do dhe Ai e udhëzon atë që do, andaj ti (Muhammed) mos shkatërro veten me dëshpërim për ta, All-llahu e di shumë mirë atë që bëjnë ata". (Fatir: 8).

Dija është me rëndësi edhe në sferën e moralit dhe sjelljeve me njerëzit. Njeriu i cili e mëson fenë dhe thërret në fe të All-llahut, duhet të jetë i pajisur me moral të lartë dhe çdo vlerë fisnike, sepse kështu e mëson dija fetare. Të jesh i vërtetë, besnik, tua duash të mirën tjerëve, etj.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Nuk beson askush prej jush derisa nuk ia do vëllaut të vet atë që ia do vetvetes". (Buhari).

Domethënë posedimi i këtij virtyti dhe pajisja me këtë cilësi është argument i besimit dhe pjesë përbërëse e tij.

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, gjithashtu ka thënë: "Ai që dëshiron të shpëtojë nga zjari dhe të hyjë në xhennet le ti vjen vdekja duke besuar në All-llahun dhe Ditën e Mbrëmë dhe le të sillet me njerëz ashtu sikurse dëshiron që njerëzit të sillen me te". (Muslimi).

Shumë njerëz janë xheloz për të mirë dhe e dojnë të mirën teoritikisht, mirëpo kur të zbresim në botën e realitetit shohim krejtësisht sjellje dhe veprime tjera, i gjejmë ata të vrazhd, të ashpër, të egër, etj. Kjo është në kundërshtim me moralin në të cilin na thërret All-llahu, azze ve xhel-le, dhe Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem.

Duhet ta dijë secili njeri që mundohet ta mësojë fenë e All-llahut, subhanehu ve teala, se morali i mirë na afron te All-llahu, tebareke ve teala, dhe Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem.

Muhammedi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, thotë: "Më të dashurit dhe më të afërmit të unë Ditën e Kijametit janë ata që kanë moral

të mirë, kurse më të urrejturit dhe më të largët prej meje në Ditën e Kijametit janë llafazanët, të spitulluarit dhe mendjemëdhentë". (sahih, Tirmidhiu).

6- Thirrja në fe të All-llahut.

Njeriu duhet të thërret në fe të All-llahut me dije duke shfrytëzuar të gjitha rastet dhe momentet që i jepen, qoftë në xhami, në mexhlise, në treg, në dasma, në vdekje, në rrugë, në autobus, në shkollë, në universitet, etj. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, pasi që i erdhi shpallja dhe pejgamberllëku ai nuk ndeji në shtëpinë e tij, por doli që t'i thërret njerëzit në fe të All-llahut, azze ve xhel-le. Shejh Ibën Uthejmini, rahimehull-llah, thotë: "Nuk kërkoj prej njerëzve që të bëhen kopje librash, por dijetarë që veprojnë me dijen e tyre".

All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: "Ti (Muhammed) thirr për në rrugën e Zotit tënd me urtësi e këshillë të mirë dhe polemizo me ata (kundërshtarët) me atë mënyrë që është më e mira. Zoti yt është Ai që e di më së miri atë që është larguar nga rruga e Tij dhe Ai di më së miri për të udhëzuarit". (En-Nahl: 125).

7- Urtësia.

Ska dyshim se dija duhet të jetë e përcjellur edhe me urtësi, nëse dëshirojmë që të ketë dobi nga kjo dije. All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: "Ai ia dhuron urtësinë atij që do, e kujt i është dhënë urtësia, atij pra i është dhuruar mirësi e madhe, përveç të mençurve këtë nuk e kupton kush". (El-Bekare: 269).

Urtësi e madhe është që ai që e mëson fenë ti edukon edhe tjerët në vlera të fesë duke u dhënë shembull me moralin dhe sjelljen e tij, duke i thirrë në fe secilën shtresë ashtu si meriton. Kjo mënyrë dhe sjellje na sjell mirësi të mëdhaja.

I urtë është ai që çdo gjë e vëndon në vendin e vet. Andaj kjo veti duhet të përdoret edhe gjat thirrjes në fe të All-llahut.

Nëse i respektojmë preferimet e Kur'anit gjat thirrjes së njerëzve në fe të All-llahut, sdo mend se do të jemi shumë të urtë.

All-llahu, subhanehu ve teala, i përmend tre metoda për ti thirrë njerëzit në fe, duke thënë: "Ti (Muhammed) thirr për në rrugën e Zotit tënd me urtësi e këshillë të mirë dhe polemizo me ata (kundërshtarët) me atë mënyrë që është më e mira. Zoti yt është Ai që e di më së miri atë që është larguar nga rruga e Tij dhe Ai di më së miri për të udhëzuarit". (En-Nahl: 125).

Në një ajet tjetër përmend edhe një mënyrë të debatimit me Ehli Kitab, duke thënë: "Ithtarët e librit mos i polemizoni ndryshe (kurr i thirrni në fenë tuaj) vetëm ashtu si është më së miri, përveç atyre që janë mizorë ...". (El-Ankebut: 46).

Nga këto ajete mësojmë se me secilën shtresë të njerëzve duhet të sillemi ashtu si kurse është më e përshtatshme dhe më dobiprurëse.

Urtësia në thirrje të njerëzve është shumë me rëndësi dhe këtë na e tregon rasti i sjelljes së Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, me njeriun që urinosi në xhami. Kur e panë këtë vepër sahabet të gjithë reagues negativisht ndaj tij, kurse Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ua ndaloi këtë reagim dhe i tha këtij njeriu: "Këto xhamia nuk janë vende për urinë dhe ndytësira, por janë vende ku përmendet All-llahu, falet namazi dhe lexohet Kur'ani". (Buhariu dhe Muslimi).

Ka shumë raste në historinë e Pejgamberit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, se si është sillur me njerëzit që kanë bërë gabime dhe se kjo sjellje e urtë dhe e butë ka qenë shkak për të përfituar zemrat e njerëzve.

Nëse shikojmë disa njerëz që mirren me thirrje në fe të All-llahut, subhanehu ve teala, do të shohim se ata nga xhelozia e madhe që

kaën për fe dhe sunnet, i largojnë njerëzit nga feja dhe sunneti.

Shikoni se çfarë komenti i bëjnë Imami i madh, Ibën Tejmîu, rahimehull-llah, një fjalës së Imam Shafiut, rahimehull-llah, kur flet për apologetët: "Vendimi im për apologetët është të rrihen me kërbaz dhe nallane dhe të ecet me ta para fiseve dhe të thuhet: ky është denimi për atë që le Kur'anin dhe Sunnetin dhe mirret me apologetikë". Ibën Tejmîu, rahimehull-llah, duke komentuar këtë vendim të Imam Shafiut, rahimehull-llah, thotë: "Njeriu kur i shikon ata njerëz e kupton se ata e meritojnë këtë që ka thënë Imam Shafi, mirëpo kur shikon në aspektin tjetër, me sy të kaderit, se si i ka dominuar mëdyshja dhe si shejtani i ka përthekuar, të dhimbsen dhe duhet ti mëshirosh dhe të falënderosh All-llahun që të nga mbrojtur nga ajo që me te ka sprovuar ata. U është dhënë mendjeprehtësi, mirëpo nuk është dhënë pastërti, u është dhënë kuptim, mirëpo nuk u është dhënë dije, u është dhënë dëgjim, shikim dhe zemër, mirëpo ato aspak nuk u kanë bërë".

8- Durimi gjat mesimit të fesë

Njeriu nuk mund të pajset me dije të dobishme dhe të bollshme nëse nuk pajset me durim të madh gjat udhëtimit në këtë rrugë. Është rrugë e vështirë dhe ka nevojë për mund të madh për të thithur dijen e dobishme dhe për të mos e braktisur këtë detyrë shumë të rëndësishme për mbarë umetin. Ai që duron në këtë rrugë, lere se pasurohet me dije të dobishme, por edhe fiton shpërblimin e durimit.

All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: "Këto janë disa nga rrëfimet e panjohura (për ty), që po t'i shpallim ty, e që para këtij (Kur'anit) nuk i ke ditur as ti as populli yt. Pra, të jesh i durueshëm se përfundimi (i lavdishëm) është për të devotshmit". (Hud: 49).

9- Respektimi i dijetarëve dhe nderimi i tyre.

Një kërkues i dijes dhe ai që synon ta mësojë mirë fenë duhet të edukohet në respektimin dhe nderimin e dijetarëve, të jetë zemërgjërë ndaj divergjencave që ndodhin në mesin e tyre, duke i arsyetuar ata që kanë marrë qëndrime apo kanë dhënë dispozita të gabuara. Shejh Ibën Uttejmini, rahimehull-llah, thotë: "Ka njerëz që përcjellin gabimet e tjerëve me qëllim që të marrin qëndrime jomeritore ndaj tyre dhe tua cenojnë autoritetin e tyre para njerëzve. Kjo është gabimi më i madh. Nëse përgojimi i njeriut të thjeshtë është mëkat i madh, atëherë përgojimi i dijetarit është edhe më i madh, sepse me përgojimin e dijetarit nuk dëmtohet vetëm dijetari, por edhe ai edhe ata që e mësojnë fenë prej tij".

"Të rinjtë divergjencave mes dijetarëve duhet tu qasen me mendim të mirë dhe se ata kanë bërë përpjekje, ixhtihad, dhe të arsyetohen për gabimin që kanë bërë. Nuk prish punë të bisedohet me ta rreth asaj që mendon se ka gabuar ai që të del në shesh gabimi i tyre ose gabimi i tjerëve. Njeriu shpesh mendon se mendimi i një dijetari është gabim që më pastaj pas debatit ti bëhet e qartë se mendimi i tij është i saktë".

"Kërkuesi i dijes nuk duhet të gëzohet me rrëshqitjen dhe gabimin e dijetarit dhe ta përhap në mesin e njerëzve për të bërë përçarje. Kjo nuk është nga rruga e selefit".

Njeriu duhet me qenë i drejt në vlerësimet e veta qoftë ndaj miqve apo ndaj armiqve, sepse All-llahu, subhanehu ve teala, na mëson duke thënë: "O ju që besuat! Bëhuni plotësisht të vendosur për hir të All-llahut, duke dëshmuar të drejtën, dhe të mos u shtyjë urrejtja ndaj një populli e t'i shmangeni drejtësisë; bëhuni të drejtë, sepse ajo është më afër devotshmërisë. Kini dro All-llahun se All-llahu di hollësisht për atë që vepron". (El-Maide: 8).

Zgjidhje e vetme për situata të tilla është debatimi me ta, sepse shumë njerëz pas debatimit e kanë ndërruar qëndrimin e tyre dhe kanë përkrahur mendimin e saktë po edhe aq njerëz që pas debatit kanë kuptuar se mendimi i tyre paska qenë i saktë edhe pse kemi menduar se e ka gabim. Së fundja, "besimtari për vëllanë e tij besimtar i ngjanë godinës që shtërngohet njëra me tjetrën". (Buhariu dhe Muslimi).

Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Ai që dëshiron të shpëtoja nga zjari dhe të hyjë në xhennet le ti vjen vdekja duke besuar në All-llahun dhe Ditën e Mbrëmë dhe le të sillët me njerëz ashtu sikurse dëshiron që njerëzit të sillen me te". (Muslimi).

10- Kapu për Kur'an dhe Sunnet.

Secili njeri që nisët në rrugën e dijes duhet të kujdeset maksimalisht që ta mer dijen prej burimeve të veta origjinale, sepse asnjë studiues nuk do të fiton nëse nuk fillon prej këtyre burimeve, e këto janë:

a) Kur'ani Fisnik.

Secili kërkues i dijes duhet të kujdeset për Kur'anin Fisnik, ta lexojë, kuptojë, mësoja përmendsh dhe të veproja sipas tij, sepse Kur'ani është litari i All-llahut i fuqishëm, baza e dijeve, selefi kujdeseshin maksimalisht për te, ata në këtë drejtim dhanë raste të çuditshme. Dikush prej tyre e mësonte përmendsh Kur'anin pa i mbushur shtatë vjet, dikush e kishte mësuar tërë Kur'anin përmendsh për një muaj, etj. Kjo, pa dyshim se e tregon kujdesin e madh të selefit për Kur'anin, andaj secili që mundohet të ecë në rrugën e tyre, duhet të kujdeset për këtë Kur'an dhe të gjejë një mësuatë që do tia mëson Kur'anin, sepse Kur'ani nuk mësohet pa mësues.

Andaj nëse gjejmë ndonjë hoxhë i cili nuk di përmendsh shumë nga Kur'ani apo edhe nuk di të lexojë mirë Kur'anin, kjo tregon se ka defekt të madh në metodën e mësimit të fesë.

Secili studiues i fesë duhet të kujdeset maksimalisht për Kur'anin, të punojë sipas tij, t'i thërret njerëzit në te dhe ta kuptojë ashtu sikurse e kanë kuptuar muslimanët e parë.

b) Sunneti i vërtetë. Ky është burimi i dytë i sherijetit islam dhe është sqaruese e Kur'anit. Andaj kërkuesi i dijes duhet të kujdeset për te sikur për burimin e parë, duke mësuar përmendsh hadithe, duke bërë klasifikimin e haditheve të sakta dhe jotësakta, duke e mbrojtur sunetin dhe duke u dhënë përgjigje bidatçive.

Kur'ani dhe Sunneti për një kërkues të dijes janë si dy krahët e shpenzës, nëse i thehet njëri krah ai nuk mund të fluturon.

Ajo që kërkohet për hoxhallarët e kësaj kohe është që të bëjnë bashkimin e studimit të Kur'anit dhe studimit të Sunnetit dhe mos të ndodh që të gjejmë njerëz që kanë shumë njohuri mbi Kur'anin e aspak mbi Sunnetin apo e kundërta, të ketë njohuri të mëdha mbi Sunnetin e asgjë mos të dije mbi ndonjë ajet të Kur'anit.

Pas kësaj vjen edhe një element shumë i rëndësishëm në këtë drejtim, e ajo është sqarimi i dijetarëve. Nuk duhet neglizhuar dhe anashkaluar mendimet dhe sqarimet e tyre, sepse dijetarët kanë dije më të madhe se ti, ata i njohin rregullat e sherijetit, sekretet dhe definicionet të cilat ti nuk i di, andaj shumë dijetar të mëdhenjë kur kanë ardhur deri te një konkluzë kanë thënë: ky është mendimi im, nëse edhe ndonjë dijetar i mëhershëm e ka thënë këtë mendim, përndryshe tërhiqem nga ai mendim.

All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: "(Ky është) Libër i begatshëm, Ne ta shpallëm ty këtë, që t'i studiojnë argumentet e tij dhe që të marrin mësim prej tij ata që kanë mend". (Sad: 29).

Studijimi i ajeteve e çon njeriun deri te kuptimi i ajeteve, kurse marrja mësim nga ajetet domethënë veprimi sipas këtyre mësimëve.

Nëse ky është qëllimi i zbritjes së Kur'anit, atëherë duhet të realizojmë këtë qëllim, ti kthehemi Kur'anit, ta mësojmë, ta studiojmë, të kuptojmë domethëniet e tija dhe të zbatojmë në jetë porositë e tija, kështu e fitojmë lumturinë në dynja dhe ahiret. All-llahu, subhanehu ve teala, thotë: "...Nëse u vjen nga Unë udhëzim (libër e peygamber) kush i përmbahet udhëzimit Tim, ai nuk ka për të humbur (në Dunja) e as nuk ka për të dështuar (në jetën tjetër). E kush ia kthen shpinën udhëzimit Tim, do të ketë jetë të vështirë dhe në ditën e kijametit do ta ringjall të verbër". (Taha: 123- 124).

Nuk mund të gjesh njeri me mendje të rehatshme, zemërgjërë dhe të qetë sikur besimtarin, edhe nëse është i varfër, pse? Këtë na e sqaron All-llahu, subhanehu ve teala, duke thënë: "Kush bën vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim atij një jetë të mirë (në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'u japim shpërblimin më të mirë për veprat e tyre". (En-Nahl: 27).

Çka është jeta e këndshme?

Jetë e këndshme është zemërgjërësia dhe qetësia e zemrës edhe nëse njeriu është në vuajtjet më të mëdhaja. Peygamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, thotë: "Habi është çeshtja e besimtarit, të gjitha çeshtjet e tija janë mirësi, e kjo nuk i takon askujt përpos besimtarit. Nëse e godet ndonjë fatkeqësi, ai duron dhe kjo është mirë për te dhe nëse e godet ndonjë mirësi, ai falënderon dhe kjo është mirë për te". (Muslimi).

Ti kthehemi temës për të cilën ishim duke folur.

Ti referohemi Sunnetit domethënë se Sunneti është i evidentuar dhe gjindet para nesh në libra dhe koleksione të ndryshme, madje edhe ato hadithe të trilluara dhe të shpifura mbi Peygamberin, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Andaj njeriu e ka shumë të lehtë të arrijë

deri te Sunneti nëpërmjet librave që janë përpiluar në këtë drejtim, ose duke i pyetur dijetarët.

Shejh Ibën Uthejmi, rahimehull-llah, thotë: "Nëse dikush thotë: si do të bësh bashkimin mes kthimit në Kur'an dhe Sunnet dhe atyreve që pasojnë libra të caktuara të shkruara në ndonjë medhheb dhe thotë se ky është medhhebi im. Madje ka raste që kur i jep ndonjë fetva dikujt duke i thënë se kështu ka thënë Peygamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ai të thotë, mirëpo nuk është kështu sipas medhhebit tim?

Si përgjigje kësaj dileme themi: Ne të gjithë themi: dëshmoj se ska hyjni tjetër përpos All-llahut dhe se Muhammedi, është Peygamber i All-llahut. Çka domethënë dëshmia se Muhammedi, është i Dërguar i All-llahut?

Dijetarët kanë thënë: "respektimi i urdhërave të tija, besimi i lajmeve të tija, largimi nga ndalesat dhe qortimet e tija dhe adhurimi i All-llahut me atë që ka ligjësuar".

Nëse dikush thotë se medhhebi im është kështu, ne i themi: kështu ka thënë Peygamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, dhe ti nuk duhet të kundërshtosh fjalën e Peygamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, me fjalë të askujt.

Madje edhe imamët e medhhebeve kanë ndaluar imitimin e verbër të tyre duke thënë:

"Çdo herë që sqarohet e vërteta obligohemi ti kthehemi asaj".

Andaj atij që na kundërshtohet duke u mbështetur në ndonjë medhheb të caktuar i themi: pasiqë të gjithë ne dëshmojmë se Muhammedi, është i Dërguar i All-llahut, kjo kërkon prej neve që vetëm ate ta pasojmë.

Kjo nuk domethënë mosvlerësim i librave të dijetarëve dhe fukahave, përkundrazi kthimi dhe përfitimi prej tyre është i rëndësishëm dhe pa to nuk mund të kuptojë fenë një kërkues i dijes.

11- Verifikimi dhe stabiliteti

Prej edukatës të cilën duhet ta posedojë një studiues i fesë është verifikimi i lajmeve dhe sigurimi gjat nxjerrjes së dizpozitave. Nuk mund të përhapim lajme pa i verifikuar ato dhe pas verifikimit të tyre duhet të shohim se a janë meritore për të qenë bazë nga të cilat nxirren dispozita fetare ose jo.

Verifikimi është një gjë shumë me rëndësi, sepse transmetuesit disa herë kanë qëllime të këqija, ata transmetojnë vetëm gjërat që shëmtojnë autoritetin e atyre nga të cilët transmeton. Disa herë ata nuk kanë qëllime të këqija, mirëpo nuk e kanë kuptuar mirë. Për këto shkaqe është shumë i rëndësishëm verifikimi. Nëse verifikohet me varg të shëndosh transmetuesish se ai ka thënë një mendim të gabuar, atëherë mënyra më e mirë për përmirësimin e këtij gabimi është debatimi direkt me te.

Shkurtë thënë, nëse na transmetohet ndonjë fjalë nga dikush dhe mendon se ky mendim është i gabuar, para vetes ke tre mënyra:

a- Verifikimi i vërtetësisë së lajmit.

b- Shikimi në saktësin e vendimit dhe nëse është i saktë duhet përkrahur e nëse është gabim atëherë,

c- Kontakton me te dhe debaton rreth këtij mendimi qetë dhe me respekt.

Nuk është lehtë njeriu të vije deri të konkluzat dhe dispozitat e shëndosha, andaj i duhet kohë e gjatë dhe durim i madh në shfletimin e librave dhe nxjerrjen e dobive dhe mësimëve prej tyre. Njeriu në fazën e studimit duhet të kalojë secilën lëmi duke u ngritur gradualisht në te, duke filluar nga librat fillestare dhe duke u ngritur drejt librave më të gjëra dhe më të profesionalizuara. Kjo sdo mend se kërkon durim shumë të madh.

Ai që kërcen nga një libër në tjetrin, nga një fazë në tjetrën, ai zakonisht nuk përfiton nga librat dhe nga dija. Ai mund të mësojë disa mesele, mirëpo nuk arrinë të mësoj

rregullat dhe disiplinat kryesore të fesë që i ndihmojnë të nxjerrë konkluzat dhe dispozita.

Je stabil në leximin e librave dhe studimin e tyre dhe në përcaktimin e hoxhës dhe përcjelljen e ligjeratave dhe mësimëve të tija.

12- Kujdesi për të kuptuar qëllimin e Allahut, tebareke ve tealë, dhe Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Kuptimi është një element shumë i rëndësishëm tek kërkuesi i dijes, domethënë të kuptohet qëllimi i All-llahut, azze ve xhel-le, dhe Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, sepse shumë njerëz ndoshta kanë dije në formë të informatave të shumta, mirëpo u mungon kuptimi i tyre.

Nuk mjafton vetëm mësimi përmendsh i disa ajeteve dhe haditheve pa kuptuar domethënien e gjërë të tyre. Domosdo duhet të kuptojmë qëllimin e All-llahu, subhanehu ve tealë, dhe Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, sepse shumica e njerëzve gabojnë me të madhe duke sjellë si argument ajete dhe hadithe të cilat gabimisht i kanë kuptuar.

Shejh Ibën Uttejmini, rahimehull-llah, thotë: "Dëshiroj të potencoj një gjë shumë të rëndësishme në këtë drejtim. Gabimi nga keqkuptimi mund të jetë më i rrezikshëm se gabimi nga injoranca, sepse injoranti që gabon gabon nga injoranca e tij dhe e di se është injorantë dhe dëshiron të mësohet, kurse ai që gabon nga keqkuptimi, ky mendon për vete se është dijetar dhe se ja ka qëlluar, mendon se kjo është qëllimi i All-llahut dhe Pejgamberit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem.

Shikoni se sa rëndësi të madhe i jep All-llahu, azze ve xhel-le, kuptimit.

All-llahu, xhel-le shanuhu, thotë: "(Përkujto) Davudin e Sulejmanin kur pleqëronin për çështjen e bimës (mbjelljes) të cilën delet e atij populli e kishin kullotur natën, e Ne ishim përcjellës të gjykimit të tyre. E Sulejmanit Ne ia mësuam atë (përgjigjen e saktë), po secilit

(prej tyre) u patëm dhënë urtësi e dije. Ne bëmë që kodrat dhe shpezët të madhërojnë (bëjnë tesbih) së bashku me Davudin. Ne kemi mundësi (ta bëjmë këtë) edhe e bëmë". (El-Enbija: 78- 79).

All-llahu, azze ve xhel-le, në këtë ajet e dalloj Sulejmanin, alejhisselam, me kuptim, edhe pse kjo nuk domethënë mungesë të dijes te Davudi, alejhisselam, sepse "secilit (prej tyre) u patëm dhënë urtësi e dije".

Ky ajet na tregon rëndësinë e kuptimit dhe se vetëm informatat nuk janë çdo gjë.

Nëse një njeri dëshiron të përfiton nga dija që ka dhe të ndikon te tjerët duke u bërë shembull për ta, thirrës në të mirë dhe imam në fe, duhet tu përmbahet këtyre gjërave, sepse me durim dhe bindje arrihet imamlëku në fe, All-llahu, azze ve xhel-le, ka thënë:

"Dhe prej tyre Ne bëmë prijës që me urdhrin Tonë udhëzojnë, pasi që ata (që i bëmë prijësa) ishin të durueshëm dhe ndaj argumenteve Tona ishin të bindur". (Es-Sexhde: 24).

Këto ishin disa gjëra të cilat janë të rëndësishme për secilin njeri që është nisur rrugës së dijes dhe të cilat i ka përmendur Shejhu i madh, Ibën Uthejmini, rahimehull-llah, kurse ne kemi bërë përpunimin e tij, duke marrë atë që kemi menduar se është në lidhje dhe kontekst me atë që jemi duke shkruar disa javë me rradhë dhe kemi shtuar gjëra tjera të nevojshme.

All-llahun e lusim që të na dhurojë dije të dobishme dhe vepra të mira, kuptim të fesë dhe sinqeritet në fjalë dhe vepra. Amin.

Bekir Halimi

Pendimi dhe zotimi për t'u përmirësuar

Vëllezër e motra! Allahu na porositi që të shprehim pendimin dhe keqardhjen për veprat e këqia që mund të kryejmë në jetën tonë të përditshme. Në Kuran lidhur me këtë çështje: „...Allahu i do ata që pendohen dhe ata që ruhen prej punëve të ndyta e të neveritshme.“ (Kurani fisnik 2:222)

Pejgamberi Muhamed, paqa dhe shpëtimi qofshin me të, gjithashtu i porosiste myslimanët të pendoheshin duke dhënë vetë shembullin personal kur thoshte: „O njerëz! Kthehuni tek Allahu dhe lutjuni Atij që t'ju fali. Pa dyshim, vetë i drejtohem Allahut me lutje për të më falur, madje edhe njëqind herë në ditë.“

Domosdoshmëria për t'u përmbajtur porosit të Allahut dhe mësimet të Kuranit dhe syneit, përbën për ne myslimanët një çështje jetike. Sidomos në shoqërinë e sotme, ku

kemi rreth nesh shumë pak miq të vërtetë por ndeshemi me shumë tundime dhe lakmi. A thua, egziston ndokush në mesin tuaj që të pretendojë se nuk ka nevojë të pendohet pasi është i pastër si bora; se nuk i ka bërë kurrë dhe askujt dëm dhe se nuk ka mëkatuar kurrë në jetën e tij?! Pendimi ndaj Allahut, për gabimet e ndryshme në jetë është tipar karakteristik i besimtarit të devotshëm. Prandaj, individët, të cilët nuk e njohin ndjenjën e fajit dhe janë të kënaqur me jetën e vet, nuk e zotërojnë këtë dhunti. Allahu u ka përgatitur atyre që pendohen për të kaluarën apo jetën e tyre, vende të mahnitshme në Parajsë, ku rrjedhin lumenj të larmishëm a plot shije të ndryshme: „...përveç atyre që mëpas u penduan dhe u përmirësuan. Vërtet, Allahu shumë fal dhe mëshiron.“ (Kurani fisnik 3:89)

Vëllezër e motra! Do të doja të tërhiqja vëmendjen tuaj në lidhje me një çështje. Duhet të jeni të vetëdijshëm, se Allahu e pranon pendimin tuaj vetëm nëse ai është i sinqertë dhe nëse vjen nga ndjenja e sinqertë e fajit. Pendim do të thotë, të ndalosh kryerjen e veprave haram. Kjo nënkupton, largimin nga mëkatet, si p.sh. pirja e alkoolit qoftë edhe në sasi të vogla. Ndër veprat e ndaluara futet edhe kryerja e marrëdhënieve seksuale me një partner i cili nuk është bashkëshorti/ja i/e ligjshëm. Gjithashtu këtu futen edhe tradhëtia e vëllezërve myslimanë apo përhapja e informacioneve të pasakta mbi besimin islam.

Vëllezër e motra! Pendimi për veprat e këqija nuk është shenjë dobësie siç mund të pretendojë dikush. Pendimi nënkupton guximin për të njohur gabimet, si dhe vullnetin për t'u rikthyer në rrugën e drejtë. Për fat të keq, kemi në mesin tonë vëllezër myslimanë, që turpërojnë jo vetëm veten, familjet e tyre dhe gjithë komunitetin tonë mysliman, por janë të gatshëm të kalojnë deri në ekstrem. Jo rrallë herë ndodh, që dikush nga këta individë, bën mëkatin apo mashtron dikë dhe më pas ndihet i kënaqur nga veprimi i tij, duke shkuar më tej me mendimin e turpshëm se nëse do t'i paraqitej edhe në të ardhmen një rast i ngjashëm, do ta përsëriste atë me kënaqësi. Këtyre individëve për më tepër u duket vetja të zgjuar dhe të paarritshëm (në cinizmin e tyre). Por e vërteta qëndron krejt ndryshe! E vërteta e thënë troç, është se këta njerëz janë të prishur. Ata nuk ndiejnë as pendim, nuk i tremben Allahut dhe nuk ndalen para asgjëje. I lutem Allahut, që të mos bëhemi të tillë njerëz, sepse ata janë më të këqinjët e të këqinjve. Një herë, një imam është shprehur në një mënyrë sa kuptimplotë aq edhe të dobishme: „Injoranti i ngjan të vdekurit, harraqi i ngjan atij që flet, mëkatari i

ngjan pijanecit kurse ai që vazhdon të kryejë mëkate është i mallkuar me shfarosje“.

Të dashur vëllezër, të nderuara motra! Pendim nuk do të thotë vetëm shprehje me gojë e keqardhjes për veprat e këqija. Pendimi që të jetë i plotë duhet të përmbushi disa parakushte pa të cilat ai nuk pranohet nga Allahu. Këto kushte janë:

Së pari, duhet të ndalojmë së kryeri mëkatin në fjalë, për të cilin kemi dijeni vetëm ne dhe Zoti i Gjithëditur, e që dëgjon gjithçka.

Së dyti, duhet të ndjejmë dhimbje dhe turp, si dhe të zotohemi sinqerisht se nuk do ta kryejmë më atë mëkat. Gjithçka duhet kryer me shpresën tek shpërblimi nga Zoti i Madhërueshëm dhe duke pasur frikë nga dënimi i Tij dhe nga ferri (Xhehenemi) i mallkuar. Me fjalë të tjera, ai mysliman që ndalon pirjen e alkoolit pas këshillës së mjekut në lidhje me pasojat negative të tij mbi shëndetin, nuk mund të konsiderohet si besimtar i devotshëm e i penduar pasi këtë e bën për arsye vetjake, egoiste. Kjo vlen edhe në rast se një mysliman i shmanget marrëdhënieve seksuale nga frika e ndonjë sëmundjeje ngjithëse seksuale. Nëse për ne nuk përbën prioritet urdhëri i Allahut për ndalimin e gjërave të përmendura më sipër, çdo abstenim për arsye të tjera është i kotë.

Së treti, duhet të njihet gabimi, duhet t'i drejtohem Allahut dhe ta lusim me përgjërëm Atë, që të na falë. Para Allahut duhet të paraqitemi si qenie të papërkryera që kanë nevojë jetike për mëshirën dhe mëshirëbërjen e Tij. Duhet t'i shohim gjërat në mënyrë të tillë që mëkatet e kryera t'i konsiderojmë si rezultat të dobësisë sonë, të dështimit tonë personal dhe jo si rezultat i pakujdesisë apo mosnjohjes së ligjeve të Zotit.

Së katërti, duhen shlyer detyrimet si ndaj Allahut ashtu edhe ndaj personave të tretë, detyrime këto qofshin të karakterit material

apo shpirtëror dmth. duhet kompensuar sjellja apo veprimi ynë i keq dhe u duhet kërkuar të tjerëve falje për dëmin e shkaktuar.

Shembull: Ata vëllezër që nuk përfillin faljen, duhet të mbledhin mendjen dhe të fillojnë të falen sa më parë. Myslimani që nuk di si të falet le të pyesë dikë që ta mësojë. Individit që në të kaluarën nuk ka agjëruar gjatë muajit të Ramazanit, duhet të njohë se ka kryer gabim të madh ndaj Allahut dhe le të përgatitet për agjërimin gjatë Ramazanit në vitet e ardhshme. Myslimani i pasur që s'ka paguar zeqatin, duhet të shlyejë detyrimin e tij karshi Allahut dhe myslimanëve të varfër. Në fakt, shlyerja e zeqatit nuk është akt bamirësie i personit përkatës por është një detyrim që ka ai ndaj myslimanëve të varfër, e në nevojë e varfëri. Kjo vlen edhe për ata që gëzojnë shëndet e pasuri të mjaftueshme por nuk kryejnë Haxhin, por e shtyjnë atë pa arsye për një periudhë kohore të mëvonshme. Të gëzosh pasuri, shëndet të plotë, të kesh mundësi të udhëtosh për në Mekë gjatë kohës së haxhit dhe të mos e kryesh atë, përbën një mëkat të madh.

Personi që ka mashtruar dikë duke i vjedhur para apo duke gënjyer, duhet të pendohet dhe t'i kthejë ato. Nëse viktimë nuk jeton më, atëherë fajtori duhet të kërkojë ku ndodhen trashëgimtarët e të ndjerit e të bjeri në ujdin me ta për mënyrën e dëmshpërblimit. Nëse nuk i gjen ata atëherë duhet ta shpërndajë pasurinë e grumbulluar në mënyrë të drejtë, tek të varfërit apo për qëllime bamirësie. Secilin nga ne që nuk vepron kështu,

e pret gjykim i gjatë e i vështirë Ditën e Gjykimit.

Vëllezër e motra! Kam krijuar përshtypjen se disa prej nesh duan të besojnë se pendim do të thotë thjeshtë një shprehje e keqardhjes me gojë dhe e konsiderojnë të mbyllur çështjen! E vërteta është se kjo nuk mjafton!!! Keqardhja dhe vullneti i pendimit, e për të mos përsëritur më mëkatet duhet të burojë nga thellësia e shpirtit!

Vëllezër e motra! Nëse doni të siguroheni nëse Allahu jua ka falur mëkatet përkatës që mund ta keni kryer dikur në të kaluarën, atëherë ndiqni shenjat e përshkruara mëposhtë të cilat përbëjnë edhe kriteret testuese të pendimit të sinqertë:

- gjendja e besimtarit pas pendimit të tij, përmirësohet ndjeshëm dhe marrëdhëniet e tij me Allahun dhe besimin forcohen,

- personi që pendohet sinqerisht për mëkatet e tij sillet më me modesti dhe devotshmëri fetare,

- ai ka shpirt më të ndjeshëm, ndien përlujtë para islamit dhe mesimeve të tij si dhe ndjen urrejtje e neveri ndaj mëkateve dhe veprave të këqija.

Të dashur vëllezër e të nderuara motra në islam! Le të reflektojmë mbi veten tonë. Le të vështrojmë thellë ne shpirtin tonë e të përpiqemi për të qenë myslimanë sa më të devotshëm e njerëz me sa më dinjitet, bujarë (duke i dëshiruar vëllait dhe motrës së tij atë që synon edhe për vete), të ndjeshëm dhe pendues. Amin.

Hutbe e mbajtur në xhaminë në Bratislavë-Slovaki
Përgatiti, përktheu dhe të drejtat e botimit: islamweb.sk

Argumentimi dhe gjykimi

Argumentimi i rastit:

Gjatë procedurës gjyqësore nga paditësi kërkohet sqarimi i rastit dhe i pandehuri do t'i nënshtrohet pyetjeve. Rasti mundet të përfundon me pohim nga ana e pandehurit (pohon fajësinë), me prezantim të provave nga ana e paditësit (që dëshmojnë për fajësinë e të pandehurit), ose me zotim nga ana e të pandehurit (nëse i refuzon akuzat dhe paditësi nuk ka prova). Rasti mundet të provohet edhe në mënyra të tjera e që janë të përmendura në librat e fikhut dhe kaptinat që flasin për procedurën gjyqësore, e të cilat shkurtimisht do t'i përmendim në vijim:

1. Pohimi i fajësisë.

Si për shembull pranimin e borxhit që shprehet në formë nga e cila qartë kuptohet e drejta e uzurpuar e paditësit nga ana e të pandehurit. Në këtë formulim hyn edhe fjalia: Filanit (e përmend me emër) i kam kaq (me numër) euro borxh. Gjesti i qartë (nga i cili kuptohet pohimi) ose deklarata me shkrim munden të zëvendësojnë pohimin verbal nëse i pandehuri nuk ka aftësi të të folurit.

Pohimi i fajësisë është prova me e fortë. Vlefshmëria e saj është vërtetuar në Kur'an dhe Sunnet. Megjithatë fuqia ligjore është e përkufizuar vetëm me pohuesin. Askush tjetër nuk mundet të mbahet në llogari për pohimin jashtë personit që është shprehur ashtu.

Ai që pohon fajësinë duhet të jetë në moshën e pjekurisë, i shëndoshë në aspektin mendor, pohimin e vet ta shpreh me

vullnet të lirë dhe jo nën ndikimin e materieve dehëse. Fajësia për të cilën deklarohet i pandehuri duhet të jetë logjike dhe mundshme dhe e kapshme në aspektin ligjor. Shembull e pohimit që nuk pranohet është pranimi i atësisë që e bën person më i ri se sa personi atësia e të cilit pranohet. Ky pohim është logjikisht i pamundshëm. Shembulli i pohimit të papranueshëm nga aspekti ligjor është pohimi i cili ligjëson një parim i cili është në kundërshtim me legjislacionin Islam si për shembull pranimin e njëshmërisë mes mashkullit dhe femrës në çështjet e trashëgimisë, e cila është në kundërshtim me legjislacionin Islam në çështjet e trashëgimisë.

Pala tjetër mundet të përfiton nga pohimi i fajësisë nëse bëhet fjalë për person i cili legalisht ka të drejtë të gëzojë atë të drejtë. Nëse ky kusht nuk plotësohet pohimi i fajësisë nuk i bën dobi palës tjetër.

Për shembull: Nëse i pandehuri pohon faktin se ka borxh ndaj kafshës ose ndërtesës, kafsha dhe ndërtesa nuk do të përfitojnë nga pohim sepse janë të paaftë të ushtrojnë pronësinë përpos nëse bëhet fjalë për person juridik si për shembull vakëf ose firmë.

Pohimi i fajësisë nuk bëhet efektiv nëse pohuesi ka gënjyer gjatë pohimit.

Nëse këto kushte plotësohen, ai që pohon fajësinë, në mënyrë ligjore detyrohet më veprimet e duhura ndëshkuese si për shembull transferimi i pasurisë.

Tërheqja e pohimit në këtë rast nuk i bën dobi përpos nëse pohimi i tij ka të bëjë me krim për të cilin është parapare

dënim i caktuar si për shembull imoralitet ose vjedhje. Nëse në këto raste ai e tërheq pohimin e fajësisë mbi të nuk do të zbatohet dënimi. Përgjashtim është kthimi i pasurisë së vjedhur pronarit e cila kthehet edhe në rast kur bëhet tërheqja e pohimit të fajësisë.

2. Dëshmitë e dëshmitarëve:

Dëshmia është deklaratë e saktë me të cilën vërtetohet e drejta e njëres ndaj tjetres palë. Ajo përcaktohet si provë sepse e tregon saktësinë e asaj që ndodhë si dhe tregon qëndrimin e saktë na rastin në fjalë. Që dëshmia të pranohet ajo duhet t'i plotëson kushtet në vijim:

a. Dëshmitari duhet të jetë mysliman i moshës së rritur, të jetë i shëndoshë nga aspekti mendor dhe të jetë me karakter të mirë. Dëshmitari nuk duhet të ketë lidhje farefisnore me njërin prej palëve ose konflikt me njërin prej ndërgjyqësve. Ai duhet të ketë njohuri të drejtpërdrejta për çështjen për të cilën dëshmon.

b. Nuk lejohet që njeriu njëherë të jetë edhe paditës dhe dëshmitar përpos në raste kur padia ngritet nga ana e ndonjë institucioni shtetëror (Hisbah-agjenci shtetërore që mbikqyr moralin publik dhe konkurrencën lokale) si dhe atëherë kur akuza ka të bëjë me vepra penale për të cilët legjislacioni Islam parasheh dënim si marrëdhëniet joligjore seksuale, pirja e alkoolit, vjedhja, grabitja. Dëshmia e zyrtarit nuk pranohet në domenin mospajtimeve civile (ndër-qtetare).

c. Dëshmitari ftohet nga ana e paditësit. Askush tjetër nuk ka të drejtë të fton dëshmitarin.

ç. Gjykatësi i jep të drejtë dëshmitarit të dëshmon

d. Dëshmitari duhet t'i përdor fjalët "Dëshmoj..." në fillimin e dëshmisë. Fjalitë tjera si " E di" dhe "Jam në dijeni" nuk pranohen

e. Dëshmia e dëshmitarit duhet të përkufizohet në pretendimet e paditësit.

f. Dëshmitari duhet ta shqipton me fjalët e tij atë për të cilën dëshmon. Nuk pranohet dëshmia nesh ajo shprehet në këtë formë: "E dëshmoj atë të cilën e kanë dëshmuar të tjerët"

g. Dëshmitari duhet që gjyqit t'i tregon për atë të cilën e ka parë ose dëgjuar pa nxjerr konkluzion sepse ato (konkluzionet) janë pjesë e gjykimit i cili është e drejtë ekskluzive e gjyqtarit.

h. Nëse gjykatësi ka dyshime lidhur me dëshmitarët, ai ka të drejtë ti ndanë dëshmitarët për t'ua drejtuar pyetjet individualisht. Nëse përgjigjet e tyre dallojnë atëherë dëshmitë e tyre shpallen si të pavlefshme. Nëse dëshmitë e tyre janë të njëjta dhe karakteri i mirë është vërtetuar për çdonjërin prej tyre dëshmia e tyre pranohet.

i. Numri i dëshmitarëve duhet të arrin numrin e paraparë me ligj për rastin që shqyrtohet. Për shembull: Minimumi i dëshmitarëve për të vërtetuar aktin e kurvërisë (zina) është katër burra me karakter të mirë.

Për kundërvajtjet tjera kriminale (shpifje, vjedhje, plaçkitje, pirje të alkoolit, braktisja e fesë "apostazi") dhe për gjithë sjelljet jo ligjore për të cilët është paraparë ndëshkimi minimumi i dëshmitarëve është dy meshkuj me karakter të mirë. Për martesë, shkurorëzim dhe ripërtëritje të martesës nevojitet dëshmia e dy meshkujve ose një mashkull dhe dy femra (që i plotësojnë kushtet e parapara).

Për lëndët që kanë të bëjnë me pronën (borxhi, dëmtimi i pronës, transaksionet komerciale dhe dëmshpërblimi për lëndime

trupore dhe vrasje) juristët janë të pajtimit që numri i dëshmitarëve të nevojshëm është: dy meshkuj ose një mashkull dhe dy femra.

Për vërtetimin e amësisë, gji-dhënies dhe dëmtimet në trupin e gruas dëshmia e një gruaje mjafton.

3. Njohuria e gjykatësit:

Është një pyetje e cila parashtrohet: Ai lejohet gjykatësit të gjykon në bazë të njohurive që i ka pasur para se të prezantohet rasti para tij? Për shembull: Gjykatësi ka dëgjuar shkurorëzimin që burri ia ka dhënë gruas dhe pastaj lënda prezantohet para gjyqit me dëshmi të burrit: Nuk e kam shkurorëzuar të shoqen. Përgjigja është: Gjykatësit nuk i lejohet të gjykon duke u bazuar në atë që nuk e ka dëgjuar brenda gjykatores sepse i Dërguari i All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Ju vini tek unë që unë të gjykoj për mosmarrëveshjet që i keni dhe ndoshta njëri prej juve më mirë e shpreh argumentin që e ka. Nëse në këtë rast unë gjykoj në favor të atij që është shprehur më mirë dhe me këtë gjykim timin ai a merr atë që i takon vëllait vetë le ta din se unë thjesht ia kam ndarë një pjesë të Zjarrit të cilën ai nuk duhet ta pranon.”

Ky hadith na e bën të qartë faktin sipas të cilit gjykatësi ka të drejtë të përdorë vetëm provat që në mënyrë ligjore janë pranuar në sallën e gjyqit (pohimi i fajësisë dhe dëshmitë e dëshmitarëve). Ai nuk guxon të merr vendime në bazë të njohurive personale.

4. Provat faktike. Juristët i pranojnë provat faktike si mjet për të vërtetuar rastin dhe si kriter për të shqiptimin e gjykimit. Disa prej tyre janë shprehur qartë për ndikimin që e ka ky lloj i provave. Nga ana tjetër juristët tjerë kanë sjellur

vendime ligjore duke u mbështetur në prova faktike pa u shprehur qartë për pranimin e tyre.

Për këtë shkak dijetarët e shkollës juridike që i përmban mendimet e Imam Malikut zbatojnë dënimin për imoralitet ndaj gruas së pamartuar e cila ka ngelur shtatzëne si dhe dënimin për pirje të alkoolit ndaj njeriut që vjell verë.

Vendimi i gjykatësit-Gjykimi:

E kemi përmendur faktin që gjykatësi ka të drejtë të angazhon këshilltarë me të cilët do të konsultohet gjatë diskutimit të lëndës gjyqësore. Ky këshillim inkurajohet, edhe atëherë kur kadiu është dijetarë eminent në lëminë e drejtësisë, për shkak të dobive që ai këshillim i siguron.

Ata ndoshta do t'ia nxjerrin në shesh ato detaje që ndoshta ai nuk i ka vërejtur.

Veç kësaj, nga gjykatësi pritet që të jetë i shpejtë gjatë sjelljes së vendimit pasi që para tij të jenë prezantuar gjithë provat dhe pasi që është këshilluar me qëllim të rezultetit të qartë. Qëllimi i emërimit të gjykatësit është zgjidhja e mosmarrëveshjeve ndër njerëzore. Sa ma ekzakt është gjykatësi në vendimet e tij aq ma shpejt njerëzit i marrin të drejtat e tyre.

Kadiu ose shkruesi që është nën drejtimin e kadiut i shënon detajet e lëndës dhe provat e ndërgjyqësive në raport zyrtar. Kur këtij raporti i bashkëngjitet gjykimi ai bëhet pjesë e regjistrit gjyqësor. Ai shkruhet në dy kopje.

Preferohet që kadiu t'i fton ndërgjyqësit që problemin e tyre ta zgjedhin në mënyrë miqësore para se ta shqipton vendimin edhe atëherë kur ai e ka arritur vendimin korrekt.

Nëse arrihet pajtimi gjykatësi nuk e shqipton gjykimin përpos në rast kur

bëhet e qartë që pajtimi është pashpresë. Ky hap ndërmirët atëherë kur gjykimi ka mundësi të shkakton urrejtje dhe fyerje mes ndërgjyqësve.

Sistemi gjyqësor Islam ka tipare unike që nuk rastisen në asnjë sistem gjyqësor në historinë moderne dhe atë të lashtë e as që do ti ketë ndonjë sistem në ardhmëri. Ai dallohet me pastërti absolute, thjeshtësi brilante, është i shkarkuar nga komplikimet dhe formaliteteve të panevojshme. Ndërgjyqësve u garantohet liria e mbrojtjes së drejtave pa frikë prej masave ndëshkimore. Dallohet me gjykatës që detyrën e tyre e zbatojnë me frikë prej All-lahut dhe frikë prej dënimit në Ahiret.

Një orë drejtësie është më e mirë se gjashtëdhjetë vjet adhurimi. Mbreti andaluzian El Muntahir Bil-lah ka thënë: Fatkeqësia më e madhe që e godet një mbretëri nuk është aq serioze sa është goditja që e merr mbretëria kur vdes një gjykatës, sepse vdekja e gjeneralëve dhe ministrave nuk ndikon në jetën e masës ashtu si ndikon vdekja e gjyqtarit."

Kjo ishte diskutimi për sistemin gjyqësor Islam dhe tiparin e tij më të spikatur — drejtësinë. Do të ishte mirë që këtë

artikull me këtë rast ta përmbylлим me diçka që nxjerr në shesh drejtësinë Islame edhe atëherë kur bëhet fjalë për jomyslimanët edhe gjatë luftërave;

Omeri, radijall-llahu anhu, udhëheqësit të tij në Irak i shkroi një letër në të cilën e urdhëroi të emërton një gjykatës për popullin (që është i ngjashëm me postin e gjykatësit në gjyqin e apelacionit). Ai për këtë post e emëroi Xhami' ibën Hadir El Baxhi. Ky gjykatës kishte dëgjuar për pushtimin jo të ligjshëm të Samarkandit nga ana e gjeneralit me emër Kutejbe (sipas banorëve të Samarkandit ai ka hyrë pa i thirrur ata në Islam dhe pa ua ofruar mundësinë të zgjedhin mes xhizjes dhe luftës) dhe kishte urdhëruar që ushtria e myslimanëve të tërhiqet nga Samarkandi. Kur banorët e qytetit e panë këtë zhvillim dhe drejtësinë çfarë nuk kanë dëshmuar më parë thanë: Jeni të mirëseardhur, i dëgjojmë dhe respektojmë urdhërat e juaja.

All-llahu, subhanehu ve te'ala, të vërtetën e foli duke thënë: "Nëse ti e heton tradhtinë e një populli (ndaj marrëveshjes), atëherë edhe ti ua hidh atyre (marrëveshjen) në mënyrë të njëjtë, sepse Allahu nuk i do ata që tradhtojnë." (El Enfal, 58)

Marrë nga: IslamToday.net
Zgjodhi dhe përktheu: Talha Kurtishi

Shpagimet-Qefaretet

Shpagim-qefaret është emërtim i përgjithshëm për adhurimet fetare, në pasuri ose me trup, me të cilat është i obliguar ai i cili bën kundërvajtje ndaj disa rregullave të caktuara fetare, me qëllim të dënimit por edhe të faljes së gjynahut. Ngase bëjnë pjesë në ibadete, qefaretet janë dispozita që mund të caktohen vetëm me argumente tekstuale fetare. Më poshtë keni një tabelë për dispozitat e shpagimeve fetare:

Vepra	Lloji i shpagimit (kefaretit)			Dispozita	Detyruar me renditje apo jo
Shkelja e betimit	Të ushqen dhjetë të varfër ose të siguron veshmbathje për ta	Lirimi i një robi besimtar	Agjërimi i tre ditëve me radhë	Vaxhib	I lejohet të zgjedh mes ushqimit dhe lirimit nëse s'ka mundësi ta bëjë asnjërën prej këtyre agjëron
Shkelja e zotimit	Të ushqen dhjetë të varfër ose të siguron veshmbathje për ta	Lirimi i një robi besimtar	Agjërimi i tre ditëve me radhë	Vaxhib	I lejohet të zgjedh...nëse s'ka mundësi ta bëjë asnjërën prej këtyre agjëron
Shkelja e zotimit për apstinim nga marrëdhëniet seksuale me gruan	Të ushqen dhjetë të varfër ose të siguron veshmbathje për ta	Lirimi i një robi besimtar	Agjërimi i tre ditëve me radhë	Vaxhib	I lejohet të zgjedh...nëse s'ka mundësi ta bëjë asnjërën prej këtyre agjëron
Shkelja e Dhiharit	Lirimi i një robi besimtar	Agjërimi i dy muajve me radhë	Ushqyerja e gjashtëdhjetë të varfërve	Vaxhib	Renditja është e detyrueshme (d.m.th. nuk i lejohet të bën të dytën përpos në rast kur nuk ka mundësi ta bën të parën)
Prishja e agjërit gjatë muajit Ramazan më marrëdhënie intime	Lirimi i një robi besimtar	Agjërimi i dy muajve me radhë	Ushqyerja e gjashtëdhjetë të varfërve	Vaxhib	Renditja është e detyrueshme...
Veprimi i gjërave të ndaluara gjatë ihramit	Therja e kurbanit (dele)	Ushqyerja e gjashtë të varfërve		Vaxhib	Ka të drejtë të zgjedhjes mes dy shpagimeve
Lërja e ndonjë vaxhibi gjatë veprimeve të Haxhxit	Therja e kurbanit (dele)	Agjërimi i dhjetë ditëve (tre gjatë Haxhxit dhe shtatë pas kthimit në shtëpi)		Vaxhib	Renditja është e detyrueshme...
Marrëdhëniet intime me gruan para lirimit të plotë prej ihramit	Therja e kurbanit të madh (deve ose lopë)	Agjërimi i dhjetë ditëve (tre gjatë Haxhxit dhe shtatë pas kthimit në shtëpi)		Vaxhib	Renditja është e detyrueshme...
Marrëdhëniet intime me gruan gjatë menstruacioneve	Të jepë lëmoshë në vlerë një ose gjysëm Dinar 25.6 euro ose 12.8 euro			Mustehab (e pëlqyer sipas disa shkollave juridike)	

Si të jesh një baba i suksesshëm

Këtë kërkesë e kanë të gjithë prindërit, kjo është shpresa dhe ëndërra e tyre gjatë edukimit të fëmijëve të tyre. Të gjithë kanë dëshirë që edukimin e fëmijëve ta kryejnë sa më mirë, ashtu që të prodhojnë një gjeneratë me të cilën do të krenohen dhe do të ndiejnë lumturi nëse kanë sukses në këtë detyrë aq të rëndë.

Për fat të keq, edhe pse shumë baballarë kanë këtë shpresë, ata janë krejtësisht të devijuar nga ajo që duhet praktikuar për realizimin e kësaj shprese.

Po të ndalet njeriu të meditojë rreth gjendjes së baballarëve dhe metodave të tyre, do të vërejë se në çfarë raporti të kundërt qëndron shpresa dhe gjendja aktuale e tyre.

Si të bëhem babë i suksesshëm?

Për t'iu përgjigjur kësaj pyetje, duhet të ndalemi për të medituar rreth disa pikave me rëndësi:

Së pari: Vepra para fjalës...

Për shkak të rëndësisë së madhe që ka komponenti i shëmbëlltyrës, dhe për shkak të asaj se njeriu ka nevojë për shembull të gjallë për të kuptuar sjelljen e saktë dhe moralin e mirë, për të filluar praktikimin, Allahu, subhanehu ue teala, dërgoi pejgamberë dhe na urdhëroi që ata t'i kemi shëmbëlltyrë. Ai ka thënë (pjesë e ajetit): "Ata janë të udhëzuar nga ana e Allahut, e ti, shko pas atij udhëzimi". Dhe për Resulullahun, salallahu alejhi ue selem, ka thënë (pjesë e ajetit): "Shëmbëlltyrë më e mirë për ju është i dërguari, nëse vërtetë shpresoni takimin me Allahun dhe ditën e fundit...".

Praktika është më domethënëse se fjala, vepra e një njeriut midis një mijë njerëzve

është më e mirë se fjala e një mijë njerëzve drejtuar një njeriu. Fjala dhe vepra janë më me rëndësi sesa vetëm fjala e thjeshtë... sepse ka shumë që flasin, ndërsa pak janë ata që punojnë.

Një dijetar thotë: "Shëmbëlltyra e mirë është nga ndihmësit më të mëdhenj në formimin e moralit të mirë. Në të shumtën e rasteve ajo të kursen nga lodhja e madhe, sepse nga natyra e fëmijës është dëshira për përngjasim, mu për atë, fëmijët e myslimanëve i imitojnë prindërit e tyre në faljen e namazit, qysh para se të fillojnë të flasin. Gjë e cila, do të jetë shumë lehtë për tu praktikuar në kohën e duhur".

Porosia e Resulullahut, salallahu alejhi ue selem, që mos t'i shndërrojmë shtëpitë në varreza, por t'i falim synetet aty, është nga udhëzimet e tij të begatshme për të ndikuar kjo te fëmijët. Transmeton Ebu Davudi se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Namazi më i mirë është namazi në shtëpi, përpos farzeve". Poashtu ka thënë: "Namazi vullnetar në shtëpi ka vlerë ndaj namazit vullnetar para njerëzve, ashtu si ka vlerë namazi farz me xhemat ndaj namazit farz në shtëpi". (Sahihul Xhamië)

Fëmijët gjatë imitimit të prindërve nuk mjaftohen vetëm me anën e jashtme, ata e tejkalojnë atë më shumë sesa mund ta paramendojnë prindërit...

Babai jeton në shtëpi me origjinalitetin e tij, pa asnjë teklif. Kjo bën që ai të sillet ashtu si është në të vërtetë dhe në brendinë e tij. Por, fëmija e imiton atë që është origjinal e jo atë që bëhet me teklif. Fëmijët i vërejnë gjërat e vogla të sjelljes ashtu si i vërejnë të mëdhatat,

dhe të njëjtat ndikojnë te ata, ashtu si ndikojnë në të mëdhajat.

Së dyti: Mëshira e prindit krijon qetësi shpirtërore te fëmija:

Baba i suksesshëm është babai i mëshirshëm dhe i butë me fëmijët dhe familjen e tij, i cili iu dhuron dashuri, vëmendje dhe merak, për të gjithë kujdeset, të gjithë i përfshinë me zemrën e tij të madhe, dhe në praninë e tij ata ndiejnë lumturi dhe siguri. Ndërsa, babai i vrazhdë është shkaku kryesor për paraqitjen e sëmundjeve psikike te fëmijët dhe iniciuesi kryesor për sëmundjet e zemrës, siç janë urrejtja, zilia, egoizmi, etj.

Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, është shëmbëlltyra më e mirë për ne. Ai kishte mëshirë ndaj fëmijëve, iu kushtonte vëmendje, i përkëdhelte, bënte shaka, lirohej me ata dhe nuk u mrrolte me ta. Muslimi transmeton nga Abdullah ibën Xha'fer se ka thënë: "Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ndodhte të na bartë një në duar e tjetrin në shpinë, deri në qytet".

Ibën Maxhe transmeton nga Ja'la ibën Mur-re, se ka thënë: "Dolëm me Resulullahun salallahu alejhi ue selem, dhe na thirrën në gosti, ndërsa Husejni vraponte aty-këtu, e Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, lozte me të. Pastaj e mori dhe me njërin dorë e kapi në ashtin e mjekrës me tjetrën në ballë dhe e uthi".

Po ashtu, Buhariu dhe Muslimi transmetojnë se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Ndodhë të jem në namaz dhe dëshiroj të falem më gjatë, por kur dëgjoj qarjen e fëmijës, e fali më shkurtë, sepse e di që kjo është rëndë për të ëmën e tij".

Ndërsa, disa baballarë, aspak nuk kujdesen të kenë mëshirë ndaj fëmijëve, asnjëherë nuk mundohen të jenë të butë. Për ta bëhet më i ashpër se ndonjë jabanxhi. Gjë e cila, te

fëmijët do të lë plagë të thella, të cilat nuk anulohen edhe me kalimin e viteve.

Transmeton Buhariu në një hadith se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, e uthi Hasanin (nipin e tij), në prezencë të sahabiut Efraë ibën Habis. Ky i fundit tha: Unë kam dhjetë fëmijë dhe asnjërin nuk e kam uthur. Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, tha: "Kush nuk mëshiron, nuk mëshirohet". Allahu, subhanehu ue teala, ka thënë: "Me mëshirën e Allahut, ti ishe i butë ndaj tyre, e sikur të ishe i vrazhdë e zemërfortë, ata do shkapërdheshin prej teje". (Alu Imran 159).

Së treti: Ndonjëherë duhet të tregohet i rreptë prindi...

Muslimi transmeton se Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Allahu e do butësinë, me butësinë mundëson gjëra që nuk i mundëson me vrazhdësi apo me diç tjetër".

Po ashtu Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, ka thënë: "Kur Allahu e do një familje, në shtëpinë e tyre e futë butësinë".

Por, butësia, dashuria dhe mëshira nuk do të thotë se babai duhet të jetë liberal në të gjitha rastet. Përdorimi i forcës në raste të lehta nuk është në rregull, po edhe përdorimi i butësisë në raste të rënda nuk është në rregull.

Urtësia është: veprimi i diçkaje të duhur, në kohë të duhur dhe në mënyrën e duhur.

Nuk është në rregull që babai të shoh fëmijën duke bërë të këqija dhe probleme, e pastaj ta arsyetojë duke pretenduar se duhet treguar urtësi, mëshirë dhe butësi. Në këtë rast butësia dhe urtësia e vërtetë kërkojnë që babai të tregohet i vendosur, t'ia caktojë kufijtë dhe t'ia tregojë rregullat që nuk duhet shkelur.

Le ta dijë secili babë se qëndrimet e tij me fëmijën nuk harrohen, përkundrazi ato vendosen në kokën e fëmijës, ashtu që nëse babai i tij është shëmbëlltyrë e mirë, atëherë

morali i tij do të jetë i mirë dhe cilësi e pandarë prej tij.

Së katërti: Udhëzime dhe vërejtje për ballarët në raport me fëmijët e tyre:

1. Secili babë duhet ta dijë se ai është drejtor i një shkolle edukative, e cila ka plan-programin dhe rregullat e veta. Andaj, ai e ka obligim që në atë shkollë të vendos plan-program dhe rregulla që janë në pajtim me ligjin e Allahut. Por, duhet ta ketë parasysh se nuk duhet qenë aq i ngurtë në praktikimin e atyre rregullave. Sepse kjo shkollë, është shkollë që i do fëmijët, e gëzon shtëpinë dhe krijon familje të lumtur.

2. Secili babë e ka obligim të ketë kulturë më të gjerë, të mësojë artin e edukimit dhe metodat e tij dhe vazhdimisht duhet t'i pyesë pedagogët, njerëzit me përvojë dhe dijetarët. Poashtu është e pëlqyeshme t'i përcjellë botimet e reja në këtë lëmi dhe të përfitojë prej tyre.

3. Mësimi i durimit ndaj fëmijëve është nga zotësitë më të rëndësishme prindërore. Pedagogët seriozisht tërheqin vërejtjen nga marrëdhëniet me nervozë ndaj fëmijëve, sidomos nëse natyra e atij prindi është që nervozohet shpejt. Le të kenë kujdes nga rrahja e fëmijëve gjatë nervozës, sepse kjo është prej gabimeve shumë të rrezikshme, të cilat nuk rezultojnë në mësim apo përmirësim. Kjo

sjellje nuk është më shumë se një shfryrje e nervozës...

4. Le ta dijë secili babë se fëmijët më shpejt mësojnë me dashuri sesa me urdhër dhe ashpërsi. Andaj, o ti që je babë kujdesu të krijosh dashuri të sinqertë mes teje dhe fëmijëve tu...

5. Secili babë duhet t'i kushtojë djalit të tij kohë të veçantë, ku do të vetmohet për të lozur me të, të flet me të dhe të afrohet më tepër. Duhet t'i bëjë pyetje se çka e mërzit atë dhe çka e shqetëson. Duhet të bisedojnë rreth shpresave, ëndrrave dhe synimeve të tij. Këto takime quhen takime të çeljes dhe pajtimit, të cilat janë një zbrazje e rëndësishme shpirtërore dhe kanë ndikim të madh në edukimin e fëmijëve. Shumica e prindërve ankohen se nuk janë të afërt me djemtë e tyre, e kjo është për shkak të mospasjes së këtyre takimeve qysh në vegjëli. Tanimë është vështirë për të dy palët sepse janë ndërtuar mure të gjata mes tyre dhe fëmijëve!!

6. Ekziston një lidhje e fortë midis asaj që njeriu të jetë babë i suksesshëm dhe bashkëshort i suksesshëm. Bashkëshort i suksesshëm është ai i cili, për fëmijët e tij do të sigurojë atmosferë të bukur familjare, atmosferë të pastër nga problemet, shqetësimet, bezdisjet dhe ndikimet e liga psikike. Është ai, i cili i ndihmon gruas së vet në kryerjen e procesit edukativ me sukses dhe rezultate të mira...

Halid Rushëh
përktheu: Omer Berisha

Martesa dhe pastërtia

Zinaja është dy llojesh: Tradhëtia bashkëshortore dhe marrëdhëniet seksuale para martese dmth. kryerja e marrëdhënies seksuale me një partner të pamartuar ende.

Tradhëtia bashkëshortore nënkupton kryerjen e marrëdhënies seksuale me një person i cili nuk është në lidhje bashkëshortore me partnerin e tij. Njohim dy tipe tradhëtish:

1. Personi i (e) martuar kryen marrëdhënie me një person të pamartuar,
2. Personi i (e) martuar kryen marrëdhënie me një person tjetër të martuar

Do t'ju pëlqente vallë tradhëtia e nënës, bashkëshortes, motrës apo vajzës suaj? Nëse jo, përse atëherë këmbëngulni për një vepër të tillë apo më keq akoma e kryeni atë? „Thuaj: "Zoti im i ndaloj vetëm të këqijat e turpshme, le të jenë të hapta ose të fshehta;...”“ (Kur'ani fisnik 7:33)

„Dhe mos iu afroni imoralitetit (zinës), sepse vërtet ai është vepër e shëmtuar dhe është një rrugë shumë e keqe.“ (Kur'ani fisnik 17:32)

1. Martesa është një lidhje e e bekuar mes bashkëshortëve. Nëse njëri prej partnereve kryen marrëdhënie jashtë martese, kjo ndodh në përgjithësi pa dijeninë e partnerit tjetër; Në këtë mënyrë thyhet edhe mirëbesimi mes bashkëshortëve.

2. Fajtori mund të infektohet me ndonjë sëmundje seksuale, të cilën më vonë, mund ta transmetojë tek bashkëshorti / bashkëshortja i (e) pafajshëm (e).

3. Në përgjithësi, viktimat e tradhëtisë bashkëshortore është femra. Ajo, për rrjedhojë gjendet para dy mundësive: Ose të durojë poshtërimin që i bën babai i fëmijëve të saj, ose të kërkojë ndarjen. Po në rast se femra nuk ka burime të ardhurash për të

mbijetuar, e as nuk mund të kthehet tek prindërit e saj, e as nuk mund të ushqejë dot fëmijët e vet, si i bëhet?

4. Fëmijët janë gjithashtu viktimat e pafajshme të ndarjeve. U duhet të përballen me peshën emocionale të zënkave mes prindërve, gjë që lë pasojë tek psikika e tyre, tek fiziku dhe shpirti i tyre i brishtë.

Marrëdhëniet seksuale para martese dmth. kryerja e marrëdhënies seksuale me një partner të pamartuar ende. Edhe në këtë rast, njohim dy tipe marrëdhëniesh:

1. Personi i (e) pamartuar kryen marrëdhënie me një person tjetër të pamartuar,
2. Personi i (e) pamartuar kryen marrëdhënie me një person tjetër të martuar; në këtë rast marrëdhënie seksuale para martese kryen partneri i pamartuar, ndërsa ai i martuar kryen tradhëti bashkëshortore.

Mëkati (gjynahu) i zinasë, konsiderohet aq serioz, saqë rradhitet ndër mëkatet e mëdha: „Edhe ata që pos All-llahut, nuk lusin zot tjetër dhe nuk mbysin njeriun që ka ndaluar All-llahu, por vetëm kur e meriton në bazë të drejtësisë, dhe që nuk bëjnë kurvëri, ndërsa kush i punon këto, ai gjen ndëshkimin. Atij i dyfishohet dënimi ditën e kijametit dhe aty mbetet i përbuzur përgjithmonë.“ (Kur'ani fisnik 25:68-69)

Pejgamberi, paqja dhe bekimi qoftë me të, ka thënë: „Nëse dikush kryen zina (aktin jo legal seksual), pushon së qëni besimtar në momentin e kryerjes së këtij akti të turpshëm; ndërsa hajduti pushon së qëni besimtar në momentin e vjedhjes; kurse pijaneci pushon së qëni besimtar në momentin kur pi alkool. Por dyert e pendimit qëndrojnë të hapura....“ (Sahih el-Buhari)

Martesa është deklarata publike e cila legalizon të drejtën fizike dhe morale të individit për të hyrë në marrëdhënie me partnerin.

„E ata që nuk kanë mundësi martese, le të përmbahen derisa All-llahu t'i begatojë me të mirat e veta...” (Kur’ani fisnik 24:33)

„Nuk ka dyshim se për myslimanët e muslimanet, besimtarët e besimtare, adhuresit e adhureset, të singertit e të singertat, durimtarët e durimtare, të përvuajturit e të përvuajturat, sadakadhënësit e sadakadhënëset, agjëruesit e agjërueset, ruajtësit e nderit e ruajtëset e nderit, shumë përmendësit e All-llahut e shumë përmendëset e All-llahut, All-llahu ka përgatitur falje (mekatesh) dhe shpërblim të madh.” (Kur’ani fisnik 33:35)

Burrat dhe gratë myslimane e kanë martesën. Egzistojnë udhëzime të ndryshme në lidhje me përzgjedhjen e partnerit të duhur. Kjo përzgjedhje nuk mund t'i lihet rastësisë. Edhe nëse dikush nuk ka pasuri të njaftueshme për tu martuar, kjo situatë e vështirë nuk e justifikon atë të kryejë marrëdhënie seksuale para martese, përkundrazi, ai duhet të ruajë moralin e vet, duhet të presë me durim dhe të kërkojë strehim tek Allahu i Madhërueshëm. Ruajtja e moralit është provim para Allahut të Madhërueshëm dhe kjo kërkon disiplinë të jashtëzakonshme, vullnet të fortë dhe besim të patundur. Në fakt, ata të cilët i shmangen zina-së „për ata Allahu i Madhërueshëm ka përgatitur shpërblim të vyer“.

„Laviri nuk do të duhej të martohej me tjetërkë, pos me ndonjë lavire ose idhujtare, e lavirja me të nuk do të duhej të martohej kush, pos ndonjë lavir o idhujtarë. Ajo (kurvëria ose martesa me të) është e ndaluar për besimtarët.” (Kur’ani fisnik 24:3)

„... (u janë lejuar) gratë e ndershme besimtare, dhe (gra) të ndershme nga ata të

cilëve u është dhënë libri para jush, kur atyre u jepni pjesën e caktuar të kurorës, por duke pasur për qëllim martesën, jo imoralitetin dhe jo si dashnore ilegale...” (Kur’ani fisnik 5:5)

Këto vargje theksojnë nevojën e ngulimit në pastërtinë seksuale para dhe gjatë martesës, si dhe japin udhëzime në përzgjedhjen e partnerit. Seksologët dhe psikologët aktualisht e mbështesin kuptimin e këtyre vargjeve Kuranore. Personi i cili kryen marrëdhënie me disa partnerë, gjithmonë krahason përvojat (seksuale) me secilin prej tyre. Nëse një individ “me përvojë” martohej me një të virgjër, mund të zhgënjehet nga naiviteti i saj dhe mund të presi gjëra të cilat ajo as mund t'i imagjinojë. Kjo krijon premisat për një marrëdhënie të brishtë, e cila mund të përfundojë në dështim. Për fat të keq, disa meshkuj kanë kritere të ndryshme për të njëjtin problem. Ndërsa i gëzohen lirisë për të pasur disa partnere seksuale, kur vjen puna tek martesa, ngulmojnë që bashkëshortja të jetë e virgjër.

Feja Islame i jep një theks të veçantë higjienës dhe pastërtisë. Ky detyrim fetar, në kombinim edhe me pastërtinë morale seksuale para martese dhe gjatë saj, zvogëlon në minimum rrezikun e sëmundjeve ngjitëse seksuale. Detyrimi dhe ngulmimi tek ky detyrim shpjegohen si mëposhtë: „O ju që besuat! Kur doni të ngriteni për të falur namazin, lani fytyrat tuaja deri në bërryla; fërkoni kokat tuaja, e këmbët lani deri në dy zogjt. Nëse jeni xhunubë, atëherë pastrohuni (lahuni)! ...” (Kur’ani fisnik 5:6)

Ebu Hurejre, radijallahu anhu, ka thënë se Pejgamberi, paqja dhe bekimi qoftë mbi të, është shprehur: „Kur burri penetron (futja e organit mashkullor në ate femror), larja trupore bëhet detyrim i të dyve.” (Muslim)

MUDr. Ahmed Adam (©IslamOnweb.net)

Kujtimi i vdekjes me frikë

Ne shumë herë e humbasim barazpeshtën gjatë shikimit në gjëra dhe fakte. Shumë probleme në jetë na lindin nga shkak i tepërimit ose përtësës së madhe. Ai që humton lumturinë në dynja duhet të jetë i drejtë dhe i matur në çdo gjë. Për këtë le ta mbush zemrën me besim dhe le ti zbaton detyrat dhe obligimet që ka. Kjo gjendje vjen si dominim i frikës dhe mendimi rreth tij dhe mungesa e optimizmit dhe mos zbatimi i shkaqeve që sjellin optimizëm.

Duhet ta dish se vdekja është realitet dhe se këtë do ta përjetojë secili njeri i gjallë, askush nuk bën përjashtim nga ky fenomen, madje as të dërguarit e Allahut, subhanehu ve teal.

All-llahu, xhel-le shanuhu, i thotë: "Ti do të jesh i vdekur, e edhe ata do të jenë të vdekur". (Ez-Zumer: 30)

Ai, poashtu thotë: "Secili njeri do të shijojë vdekjen, e shpërblimet tuaja u plotësohen ditën e kijametit, e kush shmanget zjarrit e futet në xhennet, ai ka arritur shpëtim, e jeta e kësaj bote nuk është tjetër pos një përjetim mashtrues". (Ali Imran: 185)

Frika e lavdëruar nga vdekja është ajo frikë e cila e thërret njeriun që ta studion veten, ta kontrollojë dhe llogarit për veprat e këqija. Kjo frikë e cila e thërret njeriun që të largohet prej mëkateve, të vazhdon në istigfar dhe pendim, është frikë e lavdëruar dhe e kërkuar. Kurse frika e cila shkakton që njeriun ta kaplon trishtimi dhe presioni dhe të pret rezikun që i vjen, kjo frikë është e dëmshme sepse e pengon njeriun nga puna dhe e largon nga

zbatimi i obligimeve. ky njeri duhet jetë më serioz dhe më shumë të përpqet në vepra të mira dhe të largon këtë frikë dhe ta përkufizon atë.

Nëse mendon se kjo gjendje është alarmim për një rezik që vjen apo sinjal për fundin, kjo nuk është e vërtetë, por duhet të dish se kjo është cytje, vesvese nga shejtani që ta dobëson zemrën e besimtarit, tia vështirëson jetën dhe nuk është aspak e vërtetë.

Do të mundohemi të të ndihmojmë për largimin e këtyre vesveseve duke i treguar këto pika

-Dije se pjesë e besimit është se ajo që do All-llahu ka për të ndodhë dhe se ajo që nuk do All-llahu ska për të ndodhë:

"Po ju nuk mundeni, por vetëm nëse dëshiron All-llahu, Zoti i botëve!". (Et-Tekvir: 29).

Vdekja ndodh vetëm me caktimin e All-llahut, para së cilit njeriu nuk mund të bëjë asgjë: "Thuaj: "Unë nuk mund t'i sjell vetes sime as dëm as dobi, pos atë që dëshiron All-llahu". Çdo popull ka afatin (e caktuar), e kur të vijë afati i tyre, ata nuk mund ta vonojnë as për një moment e as ta ngutin". (Junus: 49).

Kudo që të jeni vdekja do t'ju kapë, po edhe në qofshi në pallate të fortifikuara...". (En-Nisa: 78).

Nëse kështu është kjo gjë, atëherë duhet ditur se asgjë nuk e vonon vdekjen e as që e sjell para kohe, exheli do të vjen vetëm atëherë kur do All-llahu, në kohën e caktuar, nuk vjen para kohe, pa marrë parasysh se a frikohesh prej vdekjes ose nuk frikohesh, a mendove për fundin tënd

ose jo. Me këtë frikë dhe çrehatim nuk fiton asgjë përpos jetë të vështirë dhe demoralizim. Kjo është në kundërshtim me atë që e dëshiron All-llahu për besimtarët:

"Kush bën vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, e duke qenë besimtar, Ne do t'i japim atij një jetë të mirë (në këtë botë), e (në botën tjetër) do t'u japim shpërblimin më të mirë për veprat e tyre". (En-Nahl: 97).

2-Kujto mëshirën e madhe të All-llahut ndaj robërve të Vet, sepse Ai është i Dashur dhe i Mëshirshëm, Mëshira e tij ia ka parakaluar hidhërimit të Tij, u jep shansë mëkatarëve që të pednohen dhe tu falen mëkatet: "Cfarë ka All-llahu me dënimin tuaj? E falënderuat dhe i besuat? (e para nuk i pakëson sundimin e as e dyta nuk i shton) All-llahu është mirënjohës i dijshtëm". (En-Nisa: 147)

Besimtarit i është premtuar xhenneti nëse vdes, mes tij dhe xhennetit është vetëm vdekja. Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: "Secili njeri që dëshmon se ska hyjni tjetër përpos All-llahut dhe se Muhammedi, është rob dhe i Dërguar i Tij, All-llahu ia ka ndaluar zjarrit ta djeg këtë njeri". (Muslimi).

3-Mbështetju vazhdimisht All-llahut në të gjitha çeshtjet tuaja dhe dije se tevekuli, mbështetja në All-llahun të ndihmon me

të madhe që të ndërprisish këto vesvese, cyjte. Kur të vendosish të bësh një vepër mos u kthe mbrapa, e nëse të kaplon vesveseja ktheju All-llahut dhe strehohu te Ai: "E nëse të godet shejtani me ndonjë vesvese, ti kërko strehim te All-llahu, sepse vërtet Ai dëgjon e di". (El-A'raf: 200)

4-Ngrite kokën përpara dhe fillo ditën tënde sigurtë dhe stabil, zhvilloi punët tuaja me qetësi dhe gjallëri, sa e sa myzhde ka në këtë dynja që e gëzojnë dhe qetësojnë njeriun dhe ia kthejnë njeriut shpresën dhe bindjen.

5- Lutju All-llahut që ta largojë këtë vesvese, cytje, lute me përluje dhe sinqeritet, duke manifestuar nevojën tënde të madhe dhe varfërinë tënde gjigante për ndihmën, përkrahjen dhe mëshirën e Tij dhe je e bindur se All-llahu do të të përgjigjet: "E kur robët e Mi të pyesin ty për Mua, Unë jam afër, i përgjigjem lutjes kur lutësi më lutet, pra për të qenë ata drejt të udhëzuar, le të më përgjigjen ata Mua dhe le të më besojnë Mua". (El-Bekare: 186).

6-Ajo që ke parë në ëndër ska lidhje me parandjenjat dhe asesi nuk domethënë se ka me ndodh ajo që ke parë në ëndër.

All-llahun e lusim që të na jep vepra të mira dhe logjistikim të shëndoshë. Amin.

Bekir Halimi

Kontrata e martesës

Bazat themelore të martesës janë pranimi dhe rënia dakord nga secila palë për një marrëdhënie afatgjatë. Pasi pranimi është një gjendje mendore jo e dukshme për të tjerët, është e nevojshme të ketë një shprehje përpara dëshmitarëve. Në shekujt e kaluar martesat janë bërë në mënyrë

verbale, në shtëpi ose në xhami nga njerëz që e njihnin çiftin, shpesh me prezencën e një hoxhe ose imami për t'i mësuar ata sesi të veprohet. Sot, megjithatë, përshkak të nevojës për shkrimin e dokumenteve pjesa më e madhe e martesave kryhen nga zyrtarë, të cilët pastaj japin një certifikatë li-

gjore martese. Në secilin rast, procedura është bazuar mbi sunnetin e Pejgamberit, salallahu alejhi ve sel-lem, me pak ndryshime nga vendi në vend sipas interpretimit të dijetarëve nga shkollat e ndryshme të fikhut.

Në mungesë ose paaftësi nga njëra palë ose të dy palët, një përfaqësues (vekil) mund të caktohet për të kryer kontratën. Mund të jetë një avokat i përgjithshëm ose një i caktuar vetëm për të këtë funksion.

Përpara se martesa të përfundohej, është sunnet, dhe kështu e dëshirueshme për dikënd për të dhënë një ligjëratë (hutbe) në lidhje me rastin dhe ata që janë të pranishëm mund të bëjnë dua për çiftin. Megjithatë, kjo nuk është e detyrueshme.

Gjenden dy kushte që martesa të jetë e vlefshme:

1. Dëshmimi i fjalëve të thëna nga njëra palë dhe pranimi nga pala tjetër gjatë të njëjtit takim [1]. Kjo bëhet për të vendosur vërtetësinë e martesës për mbrojtjen e gruas dhe fëmijëve. Dëshmitarët duhet të jenë të rritur, të shëndoshë nga ana mendore, meshkuj (sipas shumicës së dijetarëve) dhe duhet të jenë prezent, të dëgjojnë dhe të kuptojnë fjalët e kontratës.

2. Një ofertë formale nga një palë (ixhab) dhe pranimi nga pala tjetër (kubul), kjo përfshin edhe kërkesa të tjera si mëposhtë:

a). Të dyja palët duhet të kualifikohen nga mosha dhe aftësia mendore për të hyrë në një kontratë.

b). Fjalët e pranimi duhet të ndjekin ato të propozimit pa ndërprerje nga biseda që nuk kanë lidhje me subjektin. Nuk është gjynah që të këtë një periudhë heshtjeje përderisa dyja palët qëndrojnë në një vend dhe nuk ndahen.

c). Nuk duhet të ketë mospërputhje midis çfarë ofrohet dhe asaj çfarë pranohet vetëm nëse ajo është në dobi të propozuesit. Për

shembull, dikush mund të thotë: “Unë do ta martoi vajzën me ty për një meher prej pesë mijë dollarësh” dhe përgjigja tjetër mund të jetë “Unë do të pranoi të martohem me të për një shumë prej dhjetë mijë dollarësh”.

d). Të dyja palët duhet të dëgjojnë nga njëri-tjetri dhe të kenë një kuptim të përgjithshëm të asaj që nënkuptohet me fjalët që portretizojnë kontratën e martesës. Mund të kryhet në cilëndo gjuhë që kuptohet nga të dy ata.

e). Propozimi dhe pranimi duhet të bëhet në atë mënyrë, që menjëherë sa të pohohet, hynë në fuqi menjëherë. Kjo fuqi është që të dy burri dhe gruaja kanë të gjitha të drejtat e tyre që një martesë ka, megjithëse ato mund të ndryshojnë me rënien dakord sipas zakonit [2]. Me fjalë të tjera, kontrata nuk duhet të jetë me kusht që të presë një ngjarje në të ardhmen [3]. Asnjë fjalë tjetër specifike nuk kërkohet, përveç se duhet të jetë në kohën e tashme dhe të kaluar, si për shembull, “Unë martoi”, “Unë u martova”, “unë pranoi”, “Unë kam pranuar” etj.....duke treguar që pranimi ka hyrë në fuqi dhe është një fakt i kryer.

Kontrata hynë në fuqi menjëherë mbi përfundim, duke kuptuar me të çdo gjë që është e lejuar midis një burri dhe një gruaje. Pra, madje megjithëse konsumimi mund të shtyhet sipas zakonit ose rrethanave, nuk ka asgjë që i pengon ata të rrinë bashkë në shtëpi ose jashtë. Menjëherë sa kontrata të përfundojë, asnjëra palë nuk ka të drejtë ta prishë pa divorc ose vdekje. Përfundimi i vetëm është në rastin kur merret vesh se njëra palë ka mashtruar për disa defekte në njërin prej tyre që i pengon ata të kenë marrëdhënie normale. Kontrata është për të dy burrin dhe gruan si një lidhje afatgjatë për të siguruar një ambient të përshtatshëm për ata të dy si dhe për rritjen e fëmijëve të tyre. Ka qenë zakoni i sahabëve t'i keshillonin gratë e

tyre në kohën e martesës së tyre. Sot, burrat mund të marrin dobi nga e njëjta. Sipas sunnetit të Pejgamberit, salallahu alejhi ve sel-lem, të sapomartuarit duhet të urohen dhe të bëhet dua për ta [4].

Kushtet brenda kontratës janë të lejuara dhe duhet të përmbushen aq sa nuk bien ndesh me ligjet e sheriatit. Pejgamberi, alejhi selam, ka thënë: “Kushtet më me meritë për tu përmbushur janë ato nga të cilat ju i keni bërë marrëdhëniet seksuale të lejuara”.

Dhe Allahu, subhanehu ve teala, ka thënë: “O ju që keni besuar, përmbushni obligimet tuaja”. [el-Maide:1]

Kjo përfshin të gjitha kushtet që trashëgohen në një kontratë martese (të drejtat dhe detyrat e të dyve burrit dhe gruas) gjithashtu çdo gjë tjetër të shtuar asaj me aprovimin e të dyve. Kushtet e pavlefshme, ata të cilat përfshijnë çdo dhunim të principeve islame ose që bie në kontradiktë me to [5], nuk duhet të përmbushen megjithëse kontrata vetë është e vlefshme. Ndërsa dijetarët kanë patur ndryshime në mendime mbi pyetje dhe kushte të veçanta tjera.

Umm Muhammed

Marrë nga: “Marriage Procedure in Islam”

Përktheu: Ammar Ardit Kraja

Shënime:

1). Oferta e kontratës ose propozimi mund të bëhen nga secila palë, burri ose kujdestari i gruas.

2). Ashtu siç është praktikë e sotme, kur çifti nuk jeton së bashku menjëherë por preferon për të pritur disa kohë për të bërë përgatitjet, për të gjetur një banesë të përshtatshme, të mbarojë një vit shkolle, etj. Megjithatë, nëse marrëdhëniet seksuale ndodhin gjatë kësaj periudhe, nuk ka asnjë gjynah përderisa ata janë ligjërish të martuar dhe kontrata është në fuqi.

3). Të tilla si kur dikush mund të thojë: “Unë do të martohem me vajzën tuaj nëse/kur të gjej një punë të përshtatshme”. Kontrata nuk mund të varet mbi kushte të dyshimta ose rrethana në të ardhmen.

4). Pejgamberi, alejhis-selam, thoshte: “Barakellahu leke ve barake alejke ve xheme’a bejne kuma fi hajr”. (Allahu ju begaftoftë juve, dërgoftë begatitë mbi ju dhe ju bashkoftë juve të dyve në mirësi). Ahmedi, et-Tirmidhiu dhe Ibën Maxhe, sahih.

5). “Nuk ka bindje ndaj një qënje të krijuar në mosbindje të Krijuesit”. [Transmetuar nga Ahmedi, sahih] Dhe “Nuk ka bindje ndaj askujt në mosbindje ndaj Allahut. Bindja është vetëm mbi atë që është e drejtë”. [Buhari dhe Muslimi].

Umm Muhammed

Imam Bekijj ibën Mahled

Ai është Shejhul Islam, Imami dhe Hafidhi Ebu Abdur Rahman Bekijj ibën Mahled El Kurtubi El Endelusi autori i Musnedit dhe Tefsirit, libra unike që emrin e tij e shënuan në kronikët e historisë së ndritshme të shkencave Islame.

Lindi diku rreth vitit 200 H në Andaluzi dhe në kërkim të dijes udhëtoi në Afrikë, Irak...

Pati fatin të takon shumë imamë të cilëve edhe sot u referohemi si gjenerata më e dalluar që e bëri të mundshëm përfitimin nga suneti i Muhammedit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, duke e tubuar dhe shënuar atë.

Në plejadën e mësuesve të tij përmen-den: Jahja ibën Jahja El Lejthi, Jahja ibën Bukejr, Muhammed ibën Isa, Hisham ibën Ammar, Muhammed ibën Abdullah En Numejr, Imami i Ehli Sunnetit Ahmed ibën Hanbeli, Ebu Bekr ibën Ebi Shejbe, Sehnun ibën Se'id El Fekih, Uthman ibën Ebi Shejbe, Ebu Kurejbi, Bundari dhe shumë tjerë.

Për këtë dijetar Dhehebiu ka thënë: Ka qenë Imam i zellshëm dhe i devotshëm, edukues që dallohej me drejtësi dhe sinqeritet, dija e tij kishte paraqitje praktike me anë të veprave, i pashembullt dhe i pashoq...

Përgjigjej me sunet dhe nuk pasonte verbërisht asnjërin.

Tahir ibën Abdul Aziz El Endelusi: Kur një pjesë të Musnedit e morra me vete në lindje dhe të njëjtin ia tregova Muhammed ibën Ismail Es Saigit i cili tha: Këtë e ka shkruar njeriu i cili dijen e ka marrë drejtpërsëdrejti prej detit...(mendohet në dijetarët e mëdhenj nga të cilët ka mësuar sh.r.)

Thoshte: Kur u ktheva në Irak Jahja ibën Bukejri më uli pranë vete dhe prej mua i mësoi shtatë hadithe.

Ibën Hazmi: Kam qëndrim të prerë se askush në Islam nuk ka shkruar tefsir më të mirë se Bekijj ibën Mahledi, as ibën Xheriri e as tjetërkush.

Musnedin e tij e ka transmetuar prej mbi njëmijë e treqind shokë që i ka renditur sipas emrit dhe pastaj sipas kaptinave të fikut. Nuk kam parë libër që ka më shumë fetva të as'habëve dhe tabi'inëve se ky libër i cili ishte më i madh se Musannefet e Abdur Rezzakut, Ibën Ebi Shejbes dhe Se'id ibën Mensurit.

Librat e këtij imami u bënë bazë e shkencave të Islamit... pasonte rrugën e Imam Ahmedit, Buhariut, Muslimit dhe Nesaiut.

Ibën Abdul Berr: I dalluari me devotshmëri, që falej dhe agjëronte shumë, i pashembullt në shekullin e tij... në kërkim të dijes udhëtoi në Hixhaz, Egjipt, Sham, Halvan, Basra, Kufe, Vasit, Bagdad dhe Horasan (Dhehebiu: Kështu tha edhe pse me siguri dihet se Horasanin nuk e ka vizituar)

Ibën Kethir: Hafidhi i madh autori i Musnedit që është i renditur sipas kaptinave të fikut. Ishte burrë i mirë, asket, ibadetçi i vendostë. Thuhej që duaaja e tij pranohet.

Këtë e vërteton rasti i gruas e cila e vizitoi duke kërkuar ndihmë për lirim të djalit të saj i cili ishte i burgosur të armiku. Bekijji i tha shko derisa sa të vendosi si do të vepro, e mbylli derën dhe pëshpëriti disa fjalë. Pas një kohë përsëri e vizitoi ajo grua me djalin e saj i cili tha se për njëherë

i kanë rra prangat prej duarve duke qenë në burg në atë kohë kur imami e kishte bërë duanë. Kur roja është munduar që përsëri ta prangosin ka ndodhë e njëjta gjë. Kur janë konsultuar me të diturit e atij populli ata kanë thënë: Je liruar me një lutje e cila është bërë për ty. Ty Zoti të ka liruar dhe ne nuk kemi të drejtë të të prangosim përsëri.

Abdul Melik: Ishte i gjatë, me mjekër të shpeshtë dhe i fortë. E preferonte ecjen në këmbë dhe nuk lejonte që të humbë shpërblimin e prezantimit gjatë xhenazes. Thoshte: Gjatë kërkimit të dijes kalonin ditë pa ushqim. Ushqimi i vetëm ishin gjethet. Shumicën e udhëtimeve i bëri këmbas.

Kur takohej me ndonjë të varfër i jepte njërrën prej rrobave të tij. Gjatë namazit të natës bënte hatme të Kur'anit dhe gjatë ditës falte 100 rekate namaz nafie. Ka marrë pjesë në afro shtatëdhjetë beteja.

E vizitoi imam Ahmedin në kohën kur ai ishte i ndaluar nga vizita duke u maskuar si

lypës dhe kështu prej tij shënoi treqind hadithe.

Dhehebiu: në vargun e virtyteve të shumë që i pati hyn edhe trimëria e tij gjatë xhihazit. Historianët përmendin pjesëmarrjen e tij në shtatëdhjetë beteja.

Dija e tij nuk mbeti pa trashëgues. Nga ky Imam mësuam shumë dijetarë. Nderin të jenë nxënës të tij e patën: biri i tij Abdullahi, Ejub ibën Sulejman El Mirri, Ahmed ibën Abdullah El Emevi, Eslem ibën Abdul Aziz, Muhammed ibën Vezir, Muhammed ibën Amër ibën Lubabe, El Hasen ibën Sa'd El Kinani, Abdullah ibën Junus El Muradi, Abdul Vahid ibën Hamdun, Hisham ibën El Velid El Gafiki etj.

Ebul Kasim Ed Dimeshki thotë: Libri i tij Musnedi nuk më kë rra në dorë...

Prej tij kanë mbetur vetëm disa fragmente të shkurtra. Ndërroi jetë më 27 Xhumadel Ahire 270 H (21 dhjetor 883 G). All-llahu e mëshiroftë me mëshirën e tij të gjerë.

Përshtati: Talha Kurtishi

Referencë kryesore: Sijer A'lam en Nubela nga Imam Dhehebi

Imam Xha'fer Es Sadik

(Përfaqësues klasik i elitës intelektuale të Ehli Sunnetit)

Quket Xha'fer ibën Muhammed (El Bakir) ibën Ali (Zejnul Abidin) ibën Husejn ibën Ali ibën Ebi Talib El Kureshi El Hashimi, nipi i vulës së peygamberisë dhe i njohuri me emrin Es Sadik (i singerti). I ati i tij është nipi i Husejnit, radijallahu anhu kurse nga ana e nënës lidhet me familjen e besnikut Ebu Bekrin, All-llahu qoftë i kënaqur me të gjithë as'habet.

U lind në vitin 80 H (699 G) në qytetin e Medinës së bekuar

Prej fëmijërisë zgjodhi udhën e ditorisë i ulur në tubimet e tabi'inėve në Medine. Në këtë kërkim të dijes ai krijoi lidhje të forta me dijetarët e vendeve të ndryshme. All-llahu, subhanehu ve te'ala, i mundësoi që të tubon njohuri të gjera nga Kur'ani dhe Sunneti i të Dërguarit, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Kur në një debat me Imam Ebu Hanifen, të organizuar nga kalifi El Mensur, Imam Ebu Hanife i pa aftësitë e tij, tha: Vallahi nuk kam parë njeri që më mirë e njeh fikhun se Xha'fer ibën Muhammed Es Sadik-u.

Dallohej me mençuri të rrallë dhe fuqi shpirtërore që i mundësoi të përfiton njohuri të gjera në gjithë lëmitë.

Tubimi i tij në Medine ishte vendi ku kërkuesi i dijes gjente prehje dhe takohet me dijetarët. Në këtë vend dije kërkoi edhe Imam Maliku i cili prej tij mësoi fikh dhe hadithe. Përpos Imam Malikut nga ky kolos i intelektit dhe dijes kanë mësuar edhe shumë bartës të sunnetit në kohën e begatisë dhe drejtësisë. Do t'i përmendim vetëm:

Jahja ibën Se'id El Ensari, Ejjub Es Sihtijani, Ebu Amër ibën El Ala, Shu'be ibën El Kasim, Sufjan ibën Ujejne dhe tjerë. Një kohë qëndroi në Medine e pastaj banoi në Irak duke mos shfaq aspirata për të marrë pushetin. Imamët, Buhari dhe Muslim, si dhe dijetarët e tjerë që përpiluan libra të hadithit shënuan hadithet që i transmetonte ai.

Të gjithë dëshmonin për sinqeritetin dhe zemërgjerësinë e tij. Esh Shehrestani për të thoshte: Me dije të gjerë, plotë urtësi dhe moral të përkryer. I përmbajtur prej dynjasë dhe modest kur ishin në pyetje kërkesat e shpirtit.

Asnjëherë nuk kërkoi postin e kalifit dhe tërësisht iu përkushtua dijes edhe pse kishte mendimet e veta politike. Me saktësi dihet se i kishte mallkuar ata që i mveshnin atij cilësi hyjnore dhe këtë qëndrim të tij ua kumtoi shokëve të tij si dhe shkroi letra që pastaj i dërgoi në nahitë e shtetit Islam. Ata

të cilët edhe më tej e përshkruanin me këto cilësi i konsideronte jobesimtarë.

Këtë gjë e përmend Shehrestani në librin e tij "El Milel ven Nihal" duke theksuar: U distancua nga shpifjet e atyre që e madhëruan tej mase, i mallkoi si dhe i mohoi parimet e shi'itëve siç janë fshehja e Imamit (Mehdiu), pohimi se ai do të kthehet, inkarnimin e shpirtave të imamëve...

Rafiditë (shi'itët ekstrem) duke dashtë t'i legjitimojnë devijimet e tyre shumë nga fjalët që janë esencë e lajthitjes së tyre ia kanë mveshur Xha'fer Es Sadik-ut. Të njëjtën gjë e kanë bërë edhe kaderitë dhe mu'tezilët edhe pse asnjë prej atyre parimeve nuk e pranonte e as që ndonjëherë i ka shkuar ndërmend ti pranon.

Ibën Tejmiije në librin e tij "Der'ut Te'arud bejnel Akli ven Nakli" thotë: Fjalët që ezoterikët ia mveshin Aliut, radijallahu anhu, si dhe Xha'ferit për ta argumentuar dalaletin e tyre janë gënjeshtër të trilluara. Ata Xha'ferit ia mveshin disa komentime të shtrembëruar të Kur'anit dhe fjalë të kota rreth yjeve, nga të cilët e ka ruajtur All-llahu, subhanehu ve te'la. Disa prej tyre atij ia mveshin edhe Traktatet e Ihvanus Safa edhe pse me siguri dihet që ato janë shkruar pas viti 300 H afro dyqind vjet pas vdekjes së tij.

Ndërroi jetë në vitin 148 H (765 G). All-llahu e mëshiroftë me mëshirën e tij të gjerë. Amin.

(Shkëputur prej librit:

"El Meusu'a El Mujessere fi Edjan vel Medhahib vel Ahzab El Mu'asire
vëll.1 fq.133-134)

Përktheu: Talha Kurtishi

Imam Muhammed ef. El Birgivi

Muhammedi i biri i Pir Alisë lindi më 10 Xhumadel Ula të vitit 929 H (që korrespondon me datën 27 Mars të vitit 1523 sipas kalendarit gregorian) në qytetin Balikesir në Turqinë veriperëndimore. I ati i tij ishte dijetar i njohur dhe para tij Muhammed El Birgivi i kreu mësimet e para. Pasi që u pajis me dije të shkallës fillestare udhëtoi në Stamboll për t'u thelluar më tepër në detin e dijes para dijetarëve të asaj kohe. Në Stamboll ndoqi mësimet para shumë dijetarë prej të cilëve ndikim më të madh pati hoxha Abdur Rahman efendiu i cili në atë kohë ushtronte postin e kadisë në ushtri dhe ishte i njohur me llogarin "El Meula El Ahmer"

Ndikimi i këtij alimi shihej qartë në qëndrimet e Birgiviut në sjelljen e tij si dhe komentimet e Kur'anit. Pas përfundimit të shkollimit me ndërmjetësimin e Abdur Rahman efendiu u emërua në postin "kasam askeri" në ushtrinë otomane. Me shërbim qëndronte në Aleppo (Haleb) dhe Edrene. Krahas këtij posti mbante ligjërata dhe vazë në xhamitë e ndryshme. Gjatë përzierjes me popullin vërejtë risitë e shumta që ishin shpikur dhe përhapur ne emër të fesë. Bestytnitë që ishin të përhapura ishin besimi dominant në shoqërinë myslimane. Duke mos u pajtuar me këtë realitet ai filloi veprimtarinë e tij e cila synonte pastrimin e Islamit nga risitë dhe besimet e kota, duke i kthyer njerëzit drejt burimeve të pastër të Kur'anit dhe Sunnetit. Hapi i parë që e bëri ishte braktisja e postit që e ushtronte dhe u përqendrua kryesisht në ligjëratat dhe vazet që i mbante nëpër xhami, e që kryesisht ishin ligjërata nga lëmitë e tefsirit dhe hadithit. Në atë kohë, sulltani Selimi i dytë kërkonte dijetarë që do të kryesonte shkollën që ai e kishte hapur në qytezën Birgi, shkollë kjo në të

cilën kryesisht mësoheshin hadithet e të Dërguarit, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem. Dijetarët për këtë post e propozuan Muhammed efendiu dhe kështu ndodhi me vendim të sulltanit. Gjatë qëndrimit të tij në këtë vend ai krahas mësimdhënies është marrë edhe me ligjërim, shkrim dhe ishte në luftë të vazhdueshme me risitë, besimet e kota dhe njerëzit që shfrytëzonin besimin e dobët për të fituar dynjanë.

Në këtë periudhë lajmi për këtë dijetar u përhap dhe nxënësit nga vende të ndryshme filluan të drejtohen drejt qytezës së vogël në të cilën punonte Muhammed efendiu me një qëllim të vetëm të përfitojnë nga ky dijetar.

Në vitet e fundit të jetës së tij udhëtoi në Stamboll dhe u takua me vezirin e madh Mehmed Pasha Sokollu të cilit ia paraqiti ankesat për bidatet e shumta që ishin të përhapur në gati të gjithë krahinat e Perandorisë. Gjatë kthimit prej Stambollit në një prej udhëtimeve në muajin Xhumadel Ula të vitit 981 H (Gusht 1573 G) ndërron jetë ky dijetar i njohur.

Risitë që ishin të përhapura në kohën e tij:

Nga ajo që mundet të kuptohet nga librat që i ka shkruar El Birgivi risitë e përhapura në shumë krahina të Turqisë dhe të Anadollit munden të përmbliken si më poshtë:

Kur përmendej emri i të Dërguarit ose të Hulefai Rashidinëve gjatë hutbeve hatibi detyrohej të heshtë derisa myezini të lexon me zë salavatet mbi të Dërguarin ose shprehjet radijallahu anhum (All-llahu qoftë i kënaqur me ta) për halifët e drejtë.

Fallxhorët dhe parashikuesit e fatit ishin dukuri shumë e përhapur, në shtëpinë e të vdekurit shtrohej drekë, paguhej njeriu i cili mbi varrin e të vdekurit do të qëndron

dyzet ditë duke lexuar Kur'an dhe duke bërë tespih.

Ndërtoheshin tyrbe mbi varre, lexohej Kur'an për para, All-llahu përmendej me zëra që me tepër i përngjanin muzikës, tregtari duke dashtë të nxis blerësin, lexonte salavate pandërprerë.

Ndizeshin kandila dhe qiri nëpër tyrbet e evliave, tek varet e tyre thereshin kurbanë, lutej i vdekuri për ndërmjetësim. Shërbimi i tyrbes konsiderohej më i rëndësishëm se shërbimi në xhami. Në ditën e njëzet e shtatë pas vdekjes shtrohej drekë, gurët e varreve të evliave putheshin sikur puthet vetëm Guri i Zi (Haxherul Esved), në qafë dhe duar lidheshin penj për t'u mbrojtur nga fatkeqësitë. Përzierja e grave dhe burrave në festimin e mevludit, veprimet e ndaluara që i bënin disa njerëz arsyetohej si lejim i veçantë për ta. Bidatë të këtilla ishin shumë të përhapura në tokat e perandorisë.

Mendimet e hulumtuesve për Birgiviun:

Lufta e El Birgiviut kundër risive të përhapura ishte faktori kryesor për famën e tij në përmasa të gjera dhe për ndikimin dhe gjurmën që e la në rrjedhat e historisë.

Në zgjerimin e ndikimit të tij participoi edhe fakti që shumica e librave mbi gjuhën arabe e që përdorreshin në shkollat otomane ishin punime të tij.

Sipas mendimit të Dr. Emrullah Juksel-it, i cili për temë të doktoraturës e pati jetën dhe veprën e Imam El Birgiviut, qëllimi kryesor i Imam el Birgiviut ishte ngritja e vetëdijes fetare dhe zhvillimin e arsimit fetar. El Birgiviut thotë: Qëllimi i studimit të gjuhës arabe është njohja e shkencave fetare. Për këtë shkak, gjatë mësimit të gjuhës, ai sjell shembuj që kanë lidhje të drejtpërdrejtë me çështje të fesë duke synuar

thelimin e parimeve të besimit të pastër në shpirtat e nxënësve.

Shembuj të tillë janë:

- Jam penduar nga gjithë mëkatet,
- Adhuro e All-llahun deri në vdekje,
- Ndodh që Kur'ani ta mallkon lexuesin e tij.

Qëndrimin e tij të ashpër kundër risive e vërteton edhe Dr. Sulejman Topraku i cili shkroi libër rreth kësaj teme me titull: Qëndrimi i El Birgiviut ndaj risive, në të cilin përmend titujt e librave si për shembull "Vizita e varreve" në të cilën ndalon leximin Kur'anit për shpërblim me para.

Thoshte: Risitë që nuk kanë bazë në fe e që bëhen në emër të fesë e shkatërrojnë atë dhe për këtë shkak duhen të luftohen.

Thoshte: Nuk mjafton të luftohet vetëm manifestimi i bidatit nëse nuk luftohet edhe shkak i tij sepse qëllimi është të drejtohet individ dhe shoqëria drejt asaj që është më e drejtë dhe më e vërtetë.

Personaliteti i Birgiviut:

Në rrafshin shoqëror Birgiviut dha kontributin e pamohueshëm duke i luftuar dukuritë negative në shoqërinë në të cilën ai jetonte. Lapsi i tij ishte shpatë e zhveshur në luftë të hapur kundër dukurive negative. Efekti shoqëror i punës së tij shihet qartë në librat e tij.

Dallohej me besnikëri të plotë ndaj parimeve që i mbronte dhe ishte i gatshëm të sakrifikon edhe jetën. Refuzimi i risive dhe kotësive të përhapura në mënyrë të prerë flet qartë për besimin e fortë e që e kishte. Kritikonte ashpër fetvatë e dijetarëve të pallatit mbretëror që ishin larg rrugës së drejtë që u trasua nga i dërguari i All-llahut dhe tre gjeneratat e dalluara. Veprimet e papërgjegjshme të sunduesve otoman nuk mbetën pa u kritikuar gjithashtu.

Duke e përshkruar njerëzit thuanin: Ky është njeriu që frikohet kur i lexohet Kur'anit

dhe aspak nuk trembet kur përmendet sulltani. Lajmi për të u përhap jashtë Anadolit duke e përngjasuar atë me Ibën Tejmijjen, All-llahu i mëshiroftë të gjithë, duke luftuar për lirimin e shpirtit të besimtarëve nga robëria e rrejtshme dhe duke i hapur dyert e ixhtihadit, të menduarit dhe pastrimit të besimit.

Muhammed efendiu kritikonte ashpër gjitha mendimet dhe veprimet për të cilët ishte i mendimit se janë në kundërshtim parimet e Islamit. Në kritikën e tij që i bënte, në gjitha nivelet e veprimtarisë shkencore, nuk bënte dallim mes mikut dhe armikut, mes të afërmit dhe të largët. Të gjithë kishin trajtim të njëjtë nëse në mendimet dhe veprimet e tyre gjente kundërshtim me mësimet e fesë islame.

Ishte i sinqertë në drejtësinë e tij dhe i drejtë në sinqeritetin e tij, trim në proklamimin e së vërtetës dhe i përkushtuar në këshillimin e njerëzve qofshin ata edhe përgjegjësit që e emëruan në postin që e ushtronte.

Këshillat e tij si dhe kritikën mbështeteshin kryesisht në Librin e All-llahut dhe në traditën e të dërguarit të All-llahut, sal-lallahu alejhi ve sel-lem. Sunneti i të dërguarit është rruga e vetme e shpëtimit për imamët nga lajthitja, devijimi dhe besimet e kotë. Duke dashtë të potencon këtë gjë shkroi librin "Et Tarika El Muhammedijje ves Sire En Nebevijje".

(Libri është përkthyer në shqip nga H. Ibrahim Dalliu, botuar së pari më 1936 në Tiranë. Ribotuar nga AllTC, Tiranë në dy vëllime, Udhë Muhamedane, I-II, 2000; 2001.)

Me punën e tij mendohej të ripërtërin teuhidin duke e pastruar nga iluzionet që i

janë bashkangjitur. Bazë e besimit mysliman janë Kur'ani dhe Sunneti, thoshte. Me një fjalë ishte personaliteti i cili tërë jetën luftonte dukuritë negative që i mvesheshin Islamit dhe kjo shihet qartë në veprat e tij.

Veprat e Birgiviut:

Veprat e tij në gjuhën turke janë përmbledhur nën titullin "Vesijje-Porosi" (Vasiyetname ose Vasiyetnamei Birgivi, i komentuar edhe nga Kadizade, libri është ribotuar shumë herë në turqisht, Istanbul, 1979, ky libër njihet edhe si ilmihal i parë në gjuhën turke, sh.r.) i cili si libër gëzoi popullaritet të madh në mesin e intelektualëve dhe masës së thjeshtë. Ky libër si i tillë edhe sot e ka peshën e tij shkencore.

Librat që i shkroi në gjuhën arabe janë mbi pesëdhjetë dhe në to shqyrtohen tema rreth: Imanit, Adhurimeve, Këshilla fetare, Kaptina të ndryshme të fikut dhe hadithit, Tefsirit të Kur'anit, Tesavufit, Akaidit, Biografive, Politikës dhe Astronomisë...

Këtu do të përmendim vetëm disa nga librat e tij: "El Emali", "Kitabul Irshad", "Sherh Amentu", "Risaletut Teuhid", "Sherh Shurutis Salat", "Risaletun fi Gina Esh Shakir", "Risaletun fi Feraid", "Xhelaul Kulub", "Risaletun fi Musafaha", "Hashijetu Inkadhi El halikin", "Ikadhun Naimin", "Ed Durr El Jetim"

Në gjuhën arabe shkroi edhe librin e tij më të njohur që ka të bëjë me morfologjinë e gjuhës arabe me titull: "El Emthile El Fadlije".

Në lëminë e gjuhës arabe bëjnë pjesë edhe librat: "El Avamil" dhe "Idh-harul Esrar".

Ndërroi jetë në muajin Xhumad El Evvel të vitit 981H (Gusht 1573 G)

Marrë nga libri: Imam Birgivi, përgatitur nga: Doc. Dr. Mehmet Seker

Përktheu dhe përshtati: Talha Kurtishi
Dr. Avni Ilhan

Muaji Rebiul Ahir

Muaji i katërt në vitin e hixhretit quhet Rebiul Ahir. Ky muaj vijon pas muajit Rebiul Ewel dhe i paraprinë muajit Xhumadel Ula.

Në numrin e kaluar të Albislam-it treguam se Rebiul Ewel gjuhësisht d.m.th Pranvera e parë, ndërsa ky muaj, Rebiul Ahir, ka kuptimin: Pranvera e fundit.

Edhe ky muaj e mori emrin për shkak se emërtimi i tij ndodhi në pjesën e fundit të pranverës.

Me siguri keni hasur në raste të ndryshme, ku këtë muaj e emërtojnë me emrin Rebiul Thani - Pranvera e dytë, por kjo gjuhësisht nuk është në rregull, ngase kur thuhet i dytë, mund të kuptohet se ekziston edhe Rebiul Thalith - Pranvera e tretë, gjë që nuk është e vërtetë. Pra, emri i drejtë është Rebiul Ahir.

Me shkrimet në këtë rubrikë, tentojmë të përmendim çdo gjë për muajin në fjalë, duke nisur nga emërtimi, veçoritë dhe ngjarjet me me rëndësi. Por, ky muaj, sikur edhe disa muaj tjerë, nuk ka ndonjë veçori të argumentuar saktësisht. Që këtu, kalojmë në pikën tjetër për t'i përmendur disa raste më me rëndësi që kanë ndodhur në këtë muaj:

1. Në datën 1 të vitit 11 H (632 G), Usame ibën Zejdi me ushtrinë e tij doli në veri të Gadishullit Arabik, për t'a mbrojtur kufirin nga sulmet e romakëve. Usameja ishte djalosh i ri, por këtë detyrë ia kishte besuar Resulullahu, salallahu alejhi ue selem, pak para se të vdesë.

2. Në datën 2 të vitit 12 H (633 G), Ebu Bekri, radijallahu anhu, pasi që kishte kryer luftërat me renegatët dhe kishte shuajtur fitnen e tyre, mori iniciativën për të çliruar vendet e Shamit, duke ia besuar këtë detyrë Halid ibën Seidit.

3. Në datën 18 të vitit 20 H (641 G), Babilonia, pas një rrethimi që zgjati afër shtatë muaj, bie në duar të myslimanëve, të cilët ishin nën udhëheqjen e Amër ibën Asit. Kjo njëherit ishte lajmërim për çlirimin e Egjiptit dhe hyrjes së Islamit në të.

4. Në datën 15 të vitit 238 H (852 G), pjesëtarët e sekti havarih bëjnë revolucion në qytetin Tulejtale të Endelusit, kundër qeverisjes së Muhammed ibën Abdurahman ibën Hakem. Ky revolucion zgjati vite të tëra dhe u bënë beteja të ashpra, por në ndezjen e këtij zjarri kishin rol të rëndësishëm edhe të krishterët. Shuarja plotësisht e këtij zjarri arriti pas 35 vjetëve.

5. Në datën 12 të vitit 241 H (855 G), ndërroi jetë Ahmed ibën Hanbeli, njëri nga imamët më të njohur të kësaj feje në përgjithësi dhe imami i pasuesve të sunetit në veçanti.

6. Në datën 25 të vitit 478 H (1185 G), ndërroi jetë fekihi dhe dijetari i njohur Ebul Meali el-Xhuvajni, i njohur si imamul haremejn - imami i dy haremeve.

7. Në datën 6 të vitit 541 H (1146 G), ra dëshmor Imadudin Zenki, njëri nga komandantët madhështor, të cilët ngritën flamurin e xihadit kundër kryqëzatave. Ky arriti që të rikthejë principatën Al-Raha prej kryqtarëve.

8. Në datën 24 të vitit 583 H (1187 G), Salahudin Ejubi gëzoi fitoren kundër kryqtarëve në betejën e Hittin-it. Ky ishte një triumf i madh, triumf i cili hapi derën për të çliruar Kudsën, i cili ishte nën duart e kryqtarëve një periudhë të gjatë.

9. Në datën 25 të vitit 945 H (1538 G), osmanlinjtë, nën udhëheqjen e Sulejman Pashës, tërheqin rrethimin 20 ditësh, që ia kishin bërë kalasë në ishullin Dejo, në oqeanin Indian.

Në atë kala strehohej ushtri portugaleze. Osmanlinjtë me betejet që bënin kundër Portugalisë në oqeanin Indian, kishin për qëllim të pengojnë zullumin e portugalezëve në atë zonë dhe sigurimin e udhëve të tregtisë Islame, të cilët ishin të kërcënuar nga portugalezët.

10. Në datën 1 të vitit 1109 H (1697 G), komandanti gjerman Ogen i bën një sulm qytetit Bosna Saraj (Sarajeva), i cili asokohe ishte nën shtetin osman. Ky sulm zgjati 24 orë, ku u dogjën 120 xhami të qytetit.

11. Në datën 14 të vitit 1133 H (1821 G), grekët bëjnë një revolucion të madh kundër shtetit osman. Ata arrijnë të mbisundojnë Greqinë plotësisht dhe të bëjnë masakra të papara kundër turqve. Shuarja e këtij revolucioni rrënjësisht u bë në qershor të vitit 1827 G.

12. Në fund të këtij muaji, në vitin 1206 H (1892 G), ndërroi jetë imam Muhammed ibën AbdulVehabi, reformatori më i shquar islam në shekullin e tij. Thirrja e tij reformiste ishte e koncentruar në luftimin e injorancës, bidateve dhe shirkut për tu kthyer në dije, sunet dhe teuhid. Sikurse çdo përmirësues dhe thirrës në të vërtetë, edhe ky u ballafaqua me shumë armiq, të cilët nuk arritën të pengojnë aktivitetin e tij. Armiqtë e të mirës edhe sot mundohen të njollosin aktivitetin e tij, duke përhapur gënjeshtra nga më të ndryshmet. Këto ditë, një gjë e tillë është vërejtur edhe nga disa shqipfolës të dyshimtë, Allahu i drejtoftë.

13. Në datën 23 të vitit 1326 H (1908 G), u shkatërrua (vdiq) Ahmed ibën Murteda ibën Ataë, i njohuri Ahmed el-Kadijani. Ky ishte themeluesi i sektës së kadijanive, lëvizje e devijuar plotësisht. Ai po ashtu pretendonte se i vjen shpallja dhe se është peygamber!

14. Në datën 10 të vitit 1367 H (1948 G), kombet e bashkuara lajmërojnë pavarësinë e Libisë, gjegjësisht lirinë e saj nga kolonializmi Italian.

15. Në datën 7 të vitit 1380 H (1960 G), Senegali, u bë anëtar në Kombet e Bashkuara menjëherë pas pavarësisë nga Franca, nën kolonializmin e të cilës ishte mbi 300 vjet. Senegali gjendet në perëndim të Afrikës, është anëtar në Konferencën e vendeve Islame dhe mbi 90% e popullatës janë myslimanë.

16. Në datën 26 të vitit 1410 H (1989 G), shpresojmë ta ketë fituar shehidllëkun Abdullah Azzami. Ai ishte udhëheqësi i muxhahidave arabë në Afganistan. Prejardhjen e kishte nga Jordania, ndërsa punoi si profesor i shariatit Islam në Univerzitetin Islamik në Islamabad. Pas kësaj, iu bashkëngjiti muxhahidave në Afganistan kundër okupimit rus.

17. Në datën 24 të vitit 1412 H (1991 G), kryetari i Çeçenisë, Xheuher Dudaevi shpallë pavarësinë e Çeçenisë nga Rusia. Kjo rezultoi me luftë të ashpër, e cila vazhdoi deri në nëntor të vitit 1994, gjatë të cilës luftë u vra Dudaevi.

18. Në datën 9 të vitit 1425 H (2004 G), 37 ushtarë të Koresë Jugore shfaqin pranimin e Islamit në xhaminë kryesore të kryeqytetit. Ata kishin një pasqyrë të shkurtë për kulturën arabe. Ndërsa Islamin e njohën gjatë kurseve mësimore rreth kulturës dhe traditave arabe që i organizonte ushtria e Koresë.

19. Në datën 23 të vitit 1425 H (2004 G), qeveria e Republikës serbe në Bosnjë, pranon zyrtarisht përgjegjësinë e saj për masakrat e Srebrenicës. Masakër, në të cilën shkuan viktima mijëra myslimanë.

20. Në datën 5 të vitit të kaluar (1426 H – 2005 G), në Dearborn, Michigan, u hap xhamia më e madhe SHBA. Ndërtimi i saj ka kushtuar 14 milionë dollarë. Xhamia ka hapësirë të mjaftueshme për 700 burra dhe 300 gra në katin e dytë. Ajo ka edhe sallë të tubimeve me 700 ulëse, librari të kompletuar dhe shkollë. Kjo xhami do të jetë qendra më e madhe Islame në Amerikën Veriore.

Omer Berisha

Pjesa e dytë e shehadetit: dëshmia se Muhamedi, alejhi selam, është rob dhe i dërguar i Zotit.

Kjo dëshmi nënkupton që të shprehim me gjuhë këtë besim, të besojmë me zemër se Muhamedi, salallahu alejhi ve selem, është i dërguar i Allahut, subhanehu ve teala, te të gjithë njerëzit dhe xhinët, për t'ua kumtuar mesazhin e Allahut. Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Thuaj (Muhammed): "O ju njerëz! Unë jam i dërguari i All-llahut te të gjithë ju." (A'raf – 158)

Allahu, subhanehu ve teala, e dërgoi Muhamedin, salallahu alejhi ve selem, që t'ua tërheq njerëzve vërejtjen nga shirku dhe gjërat tjera që i urenë Ai. T'i thërras në besimin e pastër (teuhidin) dhe gjithë atë që e do Ai. Allahu thotë: "Ngrihu dhe tërhiq vërejtjen (duke i thirrur). Dhe madhëroje Zotin tënd!" (Muddethir - 2,3) do të thotë: tërhiq vërejtjen nga shirku dhe madhëro Allahun me besim të pastër.

Pra detyra kryesore e tij ishte kumtimi i shpalljes së Zotit. Ai e kreu detyrën e tij në mënyrë të përsosur, pa shtuar asgjë dhe pa lënë asgjë mangët, derisa Allahu, subhanehu ve teala, e plotësi dhe përkreu fenë e Tij: "Sot përsosa për ju fenë tuaj, plotësova ndaj jush dhuntinë Time, zgjodha për ju islamin fe." (Maide - 3) Për këtë shkak nuk lejohet për asnjërin, pa marrë parasysh kush është ai, të shtojë diçka, të lë mangu, të ndryshojë apo të bëjë zëvendësime në fenë e Allahut, subhanehu ve teala.

Kushtet e dëshmisë "Muhamedi është rob dhe i dërguar i Allahut":

1. Besimi në gjithë atë që na ka lajmëruar Muhamedi, salallahu alejhi ve selem, për të kaluarën, të ardhmen, në Dunja apo Ahiret.

"çka t'ju japë Pejgamberi, atë merrnie, e çka t'ju ndalojë, përmbajuni" (Hashër – 7)

2. Respektimi i tij kur urdhëron apo ndalon: "Kush i bindet Pejgamberit, ai i është bindur All-llahut, e kush e refuzon, Ne nuk të dërguam ty roje kundër tyre." (Nisa – 80)

"E kush e kundërshton All-llahun dhe të dërguarin e Tij, ai është larguar shumë larg së vërtetës." (Ah-zab - 36)]

3. Pasimi i rrugës së Muhamedit, salallahu alejhi ve selem, në kuptimin e fesë: "E kush kërkon fe tjetër përveç fesë islame, atij kurrësi nuk do t'i pranohet dhe ai në botën tjetër është nga të dëshpëruarit." (Ali Imran - 85) po ashtu Muhamedi, salallahu alejhi ve selem, thotë: "kush bën një punë që s'është prej fesë tonë, ajo është e refuzuar."

4. Përsosuria në të marrit shëmbëlltyrë Pejgamberin, salallahu alejhi ve selem, dhe në pasimin e tij. Allahu, subhanehu ve teala, thotë: "Ju e kishit shembullin më të lartë në të dërguarin e All-llahut, kuptohet, ai që shpreson në shpërblimin e All-llahut në botën jetër, ai që atë shpresë e shoqëron duke e përmendur shumë shpesh All-llahun." (Ahzab – 21)

Nuk ka dyshim se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, paraqet shembullin praktik dhe të gjallë të Islamit. Ai është shëmbëlltyrë në çdo punë dhe lëvizje. Kush ndjek atë arrin lumturinë dhe shpëton e kush largohet nga udhëzimi dhe rruga e tij devijon dhe humbet.

5. Marrja e tij për gjykatës në të gjitha çështjet e jetës tonë dhe të pajtuarit me këtë gjykim dhe besimi në drejtësinë e tij siç thotë Allahu, azze ve xhel: "Për Zotin tënd jo, ata nuk janë besimtarë (të asaj që të zbriti ty as të asaj para teje) derisa të mos zgjedhin ty për të gjykuar në atë konflikt mes tyre, e pastaj (pas gjykimit tënd) të mos ndiejnë pakënaqësi nga gjykimi yt dhe (derisa) të mos binden sinqerisht." (Nisa - 65)

6. Mosteprimi në ngritjen e tij dhe moslënia mangët obligimet ndaj tij; muslimani këtu ndalet aty ku e ka lënë Allahu azze ve xhel, Ai thotë: "Muhammedi nuk ka qenë babai i asnjërit prej burrave tuaj por ai ishte i dërguari i All-llahut dhe vulë e të gjithë pejgamberëve" (Ahzab – 40). Muslimani besimdrejtë nuk beson se Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, posedon diçka që i takon vetëm Allahut, sikur njohja e gajbit (botës së fshehtë), ndryshimi i ligjeve në gjithësi, mundësia për të bërë dobi, dëm, për të dhënë apo penguar diçka si dhe gjëra të tjera që janë veçori të Zotit, apo se meriton të adhurohet, andaj atij nuk i drejtohet me lutje, therje të kurbanit, zotim, kërkim të ndihmës, kërkim të shefatit (ndërmjetësimi tek Allahu për njerëzit), me mbështetje (tevekul), frikë, shpresë e tjerë, porse të gjitha këto i takojnë Allahut, që është Një dhe i Pashoq. Ai që i bën këto, ka kundërshtuar Pejgamberin, salallahu alejhi ve selem, i cili ka thënë: "mos më ngritni tepër siç e ngritën krishterët birin e Merjemes sepse unë jam rob andaj më thoni: rob i Allahut dhe pejgamber i tij.

Allahu, subhanehu ve teala, për shkak dijes së Tij se dikush prej njerëzve do ta ngritë Pejgamberin, salallahu alejhi ve selem, në pozitë më të lartë se që ia dha Allahu, e urdhëroi të thotë: "Thuaj: "Unë nuk u them juve se i kam në kompetencë depot e All-llahut (e t'ju sjell mrekulli), as nuk pretendoj se i di fshehtësitë (e t'ju tregoj se kur do t'ju vijë dënimi), as nuk u them se unë jam engjëll. Unë ndjek vetëm atë që më shpallet mua." (En'am - 50) po ashtu të thotë: "Thuaj: "Unë nuk kam në dorë për veten time as ndonjë dobi, as ndonjë dëm, pos çka do All-llahu. Sikur ta dija të fshehtë, do t'i shumoja për vete të dobishmet, e nuk do të më prekte gjë e keqe. Unë nuk jam tjetër vetëm se qortues dhe përgëzues për njerëzit që besojnë." (Araf – 188) po ashtu: "Thuaj: "Unë nuk kam në dorë që t'ua largoj dënimin, as t'ju sjell dobi!" Thuaj: "Shtë e vërtetë se mua nuk më mbron askush prej (dënimin) të All-llahut dhe përveç Tij unë nuk gjej mbështetje". (Nuk kam në dorë tjetër), përveç kumtimit prej All-llahut dhe përveç shpalljeve të Tij. Kush e kundërshton All-llahun dhe të dërguarin e Tij, i tij është zjarri i xhehennemit, aty do të jenë përgjithmonë, pa mbarim." (Xhin – 21-23)

Po ashtu edhe zhveshja e tij nga vlerat që ia dha Allahu sikur pejgamberllëku, përgëzimi dhe qortimi i njerëzimit, mrekullitë e ndryshme, lajmërimi për disa gjëra të fshehta, dhënia e Kur'anit dhe diçka të ngjashme me atë, pozita më e lartë në Xhennet (mekamul mahmud), haudi (burimi i ujit). mohimi i këtyre është shkelje e hakuat të tij, gjë që të shpien në shkatërrim në Dunja dhe Ahiret.

Pejgamberi, salallahu alejhi ve selem, ka disa veçori që s'i ka pasur asnjë pejgamber para tij. Ato i përmendi në një hadith që e ka shënuar Muslimi nga Ebu Hurejra, radijallahu anhu, ku thuhet "jam mbivlerësuar nga pejgamberët me gjashtë gjëra: më është dhënë fjala përmbledhëse, jam ndihmuar me frikësim (të pabesimtarëve), më është lejuar plaçka e luftës, toka më është bërë xhami dhe pastrim, jam dërguar te të gjitha krijesat dhe me mua është përmbyllur pejgamberllëku."

Obligimet e muslimanëve ndaj Pejgamberit, alejhis-selam:

1. Obligohen ta duan dhe kësaj dashurie t'i japin përparësi ndaj pasurisë, vetvetes, prindit, fëmijës dhe të gjithë njerëzve.
2. Dërgimi i salateve dhe selameve mbi të, pra të thonë (Allahumme sal-li ve sel-lim ala Muhammed) që do të thotë: o Allah, fale, bekoje dhe përshëndete Muhammedin.
3. Këshillimi i tjerëve për të edhe atë dukë mbrojtur sunnetin dhe sheriatin e tij.
4. Respektimi i porosisë së tij për Alul Bejtin (të afërmit e tij nga Beni Hashimi dhe gratë e tij).
5. Dashuria ndaj shokëve të tij dhe besimin se janë të drejtë.

Përgatiti: Agim Bekiri

Pyetje dhe përgjigje

Martesa

Numri: 1249 Data: 21.04.2006

Pyetje: Ju lutem për një këshillë: Jam para martesës dhe jam në kërkim të bashkëshortes. Mu sugjerua për një vajzë dhe bisedova me të. Vajza me islam i kishte punet e pastra, gjë që shumë më pelqeu, falte namazin, dinte hakun e saj ndaj burrit, por nuk më tërhiqte bukuria e saj. Ju lutem për këshillë...

Përgjigje: All-llahun e falënderojmë kurse paqa dhe bekimi qofshin mbi Muhammedin, familjen dhe shokët e tij.

1- Muslimani të gjitha punët e tij të rendesishme duhet t'i ecë në këtë formë, të konsultohet me krijesat dhe të kërkon mirësinë nga Krijuesi.

Domethënë të pyet ata që kanë më shumë pervojë dhe dije në këtë drejtim dhe të falë namazin Istihare, ku i lutet All-llahut për të, nese kjo vepër është hajr për të në dynja dhe ahiret, t'ia mundesojë, e nëse nuk është hajr as në dynja e as në ahiret, ta largojë nga kjo vepër dhe të largon këtë vepër prej tij.

2- Muslimani duhet ta dijë se një femer martohet zakonisht, për katër gjëra:

- për bukurinë;
- për pasurinë;
- për sojin;
- për fenë.

Muslimani duhet ta zgjedh atë që ka fe, nëse deshiron të jetë i lumtur në dynja dhe ahiret.

Bukuria është kalimtare, nuk zgjat shumë kohe, edhe pasuria, gjithashtu, mirëpo ajo që nuk ndryshon është feja dhe soji.

Andaj të kisha këshilluar që të shikosh sojin dhe fenë, nëse këto dy gjëra i ka me vend, atëhere mos nguro, por ec perpara, drejt martesës me këtë vajzë.

Në raportet bashkëshortore nuk është me rëndësi çdoherë bukuria, sepse një fjalë të mirë dhe të butë që ta thotë gruaja në situata të vështira dhe të rënda është shumë më terheqëse për ty se sa bukuria e ndonjeres, e cila nuk di të sillet as me ty e as me familjen e as me femijet...All-llahu e di më së miri..

Bekir Halimi

Numri: 1251 Data: 21.04.2006

Pyetje: Jam e martuar dhe kam probleme me burrin tim. Me parë kam bërë një gabim, për të cilin i kam treguar burrit tim para martesës, dhe sipas tij ai ma ka falur. Tani me kërcënohet rreziku i ndarjes. Mirepo tani dua ta di, se a i lejohet burrit tim ta shfrytëzojë sekretin tim si arsye e ndarjes, edhe pse sipas tij ky gabim më është falur për hirë të Allahut.

Përgjigje: All-llahun e falënderojmë kurse paqa dhe bekimi qofshin mbi Muhammedin, familjen dhe shokët e tij.

1- Muslimani duhet të pendohet sinqerisht para All-llahut, për çdo gabim eventual që e ka bërë në jetë, qoftë para martesës ose pas, sepse nuk ka menyër tjetër të pastrimit nga ai mekat përpos pendimit të sinqertë... "Secili njeri gabon, mirëpo më i miri është ai që pendohet" (hadith).

2- Nese atë mekat ia ke treguar burrit, gjë me të cilën ke treguar sinqeritetin tënd në raportet me burrin tënd, dhe ai ta ka vlerësuar kete gjest dhe ta ka falur, pas pendimit te All-llahu. Ky është hap shumë i mirë për vazhdim të mëtejshem të raporteve bashkëshortore, ai më nuk duhet ta përmend këtë vepër dhe nuk mund ta ze si shkak për divorc... E nese ta përmend dhe e bën shkak te divorcit, ai e ka thyer fjalën dhe besën e vet, gjë që nuk i takon një muslimani.

3- Nga kjo që them përjashtohet rasti, nëse ti ke vazhduar me atë gabim, Zot na ruaj.

4- Divorci është në dorë të burrit, edhe ai mund ta kerkon për shumë arsye, mirëpo këtë nuk mund ta shfrytëzon si arsye, nëse ta ka fal një herë...

All-llahu e di më së miri... All-llahu ju dhashtë dije të dobishme, vepra të mira, besim të shëndoshë, sukses dhe lumturi në jetë.

Bekir Halimi

Ndalimi i padrejtësisë

34. Xhabiri, radijall-llahu anhu, transmeton se Pejgamberi, sal-lall-llahu alejhi ve sel-lem, ka thënë: “Ruhuni nga padrejtësia sepse padrejtësia është errësirë Ditën e Kijametit. Ruhuni nga kopracia sepse kopracia i shkatërroi popujt para jush, i shpuri ata në derdhjen e gjakut dhe lejimin e gjërave të ndaluara.” (Muslimi)

Allahu, subhanehu ve teala, thotë:

“Të padrejtë nuk kanë ndihmëtarë” (Haxh, 71) , poashtu thotë:

“Mos anoni kah ata që bënë padrejtësi, e për atë shkak t’ju kapë zjarri, sepse përveç Allahut nuk keni ndonjë mbrojtës, e mbeteni të pa ndihmuar.” (Hud, 113)

Thotë Ragibi: Padrejtësi (dhulm) është dalje nga vija e drejtësisë dhe mu për këtë definohet si: Vendosja e gjërave jo në vendin e vet të caktuar, ky është mendimi i shumicës së dijetarëve.

Disa të tjerë e definojnë dhulmin: Dënimi për gabimet e tjetërkujt dhe ai është dy lloje:

1. Padrejtësia ndaj vetvetes, mëkati më i madh i këtij lloji është shirku, siç thotë Allahu:

“Vërtet shirku është padrejtësia më e madhe” (Lukman, 13). Në Kur’an më së shumti përmendet padrejtësia me këtë kuptim, siç thotë Allahu, subhanehu ve teala:

“Jobsimtarët janë ata të padrejtë” (Bekare, 254)

2. Padrejtësia ndaj tjetërkujt, siç është përmendur në fillim të Fjalimit Lamtumirës:

“Allahu, subhanehu ve teala, e ka ndaluar mes jush derdhjen e gjakut, pasurinë dhe nderin tuaj përveç se me të drejtë siç janë të ndaluara (disa gjëra) në këtë ditë, në këtë vend dhe në këtë muaj.” (Buhariu)

Ka shumë ajete dhe hadithe që flasin për ndalimin dhe qortimin e padrejtësisë. Allahu, subhanehu ve teala, është i pastër prej padrejtësisë dhe e ka bërë atë të ndaluar ndërmjet njerëzve siç përmendet në hadith kudsij:

“O robërit e Mij! Unë ia kam ndaluar Vetes padrejtësinë dhe e kam bërë të ndaluar mes jush, pra mos bëni padrejtësi!” (Muslimi), Për këtë, të padrejtë nuk kanë ndihmëtarë dhe Ditën e Kijametit kur zemrat do të arrinë në fyt, nuk kanë asnjë të afërt e as që do të ndërmjetëson ndokush për ta:

“Të padrejtë nuk kanë as mik e as ndërmjetësues që i shkon fjala” (Gafir, 18)

Vëlla i dashur! Mos ano kah i padrejtë sepse do të të kaplon ajo që e kaplon atë:

“Mos anoni kah ata që bënë padrejtësi, e për atë shkak t’ju kapë zjarri” (Hud, 113)

Padrejtësia e ka përfundimin e shpejtë, mos të të mashtroj, vëlla musliman, fakti se Allahu i liron disa të padrejtë, përfundimi i tyre do të jetë patjetër i keq, Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, thotë: “Allahu e liron të padrejtin mirëpo kur e kap nuk shpëton - pastaj lexoi “Ja kështu është kur Allahu kap vendet që janë zullumqare. Vërtet ndëshkimi i Tij është i dhembshëm dhe i ashpër” (Hud, 102)

Përfundimi i padrejtësisë është i keq, është errësirë Ditën e Kijametit kurse i padrejti do të vij me asnjë të mirë me vete, thotë Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem:

“A e dini se kush është falimentues? Ata thanë: Te ne është ai që nuk ka as dirhem as të mira tjera. Ai tha: Falimentues prej ummetit tim është ai që vjen Ditën e Kijametit me namaz, agjërim, zekat mirëpo këtë ka sharë, tjetrin ka shpif, ka ngrënë pasurinë e këtij, ka derdhë gjakun e atij, ka rrah këtë. Do t’u jipen këtyre prej të mirave të tij, nëse i harxhohen të mirat para se ti lajë ato, do të mirret prej mëkateve të tyre dhe do të gjuhen mbi të e pastaj do të gjuhet në zjarr.” (Muslimi)

Për këtë:

“Kush ka bërë ndonjë padrejtësi në nder apo diç tjetër ndaj ndonjërit le të kërkoj falje prej tij sot para se të vij Dita ku nuk ka dinar as dirhem, nëse ka punë të mira i mirren ato aq sa ka bërë padrejtësi, e nëse nuk ka punë të mira mirren nga të këqiat e njerëzve që u ka bërë padrejtësi dhe i jipen atij.” (Buhariu)

Ne jemi ummeti më i mirë prej të gjithë njerëzve, i ndihmojmë atij që i është bërë padrejtësi, Pejgamberi, sal-lallahu alejhi ve sel-lem, thotë:

“Ndihtoe vëllain tënd qoftë i padrejtë ose që i është bërë padrejtësi! Ata thanë: O i Dërguar i Allahut, nëse i është bërë padrejtësi i ndihmojmë, mirëpo si ta ndihmojmë nëse është i padrejtë? Tha: Ta ndalosh nga padrejtësia sepse lënia e të padrejtit pa dënim është lajmërim për ardhjen e dënimit.” (Tirmidhiu)

Kujdes, kujdes vëlla nga lutja e atij që i ke bërë padrejtësi, sepse nuk ka ndërmjet saj dhe Allahut perde: “Ruhu nga dua e atij që i ke bërë padrejtësi sepse nuk ka ndërmjet saj dhe Allahut perde” (Buhariu)

Muaviu, radijall-llahu anhu, ka thënë: unë turpërohem t’i bëj padrejtësi atij që nuk ka ndihmëtar askend përveç Allahut.

Omer ibën Abdulazizi i shkruajti një nëpunësit të tij: Nëse fuqia yte të shtyn që njerëzve t’u bësh padrejtësi, përkujto fuqinë e Allahut mbi ty!

Është thënë: Padrejtësia është prej gjërave që më së tepërmi shkakton largimin e të mirave dhe shpejtimin e të këqiave.

Kujdes, kujdes vëlla musliman nga padrejtësia sepse përfundimin e ka të keq, gjykues është Allahu i Cili e sheh edhe atë që shikon me bisht të syrit dhe atë që njerëzit e fshehin në gjoksat e tyre.

Varri është errësirë e llahtarshme, përkujtoje burgun tënd në të.

Llogaria para Allahut është e gjatë, prandaj shpëtoje vetveten.

Ahmed Muadh Hakkij

Përktheu: Agim Bekiri

(libri: Katërdhjet hadithe mbi moralin, NuN, Shkup, 2005)